

A megtérések során Mária áll elénk. Mikor tért meg? A római egyház embereinek főle emeli őt. Most mondták ki egy dogmát mennyibenemeléséről. Mi is tiszteljük, szeretjük, ragaszkodunk hozzá.

Mit felelünk arra a kérdésre: mikor tért meg? És mit felelne Mária erre a kérdésre, ha a mai idők embere, mint ma divatos, elkezdene őt vesézni?

Ha végigtekintünk Mária életén, abban három korszakot különböztethetünk meg. Mindenikben Isten mellett látjuk őt. Életének első korszaka addig tart, míg Gábrriel angyal Istentől elküldetett hozzá és előtte megjelent. A második korszak ettől kezdődik és a Fia haláláig terjed. Végül a harmadik korszak innen egészen élete végéig terjed. Ezek közül a korszakok közül melyik volt hát az, amelyikben Mária megtért?

Életének első korszakában, mely addig tartott, míg Gábrriel angyal közölte vele, hogy Isten Szent Szellemétől fia fog születni, úgy áll előttünk, mint szelíd, istenfélő hajadon, aki annak a vidéknek tisztja, vallásos légkörében nevelkedett, kiskorától magába fogadva a jót, akinek kin a rossz, a gyalázatos látszat. Még véglegényének, Józsefnek sem tárja fel a titkot, amit az angyal adott tudtára, aki pedig - mint Máté 1:18-19. versében találjuk - mikor megtudta, hogy jegyese viselő, el akarta őt titokban bocsájtani, "mivel-hogy igaz ember volt és nem akará őt gyalázatba keverni". Inkább maga viselte volna a világot előtt a szégyent, a felelősséget.

Mária sietve Judának városába megy, Zakariás házába, Erzsébethez, s ott megnyugszik a nagynéni szárnyai alatt, ki szintén viselő volt Jánossal, a későbbi Keresztelő Jánossal; a magzat repesni kezd, mert Mária szíve alatt még nagyobb, még dicsőbb van. És akkor Erzsébet betelék Szent Szellemmel, s kiáltva mondá: áldott vagy az asszonyok között... áldott a méhednek gyümölcse... Honnét van az nékem, hogy az én Urannak anyja jön énhozzám?

Mária, ez a tisztja, szende hajadon megtért-e hát, vagy nem? Ki tudná megmondani? — Szülei szegények lehettek, különben nem kellett volna Bethlehezből Názáretbe költözniük. Ott ismerte meg őt a Dávidtól származó József. De akkor már Dávid ágai elszegényedtek, egyszerű munkásemberek kerültek ki közülük. Ilyen volt József is. De hogy istenfélő ember volt, bizonyítja az is, hogy mikor álomban az angyal által intetett, hogy vegye el Máriát, - engedelmessékedett. Két istenfélő ember találkozott tehát: Mária és József. Mikor tértek meg? Amikor Judea fennsíkján egy nemesebb levegőben felnőttek, észrevétlenül szimultak az Ur hívei közé. A zsinagógában hallottaknak nem álltak ellent, a tanításokat magukba szívták. Hasonlítottak a hívő családban felnőtt gyermekekhez. Észrevétlenül szedik magukba az égi magot, s az nagyra nő bennük. Mikor tértek meg?...Nem könnyű felelni. Ha nézzük az életüket, megállapíthatjuk, hogy egyszer csak Isten szolgálatában találták magukat, észintén, becsületesen.

Mária életének első korszaka ez volt, míg Gábrriel angyal megjelent és üdvözölte: "Te vagy a legáldottabb az asszonyok között"! A helyes fordítása a szövegnek t. i. így hangzik. Nincs hozzág hasonlóffá. Az áldás, amellyel megszólította őt az angyal, a jövőre vonatkozik. Most őt szemelte ki Isten saját egyszülött fia hordozására. Felteesszük a kérdést: ha nem lett volna Mária Isten mellett, vajon Isten kiválasztotta volna-e őt? Elment volna-e hozzá az angyal? — Valószínűleg nem.

Második korszaka Mária életének tart egészen szent Fia haláláig, amikor a keresztfán függő Jézus maga helyett fiút ad Máriának. "Imhol a te fiad!" S a keresztfán álló kedves tanítványának szól: "Imhol a te anyád!" Még ott a halálnak helyén is gondoskodik másokról. Ebben a második korszakban azonban Máriát nem találjuk Jézus mellett.

Előtte ott volt, követelések is voltak fiával szemben, de amikor a csapások mutatkoztak, amikor elbűvélődött az ég, dorgott, villámolt, s tornyosultak a félelmetes fellegek fia körül, Mária otthon volt, aggódott fiáért. Egyszer elment fiáért, hogy hazavigye; becsent érte, de Jézus az őt hallgató sokaságra mutatva szól: "Ime ezek az én anyám és az én testvéreim!" — Ekkor Mária magára hagyta fiát. Az anya és a fiu között távolság volt, az anya nem értette fiát. Felmerül most a kérdés: miért volt-e Mária vagy nem? — De e korszak elején, mikor az angyal megjelent, látunk egy tényt Mária mellett. Mária oda adta magát Isten szolgálatára, pedig világos lett egyszerre előtte ennek a megbízatásnak terhes oldala: "Szülsz fiat"... mondja az angyal. De hogyan történhetik ez vele, mikor ő nem ismert férfit? Mit szól a világ? Róla fognak beszélni, szegényben marad, mindenki a nyelvére veszi őt. És a hír el is jutott s messzire elérkezett. Ma modern írők is beszélnek, hogy egy római kato-

nával vétkezett. - Egy asszony, aki ilyen nehéz körülmények között mégis engedelmeskedik, megtért-e vagy nem? Ki merné az közülük ilyen hátrányos létszám-nak odaszólni az életét? Ki hordozná a világnak szennyét? Megtért-e Ját Mária?

Mi is az a megtérés? Emberek fölé emel a megtérés? A megtért számára nincs már kárhozat? Megtértek-e azok, akik terhet nem hordoznak, akik egy dogma árnyékában nyugodtan élnek? Akiknek a dogma dísz, külső méltóságot ad? S hát Mária, aki nem ismerte még ezt a dogmát, mert a kereszthalál még nem történt meg, aki annak engedelmeskedett csak, amit akkor látott, megtért-e?

Életének harmadik korszaka a kereszthaláltól tart a maga haláláig. Erről a halálról csak a hagyomány tud. Mária életének vége a homályba vész. De hogy a keresztyén egyház első napjaiban mi történt vele, azt tudjuk. Ott látluk a tanítványok között abban a jeruzsálemi felső házban. Velük együtt imádkozik, együtt volt velük mint testvér. Hát hogy lett anyából tanítványa? Mikor a kereszta alatt látta ödvöszülni a latort, megtérni a római századost, jajgatva és mellüket verve távozni a sokaságot, mikor meghasadt a föld, megrepedtek a sziklák, megnyitlak a sírok, fényes nappal éjjeli sötétség lőn és a templom kárpitja kettéhasadt, akkor Mária látott valamit: Jézust! Aki több volt, mint az ő fia: Isten Fia volt!

S ő ezt a világosságot szívébe fogadta. Aki a 12 éves Jézust megdorgálta, aki a kősi menyegzőben követelőzött, aki haza akarta vinni fiát a vessély e-ldől, itt Istenére talált benne. Az a Mária, aki egykor a pásztorok látogatása-akor szívében forgatta az angyal szavát, most is szívében forgatta a szavakat, amelyek ott a kereszta alatt a különböző csodás jelenségekből szóltak hozzá. Mária kétségtelenül megtért akkor, mikor mint kicsiny gyermekhez eljutottak Isten szavai, mikor a zsinagógában hallotta az igét; megtért, mikor az angyal szólt hozzá és megtért a kereszta alatt. Megtért mindig, mikor egy új vilá-gosság hasadt rá.

A megtérés nem skatulyázható. Mindenkinél más, mert a megtérés az élet egy része. A mi életünkben is sok megtérés van. Mint ahogy Mária életében is három kört különböztetünk meg, s e három kör egymásután, közvetlenül egymásra épül fel, úgy vannak minden keresztyén életében ily egymásra épülő körök. Mind egy új világossággal kezdődik, egy új kijelentéssel. Hogy az új kört kiélt-e, az ettől függ, mit csinál a kapott világossággal. -- Mária életét az a vilá-gosság nyitotta meg, amit otthon és a zsinagógában kapott. És ő megtért, en-gedelmes volt. Életének második köre új világossággal nyilt. Isten jónak lát-ta ígérteét beváltani. Egy korban, mikor már nem várták a Messiást azaz a me-leg, feszült várakozással, amellyel a próféták várták; amikor földi királyt vártak, mikor kevesen tekintettek a tiszta égre, de sokan inkább a földi dol-gokra; amikor forradalomként hatott az angyal szava; amikor Isten ígérte egy szegény csaláchoz fűződött, -- az ilyen korban a Messiás útja csak a csalódás, megvetetés és szenvedés lehetett. Ez az út állt Mária előtt is. És mikor Má-ria a sötétség, elhagyatás útját választotta, egész szívvel Szent Fia útjá-ra tért meg. És minden sötét sejtelem, mely Mária lelkén átsuhant a különbö-ző események alkalmával, melyek őt gyötörték, -mikor hallotta, hogy Fiát a pa-pok el akarják fogni, a néptömeg kezd elfordulni tőle, - minden sötét sejtelem beteljesült a kereszta alatt. Ha Mária felfigyelt arra, amit fia a latornak mondott, meg a többire, s ha nem esett kétségbe, akkor a sötétség hatalmával való ez a dacolás igaz és teljes megtérés volt.

Mária csendes, rejtett, igazi női életet élt; de határozott életet. Mindig elment addig, amíg világossága volt. Ez a megtért élet! Mindig addig menni, a-meddig világosságot kapunk. Ez nem elmélet, ez az élet, ez valóság. Más a meg-térés a Bibliában, mint ahogy sokszor hallunk beszélni róla.

Mikor előttünk áll Mária becsületos élete, kérdezhetjük: mi hogy állunk? Elmentünk-e már addig, ameddig Isten világosságot adott? Átléptünk-e az új körbe, melybe hívott, megunkévvá tettük-e az új világosságot? Az új világossá-got? Megtértél-e, ahányszor az Isten hívott? Készsé voltál-e átlépni az új kör-be - otthagya minden régit -, melybe Isten szólított?

Még egy tanulság. Arról lehet beszélni, hogy mikor állott előttünk leg-vezetőbban Mária. Előtte akkor volt legvezetőbb, mikor az Ur hívására kimondta: "Ime az Ur szolgálója!" De ha arra a kérdésre felelünk, mikor állt legmagasab-ban, nem ez a felelet. Mert legmagasabban akkor állt, mikor az anyából tanít-ványa lett. Mert akkor annak az elhivatásnak magasságából, hogy ő a Messiás-nak anyja, alászállott a többi keresztyén közé. Van egy egyház, amely azért

tartja nagyra Máriát, mert "Isten anyja" lett. Előttünk akkor lett legmagasabb, mikor legkisebb lett, s a többi tanítvány közé vegyült, mert ott ismer-
te meg igazán a Fiút. Istennek Fiát!

Mi is akkor, mikor legkisebbek leszünk, s a Fiu legmagasabbra jut életünkben, akkor emelkedünk legmagasabbra. Jó nekünk így szeretni Máriát, mint egyet a tanítványok közül.

Mikor tért hát meg Mária? - Amikor Isten hívta.

Hányszor tért meg? - Annyiszor, ahányszor hívta Isten.

Hová tért meg? - Mindig oda, ahová Isten hívta Őt.

magában hordozza. Mária vállalta ezt a súlyos feladatot, mikor azt mondta: "Íshol az Urnak szolgáloja, legyen nékem a te beszéded szerint". (Luk. 1:38.) Mária hős volt. Emberek előtt vállalni a gonosz látszatot, ez a legnagyobb feladat, amely egy tiszta nőnek része lehet. Mária magára vette a hasag, gonosz látszatot és viselte. S ez a gonosz látszat még ma is rajta van, mert a gyanúsítások még a mai napig sem szűntek meg Máriával kapcsolatban. Sok ember gondolhat Máriára, aki hamis látszatok alatt szenved és aki átadja a maga szenvedését Jézusnak. Hogy az Isten Máriáról gondoskodott, ha ideig-óráig szenvednie is kellett, azt mutatja az, hogy egy nő sem emelkedett az emberiség tudatában olyan magasra, mint Mária. S ha most a római püspöki szék hibásan kimondta Mária mennybenentelének ugnáját, akkor az a uogna annyit tanusit, hogy az a Mária, aki a tisztátalan látszatot viselte, az a Mária az emberek szenvedésében a legnagyobb lett minden ember között Jézuson kívül. Mert egy embernek sem jutott az a megtiszteltetés, amely Máriának része lett. Mária hős volt. Azonban az, hogy valaki hős, az még nem óvja meg az embert a tévedéstől és mindenesetre nem óvja meg a szenvedések hosszú sorától. Aki hős, arra rakja Isten a legtöbb terhet. Máriának ezt a terhet viselnie kellett. Mikor a jeruzsálemi templomban halljuk Simeon szavait: "A te lelkedet is átáljárja az éles tör", akkor sejtelnünk lehet arról, hogy Mária évekig viselte a ferde látszat törhegyét és ez sebeste őt. Sokszor eszébe jutott az az éjszaka, mikor emberektől kitagadva egy istállóban ad életet a drága gyermeknek. A tör hegyének mélyen be kellett Mária lelkébe hatolni és ez elkísérte őt tovább is. Hozzá tartozott Mária szenvedéséhez az is, hogy látnia kellett, miként csuszik ki kezéből a szeretett fiu. Már 12 éves korában ott van Jézus ajkán: "Hát nem tudjátok, hogy én nékem az én Atyám dolgaival kell foglalkoznom?!" S mikor szembe találkozott egymással a fiz és az anya, az anya nem értette meg a fiut. És a szenvedés szól hozzánk, mikor a káni mennyegzőben Mária természetesen találja, hogy fiához forduljon s megkapja fiától a visszautasítást: "Asszony, mi dolgom van nékem veled?" És újra: "még nem jött el az én óráim", - és látja Mária, hogy neki nincs hatalma a fián. A fiu sorsának irányítása kicsuszott a kezéből. A legnagyobb hatolt a kés, mikor Mária a testvérekkel együtt elment, hogy haza vigye a veszély elől Jézust és Jézus nem fogadta, hanem körülmutatott az őt hallgatókra s azt mondta: "Ezek az én anyám és testvéreim!" A Fiu meggyűlölte az anyját abban az értelemben, ahogy később tanította a tanítványainak: "Ha valaki meg nem gyűlöli anyját, apját, testvéreit én éretten, az nem méltó hozzám." A testi viszony megszűnik és a helyét elfoglalja egy másik viszony, - egy új család: Jézus és a tanítványok. "Ime, ezek az én anyám!" és Mária kezéből kicsuszik a szeretett gyermek. Mennyi szenvedésen kell egy igazi nőnek átmenni és mégis akkor érik meg a nő. Ne féljen a nő a szenvedéstől. Ne féljen, hogy nem értik meg, hogy rossz hírbe keverik, hogy egyedül kell járnia az utat; ha Isten utját választja, akkor ő a nyertes. De az Isten utját válassza!

Most ott áll Mária a kereszt alatt és mikor a Fiu hozzáfordul és a nők közül őt látja meg, akkor ebben a pillanatban Mária visszakapta a fiát. És a fiu lehajol és gondoskodik róla, nem felejtette el. Ő az egyetlen, akit a nők közül megszólított. Nem tagadta meg az anyját mégsem. Ha Jézus csak annyit tett volna, hogy Máriát rábizza egy másik fiura, akkor a történet itt be volna fejezve. De a történet itt nem fejeződött be, hanem folytatódik. Folytatódik a Cselekedetek könyvében. Ott azt olvassuk, hogy az Ur mennybenetele után keletkezett kicsiny gyülekezetben, amely Istenhez kiáltott, hogy küldje el a megígért ajándékot, a testvérek között ott van Mária is, Jézus anyja. Mi történt itt? Egészen addig a pontig Máriát soha nem láttuk a tanítványok között. Ott láttuk azok között a gyermekek között, akik Jézusban nem hittek, noha testvérei voltak. Ott láttuk ~~szexszexszex~~ a világi társaságban, nem a gonosz erkölcstelenek között, de a világban láttuk őt. És ott a kereszt alatt, ott Máriának a lelkében valaminek végbe kellett menjen, mert utána a tanítványok között találjuk. Ha János átvett volna egy testi anyát, akkor Mária otthon lehetett volna János házában, míg János elment imádkozni. De, hogy Mária ott van a tanítványok között, az azt jelenti, hogy Mária életében nagy változás történt. Mária meglátta, hogy kicsoda az ő Fia! Tudott arról eddig

is, de egészen más tudni valamit, mint dogmát, mint igazságot és egészen más, belelátni a valóságba, Mária belelátott a valóságba! Mária ott volt azok között a tanítványok között, akik várták a Jézustól megígértet: a Szent Szellemet. -Ha azt mondanánk, hogy Mária megtért, nem jól fejeznénk ki magunkat. Nem jó kihagyozott dogmákat csinálni, nem jó a megtérést sablonba szeríteni, Nincs két megtérés, ami egyforma volna. Ne mondjuk, hogy Mária akkor tért meg. Nem tért meg Mária akkor, amikor odaadta magát Isten szolgálatába, kitéve a gonosz gyanusítgatásoknak életét? Nem állott oda Isten mellé? Lehetetlen ezt tagadni. De ott a kereszt alatt Mária világszűzességet kapott. Hogy a megtérés és az evangélium megvilágosítása között különbség van, azt tudjuk a Szentírás más részéből is, mikor azt olvassuk, hogy Jézus a halála után a halottak birodalmába ment és hirdette az evangéliumot. Mária ott a keresztfa alatt hallotta meg az evangéliumot. Ott, ahol a Fiu meghalt, ott világosodott meg Mária. Mikor emberi szemmel nézve Máriát, úgy látjuk, mint kesergő anyát, mikor mindent elveszített, mikor mi emberek csináljuk belőle az anyák fájdalomszobrát, - akkor ott a kereszt alatt ennek az ellentéte történt. Mária ott értette meg Isten gondolatát!

Tehát az a viszony, amit Jézus Mária és a tanítvány János között kötött, többé nem testi viszony volt. Nem adoptált fiu testi értelemben János. Ez hozzátartozik ahhoz az új viszonyhoz, amelyről Jézus azt mondta tanítványaira mutatva: "Imé, az én anyám és testvéreim!" Ebbe az új viszonyba lépett be Mária. Jánosban testvért talált és János Máriában talált testvért. Egy új kapcsolat lép a testi kapcsolat helyébe: szellemi rokonság. Ez fűzte össze őket, mint ahogyan János írta első levelében: "Bannak atyák, gyermekek és fiak." Itt is vannak atyák, gyermekek és fiak. Mária ebben az új szellemi értelemben talált fiat Jánosban és János talált anyát Máriában. Az a kapocs, amely őket összefűzte, szellemi kapocs volt. Jézus, mikor Máriát átadta tanítványának, bevezette abba a szellemi rokonságba, amit a testi helyébe kapott. Hogy jobban megértsük ennek a lényegét, emlékezzünk vissza Jézus egyik beszédére, amellyel a saduceusok hamis kérdését visszautasította, mikor azt mondta azokról, akik felátamadhak, hogy nem házasodnak többé. Ott többé nincs férj és feleség viszony. Ez jellemzi legjobban a kétféle rokonságnak a különbségét. Mikor Mária átment a testi rokonság kötelekeiből a szellemi rokonság kötelekeibe, vagyis mikor Jézus őt átvitte, akkor közel áll hozzánk annak a szemlélete, hogy miként viszonylik a régi testi rokonság ahhoz az új szellemi rokonsághoz. Erről szeretnék még egy pár szót szólni. Jézus a testi rokonságot a házasságból indította el. Az első kapcsolat, amely ember és ember között a földön volt, a férj és feleség ~~viszonya~~ kapcsa volt. Ádám nem gyermekeket kapott először, hanem asszonyt. A férj és feleség viszonya volt minden testi rokonság alapja. Ezt a viszonyt, amelyből minden testi rokonság származik, az Isten teremtése körülvette egy csodálatos bájjal, szépséggel, gyönyörűséggel. Ezt nevezte el az ember szerelmének. Hívó körökben ez a szó tilos. Am ha a Bibliának egyik könyvét olvassuk, az Énekek énekét, akkor lehetetlen arra nem gondolnunk, hogy Isten akkor, mikor az embert teremtette, olyan szerelmet is látott maga előtt, amely tiszta. Különbözik a Bibliának egyik könyve, ha csak, mint példázatról is, de erről a testi szeretetről szól. Azzal, hogy az Énekek éneke a menyasszony vágyódását a vélegény után és a vélegény vágyódását a nátkája után festi, az van kifejezve, hogy ez a viszony Isten teremtése és nem a Sátáné. Ez tiszta testi szerelm. Nincs egyetlen egy olyan tárgya a költészetnek, ami annyira foglalkoztatta volna a fantáziát, mint a testi szeretet. Ezt hajlandók a hívők a Sátán varázslatának róni fel, amellyel az embert megtéveszti. A biblia lapjai azonban nem ezt mondják. És mégis, nincsen olyan viszony ember és ember között ebben a teremtésben, amely annyi szennyel, annyi piszokkal, annyi aljassággal keveredett volna össze, mint a férfi és nő viszonya. Nincs terület, ahol a bűn olyan hatalmas volna és nincs bűn, amellyel a Sátán annyi áldozatot szedne, mint ezen a testi vonalon keresztül. Versek, regények, mindennapi beszédek tele vannak szennyel és gyalázattal. Mégis Isten teremtése a testi szeretet; csak azt, amit Isten a földi életnek a csúcra helyezett, a Sátán beszennyezte, hogy amit Isten alakított, aljassá változtassa át. Az a

helyzet most, hogy az ifjaknak szinte menekülni kell a testi szeretet kísértése elől, mert sehohol annyi csapda, kelepce, nem vár rájuk, mint ezen a területen. Azt, amit Isten a földi, testi életnek legszebb részévé tett, azt tette a Sátán a legutálatosabbá, a legaljasabbá.

A nürnbergi Szent Sebastyén domban állt egy szobor, ami már le van bombázva. A szobor címe: "A világ képe." Ez a kép nem volt más, mint egy szép lány szembe nézve. De amikor a szobor hátamögé került a néző, a megnyitott ruhán keresztül osontvázat talált, amelyen undok férgek másztak. A világot nem tudta a középkori művész jobban ábrázolni, mint egy szép nőnek alakjában, aki halálra van szánva. Ez azt jelenti, hogy a testi szeretet a halálé, el van ítélve. Ezen az uton maradandó boldogságot nem lehet szerezni. Ez az út a halál útja. Isten teremtette, de Isten átka hiábavalóvá tette, tarthatatlanná, elmulóvá. Utána kapunk és eltűnik a kezünkből. Vagy tehát az, aki a földi, elmuló után rut és elveszti azt, ami örök. Széppé vált szükségessé, hogy a testi rokonság helyébe szellemi rokonság lépjen, mert a szellemi rokonság éppen abban különbözik a testitől, hogy ami a testi rokonság alapja volt, az a szellemi rokonságból eltűnik. Szellemi emberek nem házasodnak és nőül nem mennek. "Ha valaki én érettem elhagyja apját, anyját, gyermekeit, kap száz annyit helyébe abban a világban", - mondja Jézus, de amit a helyébe kap, ahhoz többé nem fér hozzá a Sátán. A kísértés innen ki van véve. Akkor, mikor Mária a keresztfán állt a keresztfá alatt azt hallotta Jézustól: "Imé, a te Fiaid", akkor Mária előtt egy új élet lett világossá. Az a testvéri szeretet, amellyel János ő felé fordult, nem egy ember földi hajlandósága volt, hanem Isten Szellemének munkája, amely János arcára rávonta a szeretetnek mosolyát s úgy fordult a megszemérodott édesanya felé. S mikor Mária beletekintett ebbe a fiatal arcba, látta, hogy nem vészett el a szeretet. A testi helyébe odalép a szellemi. Új életnek, új viszony s ennek a szeretetnek nincs halála. "Most azért megmarad a hit, remény és szeretet és ezek közül legnagyobb a szeretet." Ha a földi élet csúcán ott állott a testi szeretet, most az égből jövő új élet csúcán ott áll a legnagyobb: az a szeretet, amit a Szellem ad.

Az apostoli levelek, de Jézus példázatai is beszélnek egy menyasszonyról, aki a vőlegény után vágyódik. A menyasszony az egyház, a vőlegény Jézus. Készül a menyasszony, hogy a vőlegénnyel találkozzék, aki megígértetett, hogy eljő. Az egyesülés szent pillanata a nagy lakodalom, mikor a menyasszony a vőlegényt meg fogja látni és mikor a vőlegény szívére fogadja a menyasszonyt. Mégis, mikor ebbe a csodálatos szójátékba belemélyed az egyház, elmarad minden, ami testi és megmarad a tiszta isteni szeretet. Azért nincs az új teremtésben az egyház életében istenibb valami, mint amit úgy neveznek: közösség. Ez nem más, mint az a kapcsolat, amelyben két ember egymással találkozik, s ebben a szellemi közösségben nincs semmi testi. Szívek megtalálják a szíveket és tudnak egymás mellett élni tisztán és szeretetben.

Ezt a csodálatos új teremtést látta meg Mária, mikor egész szívével odaállt a tanítványok közé és lett belőle egy a sok tanítvány között. Tudjuk a Cselekedetek könyvéből és az egyháztörténet feljegyzéseiből, hogy Jézus testi testvérei szintén odaálltak a tanítványok közé. Az igazságos Jakab, aki vértanu halált halt és utána Judás, aki halála után helyét betöltötte, Jézus két testi testvére volt, és szellemi testvérei lettek Jézusnak. Ez a csodálatos rokonság ment tovább be az emberi történelembe. Látjuk, hogy megtagadják fiatal nők a szerető hitvest és mennek a halálba inkább, hogy egy másik hitvesnek adják oda magukat és ezt a másik vőlegényt úgy nevezik, hogy "Úr". Látjuk, hogy egy kisgyermekes anya nem hallgat az édesapja könyörgő szavár, megy a halálba, mert a testi édesapjánál jobban szerette az égi vőlegényt. Testi szálak szakadnak, szellemiek kötődnek helyébe. Ne fájjon, ha testi szálak szakadnak s helyükbe szellemi szálak nőnek. Ez a keresztyén élet útja, ez a keresztyén élet sorsa. A földi szálak szakadnak s helyükbe szellemi szálak nőnek, fejlődnek, erősödnek. Lassanként átváltozunk. Először belül s majd egyszer, mikor a feltámadás napja eljő, kívül is. De most a belső szálak szakadnak el, amelyek ehhez a világhoz csatolnak. Elmúlik a szépség, a virág, lekaszálják, -

de megmarad a szellemi szépség; a szellemi kapocs és az diadalmaskodik. A testinek helyébe lépő szelleminek diadalát mondja a szó, amely a keresztről harmadszorra hallatszott: "Imé, a te fiad, imé, a te anyád". A testi fájdalomtól összetört anya, aki a testi szálak szétbomlását siratja, látja az új világot, érzi, hogy új szálak nőnek és kötik össze egy szeretett ifjával, aki neki fia lesz szellemileg és ő anyja lesz annak.

De, ez történt a keresztt alatt.

Tehát Urunknak ez a mondata: "Imé, a te fiad, imé, a te anyád", nem az édesanyáról való testi gondoskodás volt, hanem egy új világ megnyitása, mikor a régi világ az enyészetbe tűnik el. Egy új világot nyitott meg az Ur és ebbe az új világba az ő szerető szíve először édesanyját vitte át. Milyen felséges isteni gondolat!

A feltámadás után nem házasodnak, nem mennek nőül az emberek. Elmulik, elvész minden kapocs, amely embert emberrel összefűz? Elvész, elmúlik a kapocs, amely a feleséget a férjhez kapcsolta, a férjét a feleséghez, anyát a fiúhoz? Ne, ! Nem mulik el, Nem mulik el egy feltétel alatt, ha ezt a földi életet felhasználjuk arra, hogy a testi átváltozzék szellemivé.

Shakespeare egy vigjátékot írt a testi szeretetről, a szerelemről. Címe: Szentivánéji álom. Nevetséges, komikus forgatag áll előttünk, amelyben az emberek egymástól menekülnek és mások után futnak. Tele családossal az egész álom. A tündérkirálynő egy számárfejet ölel, A drámai ró megértette, hogy ez a nagy forgatag milyen üres és hiábavaló. Egy pontja sinca az emberi életnek, amelyen olyan világosan lehet látni, hogy amit az Isten teremtett hiábavaló lett, mint a szerelem világa. Ezt mutatja a Szentivánéji álom.

Szeretnélek közelebb vezetni titeket az Énekek Énekéhez. Előttünk áll egy könyv, amelyben megtaláljuk a tiszta hamisítatlan isteni értelmével. Mégis, mikor ennek tisztaságába beletekintünk, érezzük azt, hogy mikor a testi szerelmet teremtette az Isten, csak példázatot csinált, hogy ezzel átvigye az embert a valóság világába. Ez csak kép, ezen át viszi Isten az embert, hogy megismerje az igazi valóságot, azt a viszonyt amely Jézus és a menyasszony között van. Ezt a sejtelmes átalakulást adja kezünkbe az Énekek Éneke. Amikor egy kedves, szívékhöz nőtt, igazi nőt látunk magunk előtt, mint Mária, aki kiejti kezéből a testi szerelmet és menni hagyja a hűséges, igazságos vólegényt, Józsefet, hogy Jézusnak adja át magát, előttünk áll annak az embernek képe, aki a testit feláldozza az örök szellemiért. Milyen vigasztalóan, milyen tisztán, mennyi csilingeléssel hangzik ez a szó felénk, mikor átvezet minket Isten a szentek gyülekezetébe, milyen csodásan hangzik ez a szó: "Imé, a te anyád, imé, a te fiad". Elvesztett helyébe ujat ad az Ur, szebbet, valóbbat, csudélatosabbat, örököt.!

Ez történt a keresztt alatt. Egy új világot nyitott meg az Ur és mikor belép az ember ebbe az új világba, akkor születik meg az egyház. Valóban, mikor Mária először jelent meg a tanítványok társaságában, megszületett az egyház.

1807

Lukács 7. 44-50. /Jézus megkenetése/. Ez egy kisebb példázata az Ur Jézusnak. Két adósa volt egy embernek. Az egyik 300 pénzzel tartozott, a másik 50-el. Mind a kettőnek elengedte az intéző a tartozást. Na most melyik szeretete jobban az intézőt? Felel a vendéglátó gazda: az, amelyeknek többet engedett el. Ez a vendéglátó pedig Simon főfarizeus volt, aki Jézust vendégül hívta és ezzel valóban bizonyos érdeklődést és szeretetet mutatott. Úgy fogadta azonban, mint ahogy idegenek szokták az embereket fogadni, amint régen fogadtak volna ugynevezett középosztálybeli családnál egy egyszerű napszámost; hogyha meghívják magukhoz, éppen leültetik a konyhában, vagy az asztal végén és ott adnak neki enni. Valami módon kifejezik azt, hogy nem a vendéglátó gazdának a társadalmi vonalán van. Jézust is így fogadták, idegenül. Amikor megérkezett, szokásos mód szerint a gazda nem csókolt meg. Nem hozott neki lábvizet, pedig a jó modorhoz tartozott az akkoriban, hogy a mezitláb, csak egy lábhoz szíjazott talpat képező szandállal járó vendéget az út porától megmossák és úgy eresszék be az ebédlő házba, ahol lefeküdt a kerévetre, hogy jól érezze magát és az izzadt, portól szennyezett láb tisztán, felüldülve kerüljön a szent asztal mellé. Ezeket a gazda elhagyta Jézussal szemben.

Jött azonban egy asszony kívülről a házba. És ez az asszony megállott Jézus háta mögött, amint az akkori szokás szerint hátradőlve evett az asztalnál. Az asszony el kezdett sirni és a hulló könny Jézus lábaira esett. És amikor az asszony észrevette, ijedten törölte le illatos, dus hajával Jézus lábairól a könnyeket. És alóhozta az ajándékot, amit hozott és rá-töltötte Jézus lábaira. Akkor a gazda és a vendégek összedugták a fejüket és azt mondták, hogy ha ez a názáreti Jézus próféta volna, tudta volna, hogy ez az asszony közönséges bűnös nő, parázna asszony és nem engedte volna, hogy ezt megtegye vele. Ha próféta volna, belátta a szíveibe. Akkor mondotta el Jézus ezt a példázatot az adósokról /7. 40-43/. Megkérdezte Simontól, hogy a kettő közül ki szeretett jobban? Simon felelt: akinek többet engedett el. "Látod", mondotta Jézus, -a te házába bejöttem, meg nem csókoltál, lábamat meg nem mostad, ez az asszony pedig, mióta bejöttem, nem szűnt meg az én lábaimat könnyeivel öntözni". Simon főfarizeus, kevesebb bűnéről tudott, az asszony, több bűnéről tudott. Az asszonynak a töredelme mélységes volt. Amikor Jézus szeretetét magára áradni érezte, egész szívét a hálaérzet töltötte be. Az asszony jobba szeretett, mert több bűnéről tudott; aki kevesebb bűnéről tud, kevésbé szeret. Bánat ébred abban, aki a bűnei miatt össze van törve s akkor több bocsáttatik meg neki. Így előzik meg a vámszedők és a parázna nők a kegyes embereket az Isten országában. A kegyes emberek soha nem érzik azt az összetörő bünbánatot, büntudatot, amelyet éreznek azok, akik a bűnben mélyen elmerülnek. Az ilyen emberek nem érzik, mert a maguk jóságára gondolnak. Hála a szívükben mikor ébred? A legtöbb templomba járó embernek a szívében nagyon kevés a hála. De akit a bűnnek mélységéből emel ki az Ur Jézus, annak a szívét először mélységes bünbánat tölti el, azután hála. Amikor Péter megtagadta Jézust, akkor keservesen sirt. Keserves volt ez a sirás, de amikor a Genezáret partján találkozott vele és hallotta az Ur ajkáról: "Legeltesd az én juhaimat" és amikor visszaállította őt régi kiváltságába, micsoda hála töltötte el Jézussal szemben! Azért enged Isten sokszor bűnbe esni, bűnbe süllyedni, hogy a hálánk nagyobb legyen az iránt, aki megbocsátja az ember bűneit.

Az példázat abból a szempontból magyarázható, hogy milyen vonatkozásban van az elkövetkezendő isteni korszakkal, az ugynevezett ezer éves birodalommal. Ebben a példázatban azt kell megállapítanunk, hogy nem az elkövetkezendő korszak ~~kereszkedik~~ foglalkozik, hanem a mostani korszakkal. És ezt a mostani kort úgy jellemzi, mint a bünbocsánatnak és a hálának a korszakát. Az elkövetkezendő korszakot úgy jellemezhetjük, mint az igazságosságnak a korszakát. Istennek a munkája nem abban áll, hogy elveszi követőtől a rájuk nehezedő sujtó kezet, a csapásokat, szenvedéseket, hanem alattuk hagyja a keresztyéneket, sőt sokszor sokkal több szenvedésük van, mint a világ fiainak. Isten nem veszi le rólunk a csapásokat, rajtunk hagyja őket, de van valami mégis, ami az emberi szívet csodálatos örömmel és békességgel tölti el: hogy Isten megbocsát. Sokszor elesünk, zugalódásra nyílik ajkunk, eltávolodunk Istentől, de

mikor látjuk, hogy Isten újra megbocsát, szívünket mélységes hála tölti el. Ugyhogy azt kell gondolni, hogy ebben a korban, amelyben élünk, Isten üres edényeket keres, amelyeket megtölt irgalmával, bűnbocsánatával, amelyek ott állnak Isten előtt, bűnbocsánatért esedezve: Én vagyok az első a bűnösök között, van-e könyörület az én számomra, irgalom az én bűnös lelkemnek, - és amikor meghallják, hogy van bocsánat, van irgalom, hogy Isten minden bűnt megbocsát, eltöröl, akkor egyszerre, mint üres edényekbe hull bele az Isten áldása, az égi olaj és telnek meg Isten szeretetével. Ez a mostani kornak a feladata: megtelni Isten könyörületével. Ez a feladat áll a világ fölött. "Úröktől való szeretettel szerettelek téged"; és amely szív megnyílik e szeretet előtt, az betelik szeretettel. A szeretet nem marad meg benne, a szeretet árad belőle és azt a szeretetet, amely Isten felé árad, úgy nevezzük, hogy hála.

A háladatosság nem üres, dicsérő szólam, hanem Isten felé kiaradó szeretet. Isten felé áradó szeretet az a szeretet, amellyel Ő szeretett minket és ezzel a szeretettel szeretjük mi vissza Istent. Minél nagyobb szeretet hull egy lélekbe, annál több hála sugárzik ki abból. Nos, ez a korszak nem más, mint egy olyan korszak, amelyben Isten üres edényeket keres, hogy azokat megtöltse az égi szeretettel. Tehát ez a példázat erre a mostani kora vonatkozik és mégis ez a példázat előre tekint az eljövendő korszakra. Mert mi lesz azokkal az edényekkel, amelyeket Isten megtölt szeretettel. A bűnös asszony egy lezárt álabástrom szelencét, karcsu nyaku, hosszú üveget tört el, amely le volt pecsételve, mint ahogy ma az orvósságos fialákat eltörlik és akkor, amikor letörte az üvegnek a nyakát, akkor abból kiöntötte az illatos olajat, hogy szétáradjon. Ebben a korszakban az örökérváló Isten ilyen üvegeket, szelencéket tölt meg a szeretet illatos olajával és készít el az elkövetkezendő korszakra; amikor majd Isten kezd uralkodni ebben a világban, akkor szétszórják ezeket az álabástrom szelencék a tartalmukat, hogy a beléjük helyezett szeretet szétáradjon ebbe a világba és mindenünnen érkező háladatosság szálljon az Ég felé. És amikor ez az egész világ betelik szeretettel és amikor nem a gyűlölködésnek a hangja fog szólni ebből a világból, hanem az irgalomnak, a szeretetnek a hangja tör elő, akkor milyen más lesz a világ, amelyben most élünk! Tehát látjuk, hogy ez a példázat ezzel a korszakkal is találkozik, bár egész tartalma arra a másik világra irányul, mert Isten a szeretetével, bűnbocsátó kegyelmével megtöltött embereket akkor fogja használatba venni. Ma sokszor belénk van fojtva az irgalomnak, a szeretetnek a hangja, szava; akkor nem lesz akadálya a szeretet szavának, akkor eljön mindenüvé és betölti lassankint a földet. Most készülnek az edények, amelyekből akkor a szeretet illatos olaja szétárad ebbe a világba.

Máté 13, 1-23. Ennek a példázatnak a magyarázata közismert. A magyarázat szerint az a mag, amelyet a magvető elvet, az Ige, vagy szó, Jézusnak a beszéde, amelyet nemcsak Jézus vetett el tanításával hanem mindenki, aki Jézus igéjét szólja, aki tehát Jézus tanítását tanítja. Azt mondhatjuk tehát, hogy az elvetett mag nem más, mint a hirdetett tanítás. Ez a tanítás azután azoknak az életébe megy be, akik azt meghallják, szívükbe rejtik és aszerint, hogy milyen szívvel fogadják ezt a tanítást, lesz a tanításnak gyümölcse. Három szántóföldben gyümölcstelen marad a mag, a negyedik pedig gyümölcsöt terem: 30, 60, sőt 100 annyit. Ha azonban ezt a példázatot így nézzük, akkor kicsit hiányos, kicsit hideg ez a példázat nekünk. A tanítás, akármennyire érdekes is, lehet, hogy leköti az embernek a figyelmét, talán az embert felrázza, azért mégis valami értelmi dolog és az értelmi dolgok legfeljebb muló érzelmi változtatásokat hoznak létre az emberben. A példázatnak azonban egészen más lesz a hangulata, az értelme akkor, ha az előbbi kicsiny példázatot vesszük a kezünkbe és mint egy kicsiny világító lámpással bevilágítunk ebbe a jól ismert példázatba s ez az embernek fel sem tűnik addig, amíg ezt a nagy példázatot ott a többi hét példázat között olvassa. Hogy is jutna eszébe, hogy tőle messze, a Lukács evangéliumában egy kicsiny példázattal próbálja megmagyarázni ezt a nagy példázatot. Csak amikor Jézusnak a példázatait időrendben összeállítottuk, megpróbáltuk abban a rendben szemlélni, ahogyan elmondotta, csak utána került, anélkül, hogy gondoltuk volna, ez a két példázat egymás mellé.

Tehát Jézus ezt a két példázatot egymást követő, közeli időben mondta el. Ugyanezek a gondolatok lehettek az Úr Jézus lelkében, ugyanugy nézte az embereket, a világot, úgyhogy a két példázatnak a tartalma közeli rokonságot mutat. Ez a két példázat összetartozik, mert az a mag, amelyet a megvető kiment szétszórni, elvetni, az a mag az Ige. Ezzel csak azt ismételjük, amit az Úr mondott. Az egyik tanítás János evangéliumában ezt mondja: az Ige, Krisztus. Vagyis az Ige nem pusztán tanítás, hanem élet. Az Ige egy embernek, egy isteni egyénnek az élete. Ahogy Ő sorba járt ebben a világban, ahogy az emberekkel beszélt, ahogy szíve megnyílt a szenvedők előtt, ahogy a bűnbocsánatnak a vizsgálását hirdette, a felmagasztalásnak az Igéjét szölte, ahogy Ő belelélt az Igét a világba, az emberi közösségbe, úgy támasztotta az Ige. Ime tehát a hideg tanítás egy segítségül lenyúló kéz, amely belenyúl az életünkbe és megragad minket. Mi az Ige? Jézus, aki ezt mondja a belpokios embernek: "Akarom, tisztulj meg!" "Vedd fel az ágadat és menj haza!" Az Ige nem más, mint az a szó, amellyel Jairus leányát felkeltette, amellyel a naini ifjút visszaadta az édesanyjának. Ez az Ige! Az értünk kinyúló, a bennünket szerető isteni irgalom. Persze a róla szóló hír is a róla szóló tanítás. De nem üres tan, dogma, amelyet a tudós professzorok találtak ki s magyaráznak a diákoknak. Nem üres beszéd, prédikáció-téma, amely lehet szép, de üres, elhangzik a fejünk felett és kimegy belőlünk. Az Ige az élet, amely eljött értünk, amely odaadta magát a halálba, amely úgy omlott ki, mint drága olaj a bűnös asszony szelencéjéből. Nos, ez a példázat, akkor a példázat egyszerre megtelik meleg, isteni étellel, irgalommal, kegyelemmel. Hull az isteni irgalom a mi szívünkbe. Hull az isteni szeretet a mi szívünkre. És a szívek négyféleképpen fogadják. Az egyikről az isteni szeretet leperog, mint ahogy a mag nem megy be a letaposott földbe. Vannak szívek, amelyekbe az Ige nem tud behatolni, akik gonoszok, hidegek, ridegek maradnak mindenféle környezetben. Éri őket a szenvedés, mindjobban megtelnek keserőséggel, indulattal, gyűlölettel. Keményre tapodott lelkek, amelyekbe Isten szeretete nem hatol be. Vannak lelkek, amelyek hasonlítanak ahhoz a bizonyos köves földhöz; annak a szikla fölött csak egy vékony földrétege volt és azt a nap melege által melegítette, gyorsan kikelt a mag. Ismerek ilyen embereket, akiknek a lelke felületes, ma megértenek valamit, ma fellelkesednek valamiért, ma elhatározások ébrednek bennük, de azután éppen olyan gyorsan mulik el az elhatározás és vész feledésbe. Vannak felületes emberek, akik Istennek a szeretetét ideig-óráig magukba fogadják, érzik, elhatározások ébrednek bennük, talán még megteszik azt is, hogy kimennek Kinába misszióba, mint a kisgyermek, aki hoi cukrasz, hoi kocsis, hoi király, hoi tábornok akar lenni. Vannak ilyen lelkek, akik elhatározzák, hogy "odaadom magam Krisztusnak". Vannak lelkek, amelyek Isten szeretetét magukba fogadják, de nemcsak az Isten szeretetét, hanem a kísértést is. Játszanak a bűnnel is. És amikor együtt van a szívükben az Isten szeretete és a bűn, akkor a dédelgetett bűn elnyomja Isten szeretetét, mint ahogy a gyom elnyomja a tiszta búzát. Ezek a lelkek alaposak, mélyek, de tisztátalanok, azaz Isten szeretete mellett ott van, ott türik magukban a bűnnek a mérgező baktériumait. És vannak lelkek, amelyek mélyen magukba fogadják Isten szeretetét, mint a jó föld, de a bűnt nem fogadják magukba. Itt terem azután a mag gyümölcsöt. Mi is a mag? Isten szeretete. És mi a gyümölcs? A hála. Alkalmazzuk a lukácsi példázatot erre a példázatra. Itt is, ott is hála ébred az emberek szívében, hangulatszerűen megnyilatkozó Isten-dicsériségek. Vannak olyan isteni dicsériségek, amelyek a szívből fakadnak fel, de a bűn mindjobban elnyomja a háladatosságot. És vannak lelkek, amelyekből a hála száll fel Isten felé. 30, 60, 100 annyi mértékben száll fel az Eg felé a szeretet, a hála. Most, úgy-e egészen más a példázat, ebben a magyarázatban? Csakugyan így látjuk az embereket. Tehát a gyümölcstemés nem abban áll, -mint általában magyarázni szokták-, hogy az ember elmegy és hirdeti az Igét, vasárnapi iskolában tanít, talán leánykört vezet, vagy ifjúsági egyesületet. Nem ez az aratás. Hanem abban áll a magnak bennünket átható ereje, hogy megtölt minket Isten szeretetével. Persze, hogy az Isten szeretete, amikor háladatosságra változik át, megindítja a kezét, lábát az embernek és a nyelvét is és az egész ember Isten szolgálatába

áll. De ez semmit sem változtat azon a tényen, hogy a gyümölcsstermés hála, amint a magvetés a szeretet volt. A hála is szeretet, az Isten felé vissza- szálló szeretet. Az a hideg, üres szó, amit mondogatunk, nem hálaadás. Ha szó nélkül tor fel Isten felé a szeretet, az az igazi hálaadás. Emlékszem az Ur Jézusnak egy idézetére. Mózes könyvéből vette az idézetet, amikor az összes parancsolatokat össze akarta fogni, akkor mondotta ezt és ugyanígy foglalta össze a parancsolatokat Máté 22.-ben: "Szeresd a te Uradat, Istenedet teljes szivedből, teljes lelkedből és teljes elmédből és szeresd felebarátodat, mint önmagadat!" Halljuk ezeket a kifejezéseket: teljes, .. teljes, .. minden teljes. Hogy abban a szívben semmi másnak helye ne legyen. Szeresd teljes lelkedből, hogy egész lelked átalakuljon templommá, amelyből Isten dicsérete szól. Hogy benned ne mozogjon kéz, láb, nyelv és semmi tag, csak azért, hogy Istennek hálát adjon. Ne végezzél mást, csak amit Isten rád biz. Teljes elmédből, hogy ne legyen más gondolatod, csak amelyet Isten ad beléd. Istent nem lehet fél-szívvvel szeretni, csak egésszel. Teljes szívből, teljes elméből, teljes lélekből és minden erőből szeresse az ember Istent. Vagyis nem elégszik meg féllal az Isten. Az Ur Jézusnak ezt az idézetét, mely Mózes ~~könyvéből~~ könyvéből való, alkalmazzuk a magvető példázatára.

Az a szántóföld, amelyet keményre tapostak, oly szívet jelent, amely egyáltalán nem szereti az Istent. Az a föld, amely sekély, oly szívet jelent, amely befogadja az Isten szeretetét, de felületesen, mert az egész ember felületes, semmit sem csinál alaposan. Felületes emberek nem válnak Isten országába. Felületes emberek nem tartoznak Isten választottai közé. Az ilyenek hamar felindulnak, amikor megtérnek, hamar hálát adnak Istennek, gyorsan örülnek, de az, aki alaposan csinálja a dolgát, soha olyan gyorsan nem tud örülni. Amikor Péter meglátta Jézus szeretetét, Isten hatalmát, amelyet az ő segítségére rendelt, akkor a szívét elfogta valami rettentő félelem és keserűség: Uram, eredj el tőlem, mert én bűnös ember vagyok. Itt csak kétségbeesés van és mégis annak a Péternek a szívébe árad ki az Istennek a szeretete; úgyhogy az egész életét odaadta és valósággá lett, amit Jézus mondott, hogy majd megkötnék téged és oda visznek el, akaratod ellenére, ahová nem akarsz és döntenek, hogy meghalj Jézusért. Ez a Péter, amikor először kapta meg őt az a csodálatos szeretet, büntudat fogja el lelkét. Nem volt felületes, mélységes volt a szíve. Ugyilátszik, Judás sem volt sekély ember egészen, de a konkoly, amely a szívében volt és a pénzszeretet is, mindjobban elfojtotta benne a tiszta tüzet. Judás nem úgy indult el, ahogyan megérkezett a véghez. Judás ott volt Jézus körül, követni akarta őt, de a szívében hagyta a bűn gyökerét mindjobban elterjedni és a pénz-szeretete mindjobban elhatalmasodott a szívében. Ezért kellett Judásnak elpusztulni. És vannak szívek, amelyek egészen magukba fogadják, mélyen magukba fogadják Isten szeretetét. Ezekre vonatkozik Jézusnak ez a mondása: Legyetek tökéletesek, miként a ti mennyei Atyátok tökéletes! Vagyis, ha valamit Istenért tesztek, azt egész szívből tegyétek, ne fél szívvel. Ahogy Isten egész szívvel vállal bennünket magához és az ő szívében nincs semmi más, csak irgalom és szeretet és bűnbocsánat, éppúgy teljes szívvel kell nekünk az Isten felé fordulnunk is betöltetnünk általa az ő szeretetével.

Az előbbi példázatban azt mondtuk, hogy Isten üres edényeket keres, hogy beléjük töltsse az ő szeretetének csodálatos illatos olaját és mint kereskedő, patikus sorba állítja a maga boltjában és átviszi őket az ő szeretett Megváltójukban abba a tulsó világba. Egymás mellé állítja ezeket az edényeket, ezeket a drága illatos olajjal telt edényeket; mint ahogy a bor megéri és megéri az illatszer, az aromával, gyümölcs-lével összefőzött likőr, éppen úgy érnek odaát meg a csodálatos alabástrom szelencék, a választott keresztyének, megtelve az égi szeretet olajával és várják a nagy órát, amelyben az égi patikus leveszi őket a polcra és lecsavarja a nyakukat és majd kiárad belőlük az isteni szeretet ebbe a világba.

Ez a példázat is előre tekint a következő korra, akkor lesz az aratás. Amit most összegyűjtünk, akkor fogjuk kiugározni ebbe a világba. Mennyi szeretet gyűlik össze, mennyi szeretetet áraszt Isten ebbe a világba és még sincs szeretet. Micsoda szeretet volt az, amikor Isten megszületett

Fiat adta és mégis csak "feszítsd meg"-et hallunk ebben a világban. Mennyi szeretetet hintett el Isten száz és száz reformátornak a tova-tünő életén keresztül és hova tűnik mindez?! Elfolyik, mint a puszták patakja, amely elvész a pusztaságban, nem marad semmi sem belőle és mégis, semmi sem folyt el belőle hiába. Mint ahogy ezek a vizek vagy elpárolognak, vagy aláfolynak a mélységbe és később kutvizzé válnak, de Isten felhasználja őket, úgy az a szeretet, amelyet Isten ennek a világnak a sivatagjába beleönt és látszólag semmit sem változik a világ, egyszer ki fog áradni, bele fog ömleni ebbe a világba. Jézus tehát azt akarja nekünk ezzel a példázattal mondani, hogy a mostani korszakban bűnbocsító szere- tettel megtöltött üvegeket Isten félreállítja és majd egy elkövetkező világban előveszi és felhasználja őket. Minden példázat a felé a nagy és csodálatos kezdet felé néz, aholy-, úgy olvassuk, hogy a vég van-, pedig igazában ott kezdődik a valóság. Ma még csak egy példázat, akkor valóság. Ma még csak tükör, akkor szemtől szembe nézés. Ma még csak vetés, akkor learatása ~~amikor~~ a mának, hogy kenyér legyen ezen a világon, a szeretet- nek a kenyere. A példázat látszólag ezzel a világgal foglalkozik és mégis minden példázat az elkövetkező világra tekint. Ma olyan időkben élünk, amikor a történelem érthetetlen a nagy folytatás nélkül. Ezt a történel- met akkor értjük meg, amikor a folytatás elkövetkezik. Régen, amikor volt pénzünk arra, hogy folyóiratokat vásároljunk, gyakran láttuk egyes cikkek alatt, hogy folytatása következik. Ezt a mostani kor- szakot nem tudjuk másként megérteni, csak úgy, ha elképzeljük ezt a szót, hogy "folytatása következik". Amikor egy igazi keresztyént kikísérünk a temetőbe, ott is az áll, hogy folytatása következik. És amikor az ember előre tekint a földi élet végére, ott is az áll, hogy folytatása követke- zik. Ezt kell, hogy lássuk. Ha a tanítványok, vagy a síró asszonyok el tud- ták volna olvasni, mi volt Jézus sírjára írva, milyen más lélekkel tért ek- volna vissza, mert arra a sírra az volt írva, hogy folytatása következik. Három nap elmúlt és a jóslás bekövetkezett és Jézusnak szent teste há- rom nap múlva nem volt a sírban. Meglátták a tanítványok, Mária, a hét a- postol a Galileai tengernél, az ötszáz atyafi a hegyen és látták Őt föl- menni az Égbe. De amikor eltűnt a szemük elől, az volt felírva, hogy foly- tatása következik. Két angyal megjelent nekik és azt mondta: "Galileai férfiak, mit állotok, nézve a mennybe?" Ez a Jézus, aki felviteték tőletek a mennybe, aképpen jó el, amiképpen láttátok Őt felmenni a mennybe" (Csel- 1, 11). Mit jelent ez más szóval? Azt, hogy "folytatása következik". És amikor ebben a szomorú, gyűlölettel telt világban kérdezzük, másképp nem tudjuk megérteni, csak így, hogy "folytatása következik". A sok szen- vedésből, türelemből, kitartásból, hitből és Istenbe vetett bizalomból fog egy csodálatos folytatás következni. Isten elvetett szeretete meg fogja teremni a maga gyümölcsét és ennek a gyümölcsnek a neve: hála. Nem gyü- lölet, nem bosszúállás, nem "feszítsd meg", hanem ez: Áldás reá! Isten ál- dása reászáll erre a világra. Nos, ennek az áldásnak tartalmát gyűjti most össze Isten. Engedd szívedbe Isten szeretetét, üresedjék meg szíved Isten előtt és ha földre is tesz téged, a maga boltjába, te csak várj, mert egyszer elővesznek téged és használni fognak újra téged.

8:40-56.

Kedves Testvéreim! Az elmúlt alkalommal a mi Urunkat elkísértük Geraza városába. Kijavítottuk a város nevét Gadaráról Gerezára. Bizonys, hogy erről a városról volt szó, mert Gadara tiz km-re fekszik a tó-tól. Tudjuk, hogy a Geraza beliek Jézust fel szólították, hogy hagyja el tájékuat megijedtek Tőle, amikor hatalmában volt ekkora kárt szerezni, hogy egy óriási disznónyáj megveszve, alárohant a tóba. Megréműltek Tőle, és nem bátorította őket a ragaszkodás, amivel az ördögös regszakbódott az Urhoz. Nem örültek vele együtt, a disznák többet értek nekik, mint egy lélek. Jézus azután, akinek nem is volt szándékában soká ottmaradni, hiszen csak pihenni ment erre a magányos vidékre, ahol csupa pogányok lak-tak, meg azután hajóraszállt és visszament ugyan arra a helyre ahonnan jött Kaperneumban amelyben az Üdvözítőt sok sok ember hallotta, mert most amikor kiszállt a hajóból, nagy tömeg várta, körülvették és azonnal olyan nagy tolongásba jutott, amelyben észrevétlenül megközelítette egy beteg asszony és megérintette ruháját, ~~Mielőtt azonban megérintette egy beteg asszony és megérintette a ruháját.~~ Mielőtt azonban megérintette volna, előbb egy előkelő zsidó ember borult le a földre a lábaihoz és ugrinán-kodott, hogy menjen el hozzá és gyógyítsa meg egyetlen leánykáját, aki 12 éves volt és a halálán van. Nagy önmegtágadásba kerülhetett ennek az előkelő vallásos zsidóembernek, hogy hivatalosan el nem fogadott tanító előtt a földre leboruljon és úgy rimádkódjon isteni segítségért ennek az embernek a lábainál. Azonban Jairus megtette mégis. Amikor a szenvedés elborítja a szívet, amikor a halálnak a réme közel van, akkor megbom-lanak a földi törvények, akkor felbomlanak a földi meggyőződések, nézetek, elrepül a büszkeség és az ember akármilyen nagy hatalmas volt is, egy összetört nyomorult léleg lesz azzal szemben, akinek a kezében ott van a halál és az élet. És így földhöz verve fekszik ott Jézus lábainál Jairus a zsinagógafő. És az Ur azonnal kész volt, hogy a meggyőrt szívi apá-val elinduljon. Szeml. várakoztatás, szeml. elmondás, csak megérintő me-leg, résztvevő szeretet, amely az Ur szívéből áradt e felé az előkéő ember felé. Ime Jézus, aki állandóan a szegények között időzött és ebben a tekintetben igazán demokrata volt, vagy a "kratát" elhagyhatjuk és mondhatjuk, hogy igazán a népek embere volt. Ime, nem vetette meg a fáj-dalmába merült előkelő embert sem, mert annak is olyan fájó/ szíve van, mint a szegény embernek. Nem volt személyválogató, sem erre felé, sem ar-ra felé. Minden ember egyformán közel állott hozzá és különösen azok, akik szenvedtek. Jézus tehát elindul. Azonban nehezen tudott utat törni. A régi zsidó városok szűk sikátorokban ahol alig jártak kocsik, legfeljebb egy szamar vagy egy teve ment végig, akkor is megtörtént, hogy az emberek szorosán a fal mellé kellett lapuljanak, hogy elmeessen a teve, nehéz volt a közlekedés, különösen akkor, amikor a sokaság összetódult és Jé-zus csak nehezen tudott előrehaladni Jairussal. Egyszer azután, amint a tolongás erősebblett, és Jézus szinte megállani kényszerült, egyszerre nem is akart továbbmenni az Ur és azt mondta, valaki megérintett engem. Mindig vannak okoskodók. Az emberek természetesen okosabbak voltak, mint Jézus, és azonnal magyarázkoztak neki, hogy senki nem érintett meg Téged, csak nagy a tolongás és valaki hozzád nyomódott. Ne nyugtalakodjál. Ime határozottabban ismétli, észrevette, hogy erő ment ki belőlen, valaki megérintett engem és akkor látva, hogy nem rejtőzhet el, előáll egy ass-zony a tömegből és elmondja, hogy ő 12 év óta beteg, vérfolyásban szen-ved, minden pénzét orvosokra költötte és azok meggyógyítani nem tudták, folyton rosszabbul lett és most a Kesternhez fordult, szégyelte őt nyil-vánosan megkérni, és megmondani a betegségét, és azért titokban hátulról érintette meg, azzal a hittel, hogy így is meggyógyul és nem is csaló-dott. És abban a pillanatban, hogy megérintette, hátul a ruháját és a ruhájának a szegélyét, tehát földrehajolva érintette meg a ruháját, alázatosan esdve, vágyakozva, hogy megkapja az erőt, azonnal meggyó-

8:40-56.

Kedves Testvéreim! Az elmúlt alkalommal a mi Urunkat elkísértük Geraza városába. Kijavítottuk a város nevét Gadaráról Gerezára. Bizonyos, hogy erről a városról volt szó, mert Gadara tiz km-re fekszik a tótól. Tudjuk, hogy a Geraza beliek Jézust fel szólították, hogy hagyja el tájékukat megijedtek Tőle, amikor hatalmában volt ekkora kért szerezni, hogy egy óriási disznónyáj megveszve, alárohant a tóba. Megrémsültek Tőle és nem bátorította őket a ragaszkodás, amivel az ördögös regszakbódott az Urhoz. Nem örültek vele együtt, a disznók többet értek nekik, mint egy lélek. Jézus azután, akinek nem is volt szándékában soká ottmaradni, hiszen csak pihenni ment erre a magányos vidékre, ahol csupa pogányok laktak, meg azután hajóraszállt és visszament ugyan arra a helyre ahonnan jött Kaperneumba, amelyben az Üdvözítőt sok sok ember hallotta, mert most amikor kiszállt a hajóból, nagy tömeg várta, körülvették és azonnal olyan nagy tolongásba jutott, amelyben észrevétlenül megközelítette egy beteg asszony és megérintette ruháját. ~~Mielőtt azonban megérintette egy beteg asszony és megérintette a ruháját.~~ Mielőtt azonban megérintette volna, előbb egy előkelő zsidó ember borult le a földre a lábaihoz és ugrimkodott, hogy menjen el hozzá és gyógyítsa meg egyetlen leánykáját, aki 12 éves volt és a halálán van. Nagy önmegtartózkodásba kerülhetett ennek az előkelő vallásos zsidó embernek, hogy hivatalosan el nem fogadott tanító előtt a földre leboruljon és úgy rimádkódjon isteni segítségért ennek az embernek a lábainál. Azonban Jairus megtette mégis. Amikor a szenvedés elborítja a szívet, amikor a halálnak a réme közel van, akkor megbomlanak a földi törvények, akkor felbomlanak a földi meggyőződések, nézetek, elrepül a büszkeség és az ember akármilyen nagy hatalmas volt is, egy összetört nyomorult léleg lesz azzal szemben, akinek a kezében ott van a halál és az élet. És így földhöz verve fekszik ott Jézus lábainál Jairus a szinagógafő. És az Úr azonnal kész volt, hogy a meggyőrt szívi apával elinduljon. Szeml. várakoztatás, szeml. elismerés, csak megértő meleg, résztvevő szeretet, amely az Úr szívéből áradt e felé az előkelő ember felé. Ime Jézus, aki állandóan a szegények között időzött és ebben a tekintetben igazán demokrata volt, vagy a "kratát" elhagyhatjuk és mondhatjuk, hogy igazán a népek embere volt. Ime, nem vetette meg a fájalmába került előkelő embert sem, mert annak is olyan fájó/ szíve van, mint a szegény embernek. Nem volt személyválogató, sem erre felé, sem arra felé. Minden ember egyformán közel állott hozzá és különösen azok, akik szenvedtek. Jézus tehát elindul. Azonban nehezen tudott utat törni. A régi zsidó városok szűk sikátorokban ahol alig jártak kocsik, legfeljebb egy szamar vagy egy teve ment végig, akkor is megtörtént, hogy az emberek szorosan a fal mellé kellett lapuljanak, hogy elmeessen a teve, nehéz volt a közlekedés, különösen akkor, amikor a sokaság összetódult és Jézus csak nehezen tudott előrehaladni Jaurussal. Egyszer azután, amint a tolongás erősebb lett, és Jézus szinte megállani kényszerült, egyszerre nem is akart továbbmenni az Úr és azt mondta, valaki megérintett engem. Mindig vannak okoskodók. Az emberek természetesen okosabbak voltak, mint Jézus, és azonnal magyarázkodtak neki, hogy senki nem érintett meg Téged, csak nagy a tolongás és valaki hozzád nyomódott. Ne nyugtalakodjál. Ime határozottabban ismétli, észrevette, hogy erő ment ki belőlem, valaki megérintett engem és akkor látva, hogy nem rejtőzhet el, előáll egy asszony a tömegből és elmondja, hogy ő 12 év óta beteg, vérfolyásban szenved, minden pénzét orvosokra költötte és azok meggyógyítani nem tudták, folyton rosszabbul lett és most a Mesterhez fordult, szégyelte őt nyilvánosan megkérni, és megmondani a betegségét, és azért titokban hátulról érintette meg, azzal a hittel, hogy így is meggyógyul és nem is csalódott. És abban a pillanatban, hogy megérintette, hátul a ruháját és a ruhájának a szegélyét, tehát földrehajolva érintette meg a ruháját, alázatosan esdve, vágyakozva, hogy megkapja az erőt, azonnal meggyó-

gyult és elállt a vérének folyása. És akkor Jézus azt mondta az asszonynak, a te hited megtartott téged, ereddj el békességben. Nem békességgel, hanem békességben. Ez a fordítás tulajdonképpen olyanfélét jelent, ereddj el, azután ne vesszedj többet, ne alkalmatlankodjál nekünk. De nem azt mondta, hanem azt, hogy ereddj el békességben. Vagyis azt jelenti, hogy az eddigi gyötrő, szenvedő életből átfogsz menni az Isten békességébe. Más életed lesz, mint eddig. Eddig körülvezt a háborúság, most Isten békéje fog körülvenni téged. És akkor oszolni kezdett előttük a tömeg, továbbfolytathatták az utat, de akármilyen érdekes, szívetmegragadó élmény volt is ez, Jairus egész bizonyosan aggódva nézte, az időnek a múlását, hiszen otthon a gyermeke súlyos betegen feküdt, életben fogják-e még találni és aggodalma nem volt hiábavaló, mert alighogy megindulnak, egy szolga jön eléjük és jelenti, hogy ne fáraszd tovább a Mestert, leányod meghalt és megint az a jószágos arc fordul Jairus felé és azt mondja, ne félj, csak higgy. Mennek tovább együtt. Amikor megérkeznek, a halottas házhoz, már ott vannak a siratóasszonyok, akiket elhívtak, és akik a közelben élázkodtak, leve a prédát, a kenyérkereseti alkalmat és már bent voltak a siratóasszonyok, akik pénzért siratták a halottat, mint ahogy régen nálunk is szokásban volt, az biztos, hogy a családtagjai még mindig tartják sokhelyen ezt a siratást, amikor sirató éneklő hangon eldicserik a halottat és elmondják a szívük fájdalmát, hogy mennyit veszítettek és abban szokottlenni valami bántó, megszokott mesterkéeltség és hazug dolog. Nos így volt az előkelő Jairus házában is, ott voltak a nea szívből, csak pénzért sirató asszonyok és ott volt a láma, ami minden igazán fájó szívnek csak tövis, szenvedés lehet. Az Ur megállott a ház előtt s megtiltotta, hogy vele bemenjen a tömeg, még tanítványait sem eresztette be, hanem kiválasztott 3 tanítványt, hogy azok kísérik őt be, Pétert, Jakabot és Jánost, és természetesen a leánykának a szüleit és hatod magával maradt csak a terembe, ahol a leányka feküdt. Régen nem volt olyan természetű ravatal, mint mostanában, a leányka az ágyon feküdt. Természetesen a siratóasszonyokat Jézus küzte a tereméből, ha ezt Lukács nem említi is meg külön és pedig avval a mondással, hogy a leányka nem halt meg, csak aluszik, amiért azután kimentek, de kinevették őt. Annál inkábbkiüzte a szívtelen tömeget és amikor egyedül maradt az őt emberrel a leánykához fordult és azt mondta, leányka, mondan néked, kelj fel. És abban a pillanatban felegyenesedett a leányka. Amint az Evangélium mondja, visszatért a szelleme. És akkor Jézus azt mondta a szülőknek, adjatok neki enni. Együttal megtiltotta hogy bárkinak is elmondják azt, ami bent történt a hat embernek a szeme láttára. Tehát ez a mai elbeszélés, a két elbeszélés egymásba fonódva.

Gyermekkorunk legkedvesebb történetei közül valók. Amikor a régi, kedves történetet magunk elé állítjuk, akkor azt kell kérdeznünk, hogy mire tanít ez most bennünket. Nem az érzelmiünket, hangulatunkat, hogy elmerengjünk, milyen szép és kedves volt ez az esemény, ha igaz volt, szóval nem az érzelmiünket, ájtatosságunkat, hogy mivel tölti ez ez a történet, hanem mennyiben érint bennünket ez a történet, úgy, hogy ami életünkben is valami ilyen változás bekövetkezzék. Mert hiszen ezek a történetek nem azért íródtak, hogy épületes, ájtatos biblia magyarázatnak a tárgyai legyenek, s azután kicsit elsiránkozva rajtuk és gyönyörködve bennük, hazamenjünk és éljük a mai kornak az életét, tovább, hanem azért íródtak meg, hogy élletté váljanak, hogy tudomásul vegyük azt, hogy egy másik világ közel van hozzám és az a világ rajtunk segíteni akar, és úgy ahogy ebben a történetben olvassuk, ugykell megvalósulni ennek a másik világ segítségének ma is. A mi életünkben. Ezért íródtak ezek a történetek, hagyta ránk az isteni szent Szellem őket. Nos, tehát, mivel érint bennünket ez a történet? Hogy megértsük erre a kérdésre adandó feleletet, rá kell mutatnunk arra, hogy az a szenvedés, amely Jairusnak a szívét és a 12 éve vérfolyóssos asszony szívét eltöltötte, az ma is ugyanaz és ezt senki sem tagadhatja le. Hogy a betegség hatalma ugyanaz, hogy a betegségtől való féleleppen úgy gyötri az embereket, hogy a vágy, meggyógyulni ép úgy benne van az embernek a szívébe, hogy a halál ép oly könnyörtelen ur, mint akkor volt és hogy a halállal szemben ép olyan tehetetlenül állunk, mint ahogy

ahogy akkor gondolt Jairus arra, hogy talán későn érkezik meg, ezt mondja a szolgának a kijelentése, amikor azt mondja nyers és durva hangon, mit fárastod tovább a Mestert, meghalt a leányod, hogy a tömegnek a közönye a halállal és szenvedéssel szemben ép olyan ma is, mint amilyen ott volt akkor és ma is vannak emberek, akik a maguk üzleti hasznát elveszik a betegségtől és a haláltól éppen úgy, mint azok az orvosok, akik kifosztották az asszonyt mindenször, a nélkül, hogy segíteni tudtak volna rajta, akár mint azok az asszonyok, akik úgy sirtak és amikor jött vlaki és megmondta, hogy itt nem halott van, nem halt meg a leányka, hanem alszik, kinevették és megmutatták a maguk való lényét a halál előtt, hogy ez ma is úgy van, mint akkor volt, az kétségtelen. És az ember megérzi, hogy ez a történet pontosan a mai időt beszéli el minékünk, a mai időnek a gyötrelmét, a halálnak a hatalmát, ha az ember meggondolja, hogy ez a történet annyira él, annyira valóság, akkor a mélyebben látó ember megdöbben ezzel a történettel szemben, hiszen ez a történet tökéletesen igaz, ebben a részében, hát-hogyha igaz ez a része, akkor kell hogy a másik fele is igaz legyen, hogy ez a világ, amely fél és menekül a haláltól, ha tudná, hogy ebben a világban szemben egy másik világ, hogy segítsen, és amelyiknek hatalma van arra, hogy segítsen, kell hogy az a másik történet is igaz legyen, hogy az a másik világ közel van hozzánk, csak mi nem tudjuk azt. De Jairus sem tudta, hogy olyan közel van az a másik világ, és nem tudták azok sem, akik hozták a hírt, hogy ne fárastd a Mestert, mert leányod meghalt, nem tudták ezt az akkori emberek sem. Azok is ott álltak vakon és süketen és tehetetlenül ezzel a másik világgal szemben és nem segítettek, hogy az a világ ott van mellettük, és az a világ valóság, csak kevesen láttak bele a történet igaz valójába, amikor az az öt ember Jézust bekísérte a halottas házba, az az öt ember látta meg-gyógyulni a beteget, feltámadni a halottat. Tehát ez a történetvalóság. És hogyha valóság ez a történet, akkor miért állunk mi reménytelenül, akkor miért élünk mi tehetetlenül, akkor miért élünk hitetlenül, ha valóság? Ime, itt tűnik ki, hogy milyen haszontalan tulajdonképpen a vallás, ha az ember a vallást inkább csak úgy gyakorolja, hogy az csak írott vagy elmondott szó marad, de tett és valóság nem lesz belőle soha. Ha az csak elprédikált szó marad és elimádkozott vagy elénekelt szó, de soha nem lesz belőle tett, mit ér akkor a vallás minékünk és ha egy ilyen tehetetlen vallásnak és Istennek templomot építünk és iskolát, hogy abba a gyermekeink az iskolában tanuljanak, ha mi ennek az Istennek templomot építünk, nem természetes-e hogy ezeket a templomokat és iskolákat elveszik tőlünk, mert ez csak játék, haszontalanság és amit ott beszélünk, üres szó csupán, ami tetté nem lesz soha. Pedig körülöttünk ott bomlik ki egy világ amely tetté lesz, egy világ, amely végre akarja hajtani a maga akaratát, egy világ amely el akar gázolni mindent, ami gyenge, ami régi. Hát mire való akkor ami erőnk, a vallás, ha ezek a történetek csakis gyermekeknek, iskolába való történetek, amire a felnőtt ember csak emlékszik, később bizonyos kellemes érzésekkel, meghatódottsággal, talán csak a káoszban amikor nincsen egyéb dolga, de amikor a betegség gyötri, az ágyába a lakásába bekopogtat a félelmetes ellensége a halál, akkor csak a fájdalmát látja, a régi történetek erejüket elvesztik, még értéktelenné bizonyul minden. Hát nem természetes, hogy elvették az iskolákat, ahol az élet forrásához elvezették a gyermekeket. Hát nem természetes, hogy elvegyék a templomot, amelyek csak haszontalan játékok, amelyből nem lesz soha valóság, isteni tett, szabadulás. Nem természetes-e mindez? S hogyha megüresül a vallás, a bizonyágtétel, a biblia, ha megüresül a tanítás, amely a szívünkhöz szólott és hogy ha abban nincs valóság és erő, hát akkor mi célt szolgál az egész? Hát miért is áll otta bibliában ez a két történet, a 12 éve vérfolyásos asszonynak a meggyógyulása és Jairus leányának a feltámasztása, ha nincs abban gyógyító erő és halálon győzedelmeskedő Isteni akarat. Nos, kedves Testvéreim, éppen azért fordulunk ezekhez a régi történetekhez vissza, mert ezekben nem egy régikor közeledik hozzánk, hanem egy jelenlévő Isten, aki él, aki ugyanaz, aki volt akkor, amikor az Úr Jézus a földön járt. Egy Isten aki él. Ez az Isten aki él, az ma is ugyanaz az Isten, aki volt akkor: 12 évet szenvedni beteg-

ségben, egy alattomos, bántó betegségben, amelyet szőgyelni is szoktak, egy betegségben, amely meggyengíti a testet, elsorvasztja, de nem vet az életnek egyszerre véget, hanem lassan viszi a sír felé, amíg meggyengül a test egészen, és hallani ígéreteket, majd én meggyógyítlak, segíték és egyik orvos a másik után teszi az ígéretet és akkor minduntalan csalódás a vége, s egyik csalódásból a másikba jut bele, a nyomorult beteg és nincs hatalom, amelyhez menekülhetne, ez csakugyan nyomorúság, elhagyatottság, az erőtlenség, a tehetetlenség legtragikusabb megnyilvánulása. És még egy lehetőség volt. Egy próféta, akiről hallott az asszonybeszélni, egy próféta, akinek mikor arcába nézett, akkor más vonások voltak azon az arcon, mint a haszonkereső pénzért gyógyító orvosok arcán. Egy próféta, aki oly alázatos volt olyan igénytelen volt, és mégis a lényében volt valami, amire megragadott és felemelt, egy próféta, akiről azt hallotta az asszony, hogy sok beteget gyógyított már meg. De az aki annyiszor csalódott, aki annyiszor bujt az emberek előtt, nem mert a prófétával szembenézni, a tömeg előtt, nem halasztotta tovább a találkozást, mert leste az alkalmat, amikor a tömeg körülveszi, amikor kénytelen volt megállni egy pillanatra és leguggolt a háta mögött alázatosan reszkelve és megérintette a ruhájának a szegélyét. Abban a pillanatban valami csodálatos erő futott át az asszonyon, amit Jézus magából kiáradni érzett és ami megítélte, mint egy villámütés az Urat és ugyanugy ment be az asszonyba és egyszerre érzi az asszony, hogy a testét megérinti valami csodálatos erő, felegyenesedik és áll mindaddig, amíg az álmódzásából fel nem ébreszti egy hang. Kicsoda érintett meg engemet? Bujni akart, talán leleplezni a dolgot, nem sikerült és akkor kitört a szívéből az eltitkolt hála az Ur előtt azt mondja. Én voltam. Megérintettél téged határról. Ha ez a történet valóság, akkor ez azt jelenti, hogy Isten bajunknak, nyomorúságunknak is vége lehet az Isten ereje által. Hiszen az Ur csak azért állította ki a tömegből ezt az asszonyt, hogy azt mondhassa neki, a te hited megtartott téged. A te hit mentett meg téged. S azután elküldje őt békességben. Csak azért állított ki a tömeg elé, hogy az asszony bátor bizonyosságtétellek odaállhasson az elé, aki meggyógyította őt, mert erre az asszonyra szüksége volt. Az, hogy az Ur elhallgattatta Jairust, hogy senki-nek sem ne mondják meg, mi történt, az, hogy eltiltotta egy csomó betegnek, hogy hírré tegyék hogy meggyógyította őket az Ur, úgy állította az asszonyt a tömeg elé, hogy az bizonyosságot tegyen arról, ami vele történt, mert annak az asszonnak szüksége volt arra, hogy megszólaljon a tömeg előtt, és vallja Jézust. Mert ennek az asszonnak a bátortalansága, vissza huzódása akadálya volt abban, hogy Istenhez forduljon bátran és határozottan és ahogy a tömeg előtt kénytelen volt előállni, megváltoztatta a természetét és határozottá, bátorrá tette, azt a félnék asszonyt, hogy a jövőben is ott álljon határozottan a mellett, aki rajta segített és rajta segíteni tud. Ezen a félnékségen kell keresztül törni magát az embernek, hogy odaállhasson a mellé, aki ezt a világot egyedül tudja meggyógyítani. És hogy azt mondja, hogy eredj el békességben, ennek az asszonnak a szívéből levett egy terhet, a bűnnek a terhét, ami alatt az embernek nincs békessége. Mert aki az igazságtól lehejolt hozzá és meggyógyította őt, egész biztos, hogy magához fogadta őt és lelkiismeretének nem kellett a jövőben vádolni. Eredj el békességben. Lehetnek bajok, szenvedések, üldözések, lehet, hogy az emberek bántani fognak, de az Isten melletted van. Eredj el békességben. Kicsoda változás ment végbe az asszony szívében! Aki alig mert a tömeg előtt megszólalni. És kicsoda békesség van benne, aki elment Isten békességét vive a szívében. Még egy fontos tény emelünk ki. Rendszerint úgy szokták Jézus gyógyításait felfogni, hogy Jézus Isten volt és aki a világot teremtette, az természetesen újjá tudja teremteni és a megromlott testet újjá építhet. Azonban Jézus emberi lényét egészen hamisan fogják fel azok, akik így fogják fel. Isten Fia azonban, amikor megüresítette magát és a földre alászállt, hogy itt kisgyermekként megszülessen, tökéletes emberként jelent meg közöttünk. Ez a Jézus nem volt mindentudó. Annak a Jézusnak ép úgy kellett a mennyi Atyához fordulni, mint a többi embernek. Ez a Jézus aki itt járt a földön, rászorult arra, hogy az Isten Szelleme rászálljon

megérintse és vezesse Őt. Ennek a Jézusnak szenvedésből kellett megtanulni az engedelmisséget. És a Jézus igazi ember volt. És az ajándék, hogy Ő gyógyíthatott, nem volt más, mint az a hatalom, amely rászállt, akkor, amikor megkeresztelkedett, a vízből kijött és Isten a Szelleme rászállt. És azért, mert ez a gyógyító erő tulajdonképpen a rászálló Istennek, a Szellemeinek az ereje volt, ezért volt lehetséges, hogy a tudta nélkül gyógyította meg az asszonyt, akkor amikor az asszony Őt megérintette és a benne élő Isteni erő áradt ki belőle az asszonynak a testébe. Tehát Jézus gyógyítása az Isten Szellemeinek az erejével történtek. Ugy mondjuk, ez egy Kharisma volt, amivel megtöltötte az Örökkévaló az Ő Fiát. De éppen ez ad egy utmutatást arra, hogy hogy várhatjuk mi is a gyógyítást az égből. Ahhoz, hogy e földön gyógyítás történjék újra, úgy mint Jézus földönjáratkor, ahhoz hogy úgy történjék gyógyítás, mint az apostolok idejében, vagy ahogy Pál gyógyított, tehát a benne lévő Isten hit által ment tovább emberről emberre, ahhoz, hogy ezek a régi csodálatos események megismétlődjenek, és Istennek az ereje újra hasson ebben a világban, ahhoz az szükséges, hogy ezek az égi ajándékok kitöltessenek az emberekre. Mert nem lehet olyan jótékot csinálni, mint a spóritiszták, akik összefognak és egy táncoló asztalkára ráteszik a kezüket és az megindul vagy nem indul meg, nem lehet úgy csinálni, hogy jönnek a gyülekezeti vének, hogy na majd megpróbáljuk, hogy talán meg fog gyógyulni, nem lehet így elintézni a gyógyulást, mert hogy itt újra gyógyulások legyenek, az szükséges, hogy Isten a maga láthatatlan szellemét kiöntse olyanokra, akik ezt a Szellemet befogadni képesek és ha az az Ő szelleme kitölteték ránk, és Isten megajándékoz a gyógyítás ajándékával, ha itt lesznek lelkek, akik magukba fogadják az isteni erőt és imádkoznak, hogy Isten adjon igazi ébredést erre a világra és a te régi erődöt ujítsd meg ebben a világban, nem olyan holt gyülekezetek lesznek, amelyek csak az ighallgatásra jöttek össze és haza mennek úgy hitetlenül, ahogyan a templomba eljönnek, hanem olyan gyülekezetek, akik kapasszkodnak az égi lajtorjába, hogy Uram, nem hagylak el addig, amíg itt nem lesz hit, amíg az isteni erő alá nem esik a földre és Isten a maga erejét kitölti azokra, akik képesek elfogadni az Isten ajándékát, akkor, de csak akkor újra gyógyulnak a betegek, meggyógyulnak a vérifolyásos asszonyok, a hajlotthátú asszonyok, a száradkesű ember, a vak, a süket, a néma stb, feltámadhatnak a halottak, akkor ha az Istennek az ereje alászáll és újra megtölt egyeseket azzal a csodálatos égi ajándékkal. Tehát az az erő, amellyel Jézus gyógyított, az az kharisma ereje volt, amely hatott akkor is, amikor az Ur nem tudott róla. Rajta keresztül, mint a legmegszenteltébb edényen keresztül áradt ez az erő, hogy ha megszentelődik egy lélek, ma, azon a lelken keresztül is áradhat Istennek az ereje.

A másik történet a halott feltámasztása. Ahogy elolvassuk a bibliában, még kevésbé feltűnő, mint az a gyógyítás volt. Ennek a történetnek az a főjelleme, hogy benne minden olyan természetesen és egyszerűen megy mintha mindennapi történet volna. Hogy Jairus leborul Jézus lábainál és kéri Őt, hogy menjen vele el, rendkívüli dolog volt. De az a szíveség, ahogyan Jézus elindult Jairussal, az magán viselte a természetes jellegét. Olyan természetes volt, hogy a szolga azt mondja Jairusnak, mit fárasztod a Mestert, a leányod meghalt. Az már nem természetes, hogy Jézus azt mondja, hogy ne félj, csak higgy. De Jézus számára olyan természetes volt az, hogy a Mester leányából csak úgy áradt a nyugalom, Jairus felé, ne félj, csak higgy. És Jairus ránézett és ment vele tovább. A siránkozó tömegnek, amely a halottassházat megtöltötte, természetellenes volt, hogy Jézus azt mondta, hogy a leányka nem halt meg, csak alszik. Ők erre nevettek. De milyen természetes volt Jézus számára, aki nem látott halált, hanem csak alvást. És végül milyen természetes volt, a Mester ajkán az a mondat, adjatok neki enni. Végrehajtotta a legnagyobb csodát, amelyet soha ember nem tudott megtenni, amelyet ígérnek nekünk az orvosok. Hogy a halottat vissza lehet hozni az élők közé. Végrehajtja a legnagyobb csodát, egy ember, akiből kiment az élet, egyszerre megmozdult és újra él és az az Urnak oly természetes, mint ahogy a legyengült betegnek enni kell. Hiszen, hogyha itt egy olyan isteni természetű coda ment végbe, amely a maga rendkívüliségében

egyedüláll, akkor Jézus nem mondta volna, adjatok neki enni, hiszen az a teremtő osoda megadta volna mindezt a leánynak, de olyan természetesen meg minden, hogy az evés bekapcsolódik a halott feltámasztásába és a kettő egy vonalon áll egymás mellett. Jézus számára olyan természetes, hogy halottat visszahoz az életbe, mint nekünk, hogy egy legyengült betegnek táplálót adjunk. Minden olyan egyszerű és természetes ebben a történetben. Hogyha megmagyarázzuk ennek a világnak, a gondolkodásával, szemlélésével soha, de az Ur nem ennek a világnak az értelmével gondolkozott. Egy másik világ értelmével nézte a dolgokat. Nem mint az Istennek a Fia, aki teremtő Isten volt, hanem úgy mint Istennek a Fia, aki teremtő léteire belakapszkodik a mennyei Atyába, és látta az ottani dolgokat, úgy mint ahogy mi emberek nem látjuk. Látta a világban mozgó angyalokat, a szél mögött, a világban, akik ott álltak az emberek mögött és Jézus előtt kibomlott ez a láthatatlan világ, és ami a mi számunkra legyőzhetetlen halál volt, az az Ő számára csak alvás volt. Minékünk halál, mert ott van közöttünk és ott van a között, ahol elköltözött, az a hideg test elfog rothadni, azután ott van a halál borzalmas pusztításával, de Jézus nem látja a holttesteket, hanem a lelket, ami elment és azt mondja, hogy ez nem halott, csak alszik. Milyen más volt az Ő számára a természet, mint ami számunkra. Ebből a világból áthelyezéni abba a láthatatlan világba, az Ur gondolkodásával gondolkodni, az Ő szemlélésével nézni. Ez a keresztyénség. Egy másik világ, amibe belekapaszkodni, egy másik világba beane élni, hit által. Ez a keresztyénség nem üres, tartalmatlan szavaknak a beszélése, imádkozása, amelyek nem segítenek, amelyek ott elveszítjük azt amit az örökkévaló Isten rábizott, hanem az a másik világ, ami számunkra valóság, legyen, mint Jézus számára valóság volt. Ez igazi keresztyénség, és amikor így átlépünk ebből a világból abba a másik világba, nem a fantázia, a képzelet szárnyán, erőltetett gondolatoknak a kapcsán, megéldva a holdvilágos éjben, és elábrándozva, hanem belenézve a halálba, a szenvedésbe, a jajongó, a kínzott embervilágba és emögött látva a szerető Istent és tudva azt, hogy ez az Isten segíteni fog rajtunk, így a valóságba belekapaszkodva, felkiáltani: Isten mutasd meg, hogy élő Isten vagy, hinni, hogy ez az Isten jön és rajtunk segít. Ez a keresztyénség. És akkor ezek a régi történetek megelvének előttünk, egyszerre valóságok lesznek, ott járunk Kaperneum utcáján, akkor természetes, hogy meggyógyul a 12 éves beteg asszony, természetes, hogy az Ur rátekint Jairusra és azt mondja, hogy ne félj, csak higgy. És természetes, hogy bemegy a halottas házba és kikergeti a sirató tömeget. És azt mondja, hogy nem halott, csak alsó. És szól hozzá, hogy leánya kelj fel, akkor természetes, hogy a halott feltámad és lábra áll, és újra enni kíván, mindez olyan természetes, hogy a Teremtő, mindenható Isten mindent megtehet, amit tőle kérünk. Nos, ha eleveznédnek meg ezek a régi történetek, ami számunkra, hogy ha nem mi közeljük ezeket a történeteket, hanem megállva némán, lábunkról a sarut levetyjé ezekkel a történetekkel szemben engedjük, hogy hozzánk beszéljenek, megfogjanak bennünket és vigyenek magukkal, hogy legyőzzenek bennünket, akkor eljön az a osodálatos idő, amikor Isten újra kitölti a maga ajándékát az emberekre és lesznek akiken keresztül megjelenik az égi gyógyító erő, újra, mint ahogy voltak az elmúlt századokban és az elmúlt évtizedekben hívő, Istenben bizó testvérek között. Régi történet és mégis olyfriss, oly élő, oly természetes, csak mi nem vagyunk természetesek, akik elvetetettül magunktól az Isteni természetet és a bűnnek és a fonákságnak, az aljasságnak, a természetét magunkba fogadtuk és azt gondoljuk, hogy az az aljasság, amelyben benne élünk, hogy a gyűlölet, az emberi telhetetlenség, a hazugság, a bűn az Istent kihívó káromlás, hogy avval szembeszáll az Isten, és az a természetes, hogy elvesztettük az égi látomást, elhagytuk a paradicsomot, le van zárva előttünk, az ajtaja, mert a bűn lezárva tart bennünket és az istentelenségnek jobban hiszünk, mint magának az élő Istennek és azért vagyunk olyan gy nyomorultak, olyan halottak és olyan betegek.

Kedves Testvéreim!

Mai fejtegetésünknek a címe: Krisztus követése. Különböző rövid történetek mind a mögé a tárgy mögé csoportosulnak. Említettem azt, hogy amikor az Urnak a tekintete Jeruzsálemi halála felé fordult és előre megmondta, hogy Oneki Jeruzsálembe kell menni, hogy ott a vénektől, főpapoktól, irástudóktól sokat szenvedni és azután amikor rámutatott arra, hogy aki Őt követni akarja, annak meg kell magát tagadni és felvenni mindennap az ő keresztjét és úgy menni azután akkor Őt követni, akkor Jézus a tanítványait tulajdonképpen egy iskolába fogta, amelyben meg akarta őket nevelni, hogy az égi dicsőséget egyszer elnyerhessék. Azt a dicsőséget, amelyet pap és a király kap majd abban az országban, amelyet Ő fog felállítani. Akik tehát papok és királyok akarnak lenni, az Ő országában, azoknak be kell állni az Ő iskolájába és tanulni, és hogyan azt kérdezik mit kell ott tanulni, akkor azt feleljük, meg kell tanulni, hogy utolsók legyenek, hogy egyszer elsőkké legyenek. Jézusnak az iskolájában tehát ez az egyik tárgy, hogy legyek utolsóvá. Nos, ezt a tanítványat tanította Jézus Krisztus. Említettem, hogy egy kicsit különösen hangzik, hogy egy szakaszt a közepén kezdjük el, mivel azonban a versbeosztás nem tartozik a Biblia eredeti szövegéhez, hanem később emberek készítették, éppenezért nyugodtan elváltaszttjuk ott a szöveget, ahol szükségesnek látszik. A mi mai szakaszunk a vers közepén kezdődik és úgy szól mikor mindenki csodálkozott mindazon, amit Ő cselekedett, így szólt tanítványaihoz: Tehát éppen egy olyan időpontban indulunk el, amikor az emberek csodálata különösen Jézusra irányult. Ezt a csodálatot pedig Jézusnak egy gyógyítása váltotta ki. Megelőzőleg a tanítványai kísérleteztek azzal, hogy meggyógyítsák a megszállott fiút, azonban hiába, a megszálló ördög mekacs volt és a tanítványok kívánságának nem engedett. Gyonyolódva, megvetéssel fordult a sokaság a tanítványokkal szemben, amikor a megdicsősülés hegyéről alászálló Jézus három tanítványától kísérve megjelent és látva a gyonyolódo tömeget, kifakadt, meddig hordozlak még titeket hitetlen és elfajult nemzetség, és azután, amikor a tisztátalan fiú közeledett, és a tisztátalan szellem utolsó erejét fejtette ki, hogy a gyermekben a maga hatalmát megmutassa, Jézus parancsolt, a tisztátalan szellem engedni kényszerült és a gyonyolódo sokaság kénytelen volt ámulva Jézusnak dicsőséget adni ezért a csodálatos gyógyításért. Mindenki csodálkozott, és amikor mindenkinek a csodálatos Jézus felé fordult, akkor Jézus odafordul a tanítványokhoz és egy pár szót intéz hozzájuk, amelyekkel alaposan kizökkentette őket. "Jól tegyétek be a fületekbe ezeket a beszédeket, hogy t.i. az embernek Fiaát fog adatni az emberek kezébe." Nyilván nem azért, hogy valami kedves módon bánjanak vele, hanem azért, hogy megkinozzák, halálra ítélik és meg is öljék. Látjuk azt, hogy az Ur Jézus Krisztusra más hatással voltak a földi események, más hatással volt az embereknek a bánásmódja, mint általában ránk. Ha nekünk az emberek hizelegnek, jót mondanak, akkor mindjárt rózsaszínű szemüvegen látjuk a világot, és meg vagyunk róla győződve, hogy az emberek igen derék és kedves emberek. Van egy kis bűnk, de hát mindnyájan bűnösök vagyunk, de meg lehet ezt bocsátani, mert olyan kedvesen nyilatkoznak rólunk. Így nézünk mi az embereket. Jézus nem így nézte, hanem akkor, amikor mindenki csodálkozott, akkor külön szólította a tanítványokat és azt mondta nekik, jól tegyétek be a fületekbe, hogy az embernek Fia az emberek kezébe át fog adatni. Mi úgy mondjuk, jól vessétek a fületekbe. Kicsit furcsa ez a kifejezés, de mindenki érti, hogy miről van szó. A tudatába tegye be, hogy állandóan előtte legyen az, hogy ne csaljon meg az embereknek a dicsérete, mert fordulni fog a világ és akik ma dicsérték, ellened fordulnak és nevetőjévé lesz ebben a világban. Mert mindenkinek ér, aki a názáreti Jézus ködöttessék. Ahogy vele bántak, úgy bánnak minden követőjével. Egy ideig dicsérték, magasztalták Őt, azután ellene fordultak és így lesznek velünk is szépeket mondanak nekünk, diadalt aratunk, ne csaljon ez meg bennünket,

nem ez az igazi arca az embereknek. Az igazi arca az, amelyik a Golgota keresztjénél nyilatkozott meg, amikor az Igazságot a keresztre ~~is~~ szöngeszétek. Aki Őt akarja követni, jól gondolja meg, hogy milyen uton induljon, vagy megalkuszik ezzel a világgal, vagy megegyezik 50 %-ban, vagy elismeri a világnak az igazát, mint ahogysok kereszttyén cselekszi, vagy pedig ha az igazság mellett megmarad hűséges, engedelmes szívvvel, utól kell, hogy érje a világnak a gyűlölete, üldözése. Az embernek Fia az emberek kezébe fog adatni.

Miért mondta így: embernek Fia? Azért mert az Isten Fiához nem férhettek hozzá. Nem azért, mintha el lett volna különítve benne az embernek Fia és Istennek Fia, hanem a benne lévő test az emberek kezébe adatik, a szelleméhez nem fognak hozzáférni. És így van az Ő követőivel is, megadatek, hogy Jézus követőit börtönbe vetik, meggyötrik, megölik, de hogy a lelküket elnyomorítsák, hogy Isten Szellemétől elválasszák őket, hogy az Ige örömet kivegyék a szívékből, hogy reménységüktől megfosszák, hogy Isten szeretetétől elválasszák őket, az e világ hatalmasainak nem adattik meg és azt semmiféle fegyverrel elérni nem lehet. A vesztőhely legnehezebb pillanatában, az ítélőszék előtt ottlesz majd Istennek az angyala, mellettünk, megerősít bennünket. Nem kell félnünk semmitől sem. De ebben a világban az első hely nem a mi számunkra készítetett, hanem az utolsó. Ez az első történetnek a tanúsága, amelyet most a szent Ige elénk állit.

Hangsúlyozom, hogy Jézus ezt a tanítást akkor adta, amikor mindenki magasztalta Őt. Akkor mutat rá megegyeszer arra, hogy Őneki Jeruzsálembe kell menni és hogy ott mi lesz a sorsa. Mi arra hajlunk, hogy erről a világról jót mondjunk, jót higgyünk, derűlátók legyünk, de az ilyen álderűlátásnak, hiszékenységnek a vége mindig az, hogy az ember kétségbeesik, elveszti a munkakedvét, összeroppan akkor, amikor eljön a csalódás ideje és ezért ne bizzuk magunkat az embereknek a disszerű, hízalgó szavára, ennek a világnak a mosolygó napjára, hanem arra az égi napra, amely a sötét éjszakában változatlanul mindig egyformán világít le ránk, még ha olykor felhő is támad a nap előtt. Ez az első történet.

Most az az érdekes; hogy amikor Jézus azt a mondatot a tanítványok lelkére kötötte, akkor a tanítványok elöl rejtve voltak ezek az Igék, hogy észre ne vegyék azt, amit Jézus mondott és félték Őt megkérdezni e felöl az Ige felöl. Rendkívül jellemző és gyakran előforduló emberi jelenség. Jézus egész világosan megmondta az igazságot. Az embernek Fia odaadatik az emberek kezébe. Megmondta akkor, amikor Őt ezek az emberek dicsérték és hódoltak és az apostolok ezt nem értették meg. Nem értették meg és pedig el volt rejtve előlük azért, hogy ne vegyék észre azt az intést, amely ezekben a szavakban benne volt foglalva, ne vegyék észre, és olvasuk, hogy félték megkérdezni Jézust ezeknek a szavaknak az értelme felöl. Félték megkérdezni, hogy lehet az, hogy valaki valamit egészen tisztán érthetően mond, hogy azon eltévedni nem lehet és mégse értjük meg. Pedig ez elég gyakran megtörténik, halljuk az Igét és nem értjük ~~magunkat~~ azt. Ennek a magyarázata az, hogy az embereknek az érzékszervük az akaratuk szolgálatában áll és az ember azt hallja és érti meg, amit ő hallani és érteni akar. Amit pedig nem akar meghallani, megérteni, az rejtve marad előle. Mondják, mondják, de az őbele nem megy bele. Ez gyakorlati jelenség. Tehát nem igaz az, hogy az embert az értelme igazitja. Az embert a vágyai igazitják, nem pedig az értelme. Az értelem mindig mentséget keres a vágyainknak a számára. Az értelem arravaló az ember életében, az Istentől elszakadt ember életében, hogy mindent leplezzen, megmagyarázzon, rendbe hozzon, úgyhogy leplet borítáx rá, hogy az ember ne lássa. A valóságban nincsenek olyan struccok, amik a fejüket a homokba rejtik, amikor jön a vadász. De vannak ilyen struccok az emberek között. A struccmacarok nem ilyenek, annak több az esze, az tudja, hogy nem lehet a homokba a fejét beleásni. Az tény, de az ember ilyen, amikor jön az ellenség, a lélekvadász és elrejtí a fejét és mert nem látja a veszedelemet, azt hiszi, hogy veszedelem nincs. Azt mondja nincs Isten, mert fél az ítélő Istentől.

Nincs tulvilág, mert az igen kellemetlen. A halál után nincs élet, mert ha élet van, akkor ott nekem bajom lesz. Milyen egyszerű dolgok. Az embernek nincsen semmi bizonyossága arra, hogy a halál után mi lesz. Eltekintve attól, hogy az Isten Igéjében világosan mondja azt, ami lesz. Az embert nem az értelme, hanem a vágyai vezetik. Aki az Isten szolgálatába akar állni, napról-napra feszítse meg a vágyait, mert másként Őt követni nem lehet. És az is nagyon gyakori dolog, hogy bizonyos dolgokat félünk megkérdezni. Ha van valami rendezetlen dolog, az ember fél lelkipásztorához menni, hogy az belelásson a lelkébe. Félt az orvoshoz menni, és ha az orvos megvizsgálja és valami gondot lát az arcán, fél az orvost megkérdezni, mert a beteg, a bűnös jól akarja magát látni. Ilyen a mi természetünk, csakugyan ezek vagyunk mi.

Ezután a történet után Lukács ev. az időrendi és helyzetbeli összefüggéseket nem említi, ezt Máté és Márk ev.-ből tudjuk meg. Ezután történt, hogy Jézus és tanítványai Galilea utain jártak és Jézus nem akarta, hogy az emberek megtudják, hogy merre megy. Ezek már az utolsó hetek voltak, amelyeket Galileában töltött. Nem az volt már a célja, hogy az evangéliumot szétdobja, hanem, hogy tanítványait nevelje és elkészítse erre az utolsó utra. Tehát egyedül akart maradni a tanítványaival. Így vándoroltak és egyszer csak a tanítványok hátramaradtak és beszélgettek. De hogy min vitáztak, nem mondták meg Jézusnak. És mikor egyszerre megérkeztek egy házba, akkor Jézus előfogta a tanítványait és megkérdezte tőlük, hogy min vitáztak. Ez a kérdés nincs itt. Jézus látta a dolgokat. Megkérdezték, hogy ki közülük a nagyobb. Most nem arról volt szó, hogy ha majd Jézus felállítja királyságát, ki fog jobb és balkeze felől állni, kinek nagyobb a rangja, hanem most amíg Jézust követik, melyik a nagyobb. Hogy erről beszéltek arra az is okot szolgáltatott, hogy Jézus többször említette, hogy Isten országában rangkülönbségek vannak. Hogy Isten országában vannak nagyobbak és kisebbek. De hogyha valaki Isten Igéjét megváltoztatja, Isten országában kicsi lesz, ha valaki teljesen őszintén hirdeti, az Isten országában nagyobb lesz. Beszélte arról is Jézus, hogy Keresztelő Jánosnál az Isten országában a legkisebb is nagyobb lesz. Máskor arról beszélt Jézus, hogy akik most utolsók, azok elsők lesznek. Akik most elsők, egyszer utolsókká lesznek. Többször beszélt arról, hogy Isten országában különbségek lesznek. A tanítványokat ez talán kisértette, de sokkal inkább a szívükben levő vágy, amely a szívükben ott van, hogy felüljenek egy magas polcra, és onnan beszéljenek embertársaikkal. Közös emberi tulajdonság a tanítványokban is megvolt és kezdtek arról vitázni, hogy melyik közülük a nagyobb. Ezt persze nem Jézusnak a füle hallatára tették. Ez is olyan dolog volt, amelyet féltek megkérdezni. Milyen egyszerű lett volna odamenni Jézushoz és megkérdezni, hogy melyikünk a nagyobb Jakab-e vagy János. Nem mertek odamenni. Ez is azok közé a dolgok közé tartozik, amelyeket féltek megkérdezni. Egymás között, úgy Isten háta mögött, ahogy szokták mondani, megbeszélték egymással. Jézus azonban vagy meglátta vagy meghallotta, vagy a tanítványok közül valamelyik utközben utólérte és beszélt el Neki, hogy miről volt szó. Vagy pedig belelátott a szívükbe és látta mivel foglalkoznak. Ott volt egy gyermek is, odavette az ölébe és azt mondta, nézzétek, ha valaki ezt a kisgyermeket befogadja, engem fogad be és ha valaki engem fogad be, azt fogadja be, aki engem elküldött. Tehát, aki ezt befogadja, Jézust fogadja be, és aki Jézust fogadja be, azok ~~ami~~ mindenható, világot teremtő Istent fogadják be, az Istent befogadni házukba, az Istent megvendégszolgálni milyen könnyen elérhetjük. Fogok egy üldözött gyermeket és bekívom magamhoz, megvendégelem és ez éppen annyi, mintha Jézussal tenném, mintha Istennel tenném. Milyen egyszerű a dolog. Ugye ezt nem értjük? Ugye ez is magas nekünk, mert nem hajlik rá a szívünk. Így magyarázta meg az apostoloknak, hogy mi a nagyság. Azt akarja mondani, nézzétek a legdrágább az isteni élet. Mert annak a kisgyermeknek semmije sem volt, csak az élete. Nem volt vagyona, tehetsége, tanultsága, az csak egy ilyen védelemre szorult gyermek volt. Nézzétek a legnagyobb az emberi élet. A tehetséget Istentől kapjátok, a vagyont Isten adja, a hatalmat az Ő kezéből kapjátok, akkor vessz ki,

amikor akarja, a legnagyobb ebben a világban az emberi élet. Azt eltalá-
 mazná, védeni, egyet sem veszíteni el, mindegyikért felelősséget viselni
 ugye milyen másképp történik a sátán országában, ahol könnyen pusztítják
 az embereket, egymásután, de ezeket a milliókat elpusztítani milyen könnyen
 megy, a sátán országában, de az Isten országában a legnagyobb egy
 kisgyermek, aki semmit sem tud, aki semmire sem képes, nincsen semmije,
 csak az élete. És ez a legnagyobb. És még hozzátette akár következőket.
 Odaállította ezt a kisgyermeket és azt mondta, aki mindenképp között a
 legkisebb, az a legnagyobb lesz. Mit akart ezzel mondani? Nem azt akarta
 mondani, hogy aki szájjal a legkisebb, a tanítványok között, az a leg-
 nagyobb, mert úgy van a dolog, hogy az embernek a szája mindig más uton
 jár, mint a szíve. Vagy a legtöbbször más uton jár. És akkor amikor az
 ember tele van hiúsággal, akkor szokott elkezdni beszélni arról, hogy
 milyen alázatos vagyok. Ez unalmas, elcsépelet alázatoskodás a kereszt-
 tyének között. Itt arról van szó, amit Jézus szavai jelentenek. Hogy aki
 a legkisebb a tehetségben, tudásban, az a legnagyobb. Ne tessék elkezd-
 deni alázatoskodni, hogy milyen kicsi vagyok, utolsó vagyok, ez régi el-
 kopott dolog, a szíved ugyanis mást mond, az ellenkezőt mondja, azt, hogy
 több vagy, mint a többi, mert tudsz alázatoskodni, nem kell tanulni,
 erőlködni, csak egy pár kegyes szó. Nem erről van szó. Arról van szó,
 hogy aki a legkisebb, az a legnagyobb lesz Isten országában, más a tör-
 vény, mint ebben a hiu világban és magát kellett világgal, az a törvény
 hogy ahol a legnagyobb szükség van, a segítségre, oda gyűlik össze a leg-
 nagyobb figyelem, hogy azt a legkisebbet a legnyomorultabbat körülvegyék
 segítséggel, az a legnagyobb, legdrágább. Azt jelenti, hogyha én lemon-
 dok arról, hogy ilyen meg olyan nagy ember vagyok, rájövök arra, hogy
 tehetetlen és elhagyatott vagyok, akkor egyszer csak az Isten országában
 felemelkedem magasra, mert az ég angyalai mind rám figyelnek és azt fog-
 ják mondani, ez az akinek segítségre van szüksége, menjünk segíteni.
 Egyszer a templomban ott volt két ember, az egyik a templom közepén han-
 gosan imádkozott, a másik a sarokba a mellét verve, így szólt, Isten
 légy irgalmas nekem bűnösnek, és az angyalok mind odafordultak a templom
 sarkába, itt van a legnagyobb, akit segitenünk kell.

Vannak kivételek, vannak esetek, amikor az ember lelkében megszólal egy
 őszinte szó, mégis jobb nekem a világosságba kimenni, szívem egész tar-
 talmával együtt. Így történt, hogy megszólalt egy tanítvány, János és a
 társa valószínűleg Jakab volt, akinek a nevében is beszélt. És megmondta
 amint eszébe jutott egy jelenet és úgy látszik a lelkiismerete nem volt
 egészen nyugodt a dolog felől, azt mondta Jézusnak, Uram találkoztunk
 egy emberrel, - emlékszünk arra, hogy Jézus kiküldte a tanítványait két-
 tesével, hogy az Evangéliumot hirdessék, és gyógyítsanak - találkoztunk
 egy emberrel, aki a Te nevedben gyógyított és nem velünk együtt követ
 Téged. Jánosnak megszólalt a lelkiismerete, nem a többi apostollal be-
 szélte meg János, hanem Jézusnak mondta meg. Vártta, hogy ebben a dolog-
 ban itéljen fog. És akkor szólt az Úr. Ha valaki nincsen ellenünk, akkor
 velünk van. Egyszerűen, szépen megmutatta nekik, hogy helytelenül csele-
 kedtetek. Nyilván az az indulat, amely Jánost és Jakabot arra bírta, hogy
 eltiltsák ezt az embert, aki nem követi velük együtt az Urat, nyilván az
 az indulat, amely elfogta, ugyanaz az indulat volt, amely a tanítványok
 arra bírta, hogy arról vetekedjenek egymással, hogy közülük ki a nagyobb.
 És most megszegyenülve elfogadták az ítéletet ebben a dologban is. Lát-
 juk, hogy hogy átjárja a lelket a hiúság, mint a rák áthatja, halálra se-
 zi az embernek a lelkét a hiúság, de azért ne gondoljuk, hogy a hiúság
 legyintésre való kicsiny betegség, nincs ennél nagyobb betegség a vilá-
 gban. Ez a léleknek a rákja, amely ha befészkel magát valahova, halálra mér-
 zi az egész szervezetet. A hiúság az, amely nem engedi, hogy eltűnjük
 azt, hogy az emberek ne abba a csoportba kövessék Jézust, amelybe mi is
 járunk. Ez a csoport persze mindig a legjobb, az én csoportom jobb, ne
 járjatok máshová, csak az én csoportomba, csak ide. Ez a csoport, a párt
 eszme az emberi léleknek a legfőbb mérgezője. De hát Jézus iskolájába
 voltak a tanítványok és vagyunk mi is. Mondtam azt, hogy Lukács nem az
 időrendre helyezi a súlyt, hanem az értelmi összefüggésre.

Most már azon az uton Jézussal együtt, amelyen Ő Jeruzsálembe ment fel, hogy onnan többet ne térjen vissza Galileába, abban a földi testben, amellyel a tanítványaival együtt járt, Jeruzsálem felé vezető uton vagyunk. A nagy ünnepekre Jeruzsálembe zarándokló zsidók rendszerint azt a rövid utat választották, amely Samárián keresztül vitt. Voltak talán, akik Samária városát kerültk és Pereába mentek le és átkelve a Jordánon, Jerikhón keresztül mentek Jeruzsálembe, voltak akik ezt az utat választották. Jézus nem ezt az utat választotta akkor, amikor utoljára ment fel, hanem a rövid utat választotta, amely keresztül vezetett Samárián. Ez az ut azonban nem volt nyugodt, veszélytelen. Megtörtént, hogy a zsidók és Samáriaiak nemcsak haragosan néztek egymásra, hanem gyilkosság is történt. Ez az ut veszedelmesebb volt. Mégis ezt az utat választotta az Úr és hogy úgy mondjuk, csakugyan meg is járta, megmutatkozott az utnak a kellemetlenebb következménye is, mert kopogtak egy samáriai város ajtaján, hogy helyet kérjenek az Üdvözítőnek és az Őt követő seregének, tehát nemcsak a tizenkettőnek. Sokan követték az Urat Ezek ismerték már Jézusnak a nevét, de amikor meghallották, hogy rajtuk keresztül Jeruzsálembe akart menni és ott hirdetni az Igét, akkor mérge sen és irigyen bezárták az ajtót. Talán máskor nem tették volna meg vele szemben, de mintahogy Jónás sajnálta az Igét Ninivétől, ők is sajnálták Jeruzsálemtől. Felhorkantak erre a tanítványok és méltatlankodva, - amikor elbeszélték az Urnak a történeteket, - azt kérdezték, ne kérjünk-e tüzet az égből ezeknek a gonoszoknak az elpusztítására. Jézus azt felelte nekik. - Ez a felelet hiányzik innen. - Jézus azt felelte, nem tudjátok másoda szellem lakik tőbennetek és akkor elment egy másik faluba, és abban szállt meg. Hogy egy másik faluba mehetett ez az az ok amiből következtethetjük, hogy ez a jelenet Samária és Galilea határán történt, ahol még könnyű volt egy zsidó falutk találni. Ugyhogy ez mind járt Jézus utjának az elején történhetett, ez az esemény. Jézus kitér nem átkozza meg őket. Jézus követésének milyen más az utja, mint az az ut, amelyen mi emberek járni szoktunk. Milyen hamar elveszítjük jóindulatunkat és milyen hamar átkot kívánunk rá. És megbocsátani nem tudunk nekik. Nos Jézus nem annak a szószólója volt, hogy az ember minden bűnt megbocsáson, mert vannak megbocsáthatatlan bűnök, de azoknak megbocsátása az örökkévaló Istennek a dolga inkább, mint a mi emberi dolgunk. Nem mondom, hogy soha nem kerülhetünk olyan helyzetbe, amikor azt kell mondani, hogy a te bűnödöt Isten nem bocsátja meg, úgy ahogy most vagy, mert lehetséges, hogy ilyen helyzetbe kerülhetünk. Azonban mi emberek különösen akkor hajlunk arra, hogy ne bocsássuk meg, ha ellenünk vétkeztek. Pláne ilyen érzékeny, ha álmos és fáradt és becsukják az orra véssé bocsássuk meg, hogyha valaki kegyetlenül bánik velünk vagy azzal akit szeretünk, megkínózzák vagy éppen megölik. De milyen kegyelmes az örökkévaló Isten, aki vár arra, hogy az emberek megtérjenek. Milyen más az örökkévaló Isten. És az a türelmetlenség, amely soha nem volt olyan mint napjainkban. Legyünk nyitlak. Tudjuk, hogy milyen türelmetlenség nyilakozik meg a magyarokkal szemben, és fogja el a nemzetek szívét egymással szemben. Ez így van. Eppen ennek az oka ez legtöbbszőr, ismétlem a legtöbb esetben az, hogy emberek félre vannak vezetve. El, hogyha évtizedeken át állandóan azt hirdették Angliában vagy Amerikában, hogy a magyar utolsó nép, cigányfajta, megbizhatatlan, hát akkor ugye egész természetes, hogy az angol, amerikai előtt a magyar megvetett nép lesz, amilyen a hírük, nem érdemes semmit tenni, annál jobban szeretnek más népeket. Mondom, hogy az embereket könnyű félrevezetni és a türelmetlenségnek ilyen sokszor az az oka, hogy nem ismerjük egymást. Félreismerjük a másikat és az a félrevezetettségek óriási szerepet játszik Magyarországon. Emberek fordultak egymás ellen azzal, hogy hamisan világosítják fel őket és milyen másképp lát ebben a világban az Isten. Milyen másképpen látja az embereknek a szívét. És amikor látja, hogy az emberek indulattal, gyűlölettel vannak megtelve és ebből kifolyólag cselekszenek. Isten tudja, hogy van orvossága és egyszerre megnyitlak a szeme és keservesen könnyeket fognak hullatni azok, akik

gyötrik embertársaikat. Isten tudja ezt és ezen a földön egyetlen ember volt, aki világosan látta. És ez Jézus volt. Milyen nehéz volt megbocsátani a samáriaioknak, akik bezárták a kaput. Milyen szelíden intézte el Jézus ezt a dolgot, amikor türelmesen tovább ment, száját átkésző nem hagyta el, és Jézus nyugodtan hajtotta le fejét pihenni, mert jót tett. És amikor megmondta az apostoloknak, hogy nem tudjátok minemű lélek van bennetek, és evvel nem azt mondta, hogy más az a szent Szellem, aki lakott Illésben, aki tüzet kért alá. És az Isten tüze el is pusztította őket. Jézus nem arról beszélt, hogy Illésben más szent Szellem volt, mint mibennünk. Mint félremagyarázzák sokan bibliamagyarázók, hogy mielőtt a pünkösdi Szellem megjelent, nem volt Szellem ezen a világon. Mert Illésben ugyanaz a szent Szellem lakott, mint mibennünk.

Más a magyarázata ennek. A szellem szó nem mindig ugyanazt jelenti, mert hiszen ha azt mondjuk, hogy az Isten Szelleme, evvel csak annyit mondunk, hogy az angyal szelleme. Ebben a tekintetben nincs különbség Isten és az angyal között, tehát az angyal is szellem, de azért az angyal még a szent szellem. Ime látszik, hogy a szellem szó nem mindig ugyanazt jelenti. Nos, ilyen pl. a korszellem, ami az embereket megtölti. Amikor Jézus azt mondta nem tudjátok, minemű szellem van bennetek, nem tudjátok minemű szellem tölt meg titeket. Illés idejében az ítélet szelleme töltötte meg. Mikor pedig a názáreti Jézus keresztül ment ezen a világon, akkor a megbocsátás, irgalom szelleme töltötte be az Urat. És aki Jézust követni akarja, nem az ítélet szellemének kell betöltenie, hanem a megbocsátásnak, irgalomnak. Könyörület szellemének, mert most ezt a megtöltést adja Isten azoknak, akik Őt követni akarják. Jön majd egy idő, amikor a kegyelemnek az ajtaja bezáródik és akkor újra az ítéletnek a szelleme fog majd ebben a világban hatni. És jön majd egy idő, amikor az ember bizonyosságtevése Istennek a tüzeit újra lehozza a földre és ekkor megváltozik a szellemi töltés ebben a világban, mert most amikor az Evangéliumot széjjelhordozzák, a megbocsátásnak a szelleme tölti meg azokat, akik Jézust követik. Mert az ember igen könnyen hajlik arra, hogy átkot mondjon arra, aki neki ellentmond, de ha mi Jézus iskolájában járunk, ezt is meg kell tanulni. És bizony akkor másként fogjuk nézni azokat, akik más politikai nézetten vannak, mint mi. És ez szól mindenkinek. Jobb vagy baloldal, ez vagy az, meg kell értenünk a másikat, mert igen sokszor csak az elfogultság az, ami az embereket szembeállítja egymással és ha az emberek jobban megértenek egymást, kezét a kézbe téve, tudnának előbbre haladni és többet tenni a közös hazáért. Így gondolkodott a zsidó ~~magyar~~ hazáról is Jézus Krisztus és így gondolkodtak azok, akik Őt megértették.

Az a bizonyos antiszemita hangulat, amiről panaszkodnak, az is ennek az elfogultságnak a következménye, mert azt gondoljuk, hogy minden zsidó egyforma és a zsidók ezt gondolják, hogy minden magyar ellensége nekik. Pedig volt és van igen sok órága zsidótütestvérünk, azért mondom ezt, hogy az Istennek a Szelleme, vagyis a szellemi töltés egészen más, mint a világ szellemi töltése. Miközttünk senki sem lehet antiszemita.

Tehát más városba mentek és amig uton voltak, valaki oda állott Jézus elé és azt mondta, Uram követlek Téged, akárhová mégy. Milyen büszke szó. Leikesülten tette meg a kijelentést. Jézus lehűtötte, nem mindig ilyen kényelmes engem követni. A rókáknak van barlangjuk és az égi madaraknak fészkek. Neked van ugye hol lehajtanod a fejed, de Jézusnak nem volt hová a fejét lehajtsa. Éppen akkor, amikor becsukták a kaput. Az Ő utja oávazehett, ahol elvették a párnát, ahol a feje csüggedten esett le a keresztfán, lehajtotta a fejét és úgy sőhajtott utolsót. Előtte állott az a szomorú kép, amikor nem volt hová lehajtani a fejét. Aki Jézust akarja követni, gondolja jól meg, hogy meg kell magát tagadni és a kivánságait is, mert másképp nem járhat Jézus útján. Azután volt valaki, akinek Ő mondta, hogy kövess engem, és azt felelte, hogy előbb engedő meg, hogy eltemessem az én anyámat.

Schneller lelkész egy igen érdekes könyvet írt és elmondta, hogy ott a fellahok között ma is egy igen divatos mondás van és ez az, hogy eltemetni az atyámat. Addig mellette maradni, amíg meg nem hal és addig tartani őt. Eltemetni az én atyámat. Ezt mondta ez az ember, nekem öreg atyám van, engedj meg, hogy mellette maradjak. Jézus azt mondta, hadd temessék el a halottak a halottaikat. Biztosan volt ennek az embernek olyan testvére, akinek nem volt ott a vágy a szívében, hogy kövesse Jézust. Hagyja el atyját és ő menjen Jézus után. Jézus mindenekelőtt. Jézusért minden mást elhagyni, így kell követni az Urat. Megint másik azt mondta, engedj meg, hogy elbucsuzzam. Ez nem azt jelenti, hogy azt mondja, Isten veletek, hanem hogy velük legyen és lassanként hozzácsoktassam őket ahhoz, hogy én más pályára megyek, és a Názáretit akarom követni. Jézus azt mondta, ha valaki engem akar követni, azonnal kövessen. És ne nézzen többé hátra, aki az eke szárvárára veti a kezét nem tud ~~szántani~~ szántani, ha hátra néz, előre nézzen, akkor tudja az ekét vezetni. Nem lehet másként követni csak hogy mindent elveszít Jézuson kívül. Így tanította Jézus az embereket, hogy kell Őt követni. És azt mondhatjuk, hogy nincs nehezebb dolog, mint Jézust követni, mert Őt követni annyit jelent, mint mindent elhagyni és mindenről lemondani és azt mondja nekünk egy biztos belső hang, nincs könnyebb dolog, mint Jézust követni. Ez annyit jelent mindent megnyerni, ami nekünk drága, mindent boldogságot és örömet és azért olyan kicsiny az, amit az életben a boldogságért fizetni kell. Azt mondja egy belső hang, nincs könnyebb, mint Jézust követni, mert minden, ami elszakít, csak káprázat, hű csakása a sátánnak a szemfényvesztése, nem tudunk élni egy vagy más kívánságunk nélkül és csak a sátán varázsolja elénk ezt a hazug képet. Egyszer csak szétfoszlik a kép. És mi kifosztottak, nyomorultak vagyunk. Mint a Jeruzsálem-ből Jerikó felé haladó vándor, pedig ott maradt volna a templomban, Jeruzsálemben, ~~szűz~~ akkor elkerülhette volna a kirablást, Nincs könnyebb dolog, mint Jézust követni, csak a sátán játszik velünk és mi hiszünk az ő játékaiknak.

10: 1-24.

Kedves Testvéreim!

Nemrég egy hasonló történettel foglalkotunk akkor, amikor Jézus 12 tanítványát kiküldte, hasonlóképpen kettésével széjjel, Galilea városaiba és falvaiba. Jézus azonban a 12 tanítványon kívül még 70, illetve 72 tanítványt is választott magának. Ennek a nagyobb tanítvány seregnek a szétküldésére abban az időben került sor, amikor Jézus elhatározta, hogy Jeruzsálembe utolsó utját megteszi. Maga előtt küldötte őket, tehát azzal a rendeltetéssel, hogy előtte utat készítsenek. Ez a megbízás nem volt ugyanaz, mint a 12 tanítványnak a megbízása, akit elküldött azért, hogy szállást csináljanak, és akik előtt bezárta a kaput egy samáriai város. Itt most nem arról volt szó, hogy Jézus és a Vele utazó tanítvány-sereg szállást keressenek, hanem az volt, hogy mielőtt Jézus megérkezik abba a városba, hogy hírül vigyék, hogy itt a világ Üdvözítője, itt a Messia. Tehát térjenek meg a Messiáshoz. Megbízásuk tehát az volt, mint a 12 tanítványnak, apostolnak, mikor Jézus széjjelküldte. Azonban nem olvastuk akkor, hogy Jézus azokba a városokba, amelyekbe a tanítványokat elküldötte, maga is el akar menni. Itt azonban azzal a céllal küldte el, hogy az a hetven tanítvány, nem 72 volt, ez egy vitatott dolog, amelyben biztos eredményre jutni nem tudtak a tudósok. Valószínű, hogy az eredeti szám 72 volt, és ezek az újabb kéziratok lekerekítették, ezek jelképes számok, amelynek Izráel történetében fontos szerepe volt. Izráelnek 12 törzse volt és a 12 tanítvány választása azt jelenti, hogy Jézus Izráel minden törzséhez jött, hozott üzenetet. A 72 tanítványnak az őst is megtaláljuk azokban a véneknél, akiket Mózes avégett választott, hogy vele együtt ítéljék Izráel népét. Tudjuk, hogy hetvenet választott, a kettő nem jelent meg azok között, akiket a sátorhoz rendelt az Isten, szavának a meghallgatására, és ezek, amikor az Isten Szelleme megszállt a 70 tanítványon keresztül, a sátorban vagy a házakban tartózkodtak, kapták meg a prófétálás ajándékát. Akkor is meg volt a 70 és 72 szám között az ingadozás. Józsué amikor meghallotta, hogy a szent sátorban tartózkodó 70 vén mellett még ketten, kívül a táborban is prófétálnak, Mózes arra kérte, hogy hallgattassa el ezeket, akik nem jöttek a szent sátorba. Azonban Mózes azt felelte, hogy azt szeretné, hogy bár az egész Izráel prófétálna, nem hogy azt a kettőt is elhallgattassa. És ez az ótestementumi történet eléggé utmutatást ad nekünk a mai időben, amikor inkább az a törekvés érvényesül, hogy mindenkit elhallgattassanak, akinek arra nincs meg az iskolai képesítése. Na, nem éppen apostoli átalakulással együttjáró felfogásra gondolok, hanem a régi, egyházi felfogásra, mikor sokan azt gondolták, hogy csak azoknak van joga és kötelessége az igehirdetésre, akik papi diplomát szereztek. A többinek nincs joga. Tudjuk, hogy Isten már azelőtt is hívott el Igét hirdetni, az Isten elhívta azokat is, akiknek nem volt papi diplomája és ezek sokszor nagyobb áldással szólották az Igét, mint a földi értelemben vett hivatalosak. Tudjuk azt is, hogy harcok folytak még a jelen időben is, még ezekben az években is, hogy azok, akik az egyháznak nem a hivatalos szervei, azok ne folytathassák a munkát. Éppen nemrég volt egy nagy vita, hogy egy egész országra kiterjedő, nagy egyleti munka elfogadható-e az egyház keretén belül, megengedhető-e, hogy ebben az egyesületben lelkészek munkálkodjanak, vagy pedig ki kell zárni az egyházból. Tudjuk, hogy az egyesületet az egész munkájával együtt befogadták az egyházba és ez volt a helyes. Vagyis az a szűkkeblű álláspont, hogy csak bizonyos embereknek, akiknek iskolai képesítése van, ez az álláspont semmiképpen nem felel meg a célnek. ~~Itt~~ Ez egy türelmetlen, szűkkeblű álláspont, amely feltűnt Jézus környezetében, látunk arra esetet, amikor hírül hozták Jézusnak, hogy valaki az ő nevében prédikál és ördögöt üz, de eltiltották, de Jézus azt felelte, hogy kár volt, mert ha valaki nincs ellenetek, értetek van. Aki nincs ellenünk értünk

van. Igét hirdetni, az Evaéngéliumot hirdetni, az Ur Jézusról beszélni mindenkinek kötelessége, aki igaz keresztény, mindenkinek, minden családapának, a maga családjában és mindenkinek, amikor alkalma van emberekkel érintkezni, bizonyosságot kell tenni arról a Jézusról, aki mindnyájunknak világossága, öröme, élete. Itt tehát emberek között különbséget tenni nem lehet. Ez tűnik fel akkor, amikor Jézus a tanítványok mellett még hetvenet választott ki és elküldötte azokba a városokba, ahová átmenendően volt. És ezekben a városokban megjelentvén hírül hozták, hogy az Istennek az országa elközelített, s ugyanakkor a jelentkező betegeket meggyógyították, az ördögöket kiűzték, de hát hiszen ezek a városok az örömműznetet mind tudomásul vették, hát miért kellett ezt a hirt akkor közölni, amikor Jézus már földi működésének és életének utolsó szakaszára érkezett el. Erre a kérdésre is ad feleletet a Biblia, mert bizonyos összehasonlításokból arra kell következtetni, hogy ezt a hetven tanítványt oly városba küldte Jézus, amely városban megelőzőleg még nem jelent meg és az Igét nem hirdette és utban lévén Jeruzsálem felé, azokban a városokba akarta küldeni. Tudjuk, hogy Jézus először Samárián keresztül indult el, de azután egy samáriai város becsukta a kapuját, visszatért zsidó lakta területre és utána a Jordán felé fordult és a Jordán tulsó oldalán, Pereaán keresztül folytatja utját. És itt a Jordánhoz közel voltak olyan városok, amelyekbe Jézus eddig nem érkezett el s most tehát ezeket a városokat látogatta meg. Ezek a városok olyan városok voltak amelyekben pogányok is laktak, de zsidók is. Tehát félig pogány, félig zsidó lakosú városok voltak. Itt volt a tizváros, a dakapolisz, itt több olyan görög város volt, amelynek a műveltsége is görög, de amelyben nagy zsidó tömeg lakott. Jézus természetesen a zsidókhoz fordult, azoknak a zsinagógáját kereste fel. Ide küldte el maga előtt a tanítványait. A nekik adott utasítások egészen olyanok, mint amiket a 12 tanítvány kapott. Csak a szűkséghez képest egy kis toldást adott Jézus azokhoz. Tehát az utasítások kb. olyanok voltak, amelyeket a 12 tanítvány kapott. Pl. ilyen utasítás, azt mondta Jézus: ne vigyetek magatokkal tarisznyát, sarut, pénztárcát, vagy pénztartót. Mit jelentettek ezek az intések. Azt, hogy nem úgy kell felkészülni, mintha a világ végére mennének, mintha nem volna senki, aki róluk gondoskodjon, mert valaki van felettük, valaki mindig meg fogja nyitni egy más háznak az ajtaját előttük és gondoskodni fog az ő élelmükről és ruházatukról. Ugy induljanak el, mintha rövig utra készülnének fel. Azt is mondta, hogyha valamely házba bementek ott maradjatok. Az ottlévő ételt és italt egyétek. Azt jelentette ez, hogy Jézus tudta jól, hogy Isten meg fogja áldani azt a házat, amely a tanítványokat befogadja és így nem fogja az a ház megérezni, hogy egy vagy két személlyel többről kell gondoskodni, mert Isten azt, amit az a két személy megeszik, meg fogja adni a családnak és nem kell tehát házból házra járni, kellemetlenséget szerezni, vetélkedést kelteni azok között, akik őket szívesen látják. Maradjanak egy helyen, legyen egy otthonuk és onnan szóljanak a többi emberhez, menjenek ki az utcára, hogy az embereknek hirdessék az Isten országának az elközeledését. Azt is mondta, hogy úgy küldetnek el, mint juhok a farkasok közé. És evvel két dolgot akart a szívükre bizni, amikor nem titkolta előttük, hogy az emberek ebben a világban olyanok, mint a ragadozó farkasok, akik megtámadják embertársaikat. Nem titkolta előttük, hogy éppen ők velük szemben fognak átváltozni, mert az emberek nem tudják eltűrni az igazság hirdetését, azt, hogy Isten országa eljön a földre. Tudjuk, hogy Isten országának elközeledésétől mindig félték azok az emberek, akik istentelenül élnek. Tagadják, hogy van Isten, de azért mégis félnék. Tagadják, hogy van ítélet, de mégsem szeretnek hallani róla. Tagadják, hogy van tulvilág, de azért elfogja valami bizonytalanság, amikor a halálra gondol és nem olyan biztosak a maguk dolgában, utálják, gyűlölik azokat, akik a lelkiismeretüket ébresztik és nyugtalan, kellemetlen órákat okoznak, el akarják hallgattatni, hogy ne tegyenek bizonyosságot arról, hogy van Isten, hogy ő uralkodik! Azért mondta Jézus, hogy úgy küldi el tanítványait, mint bárányokat a farkasok közé, evvel azt is tudtukra adta, hogy úgy viselkedjenek, mint bárányok. A bárány az, akivel

mindig azt lehet csinálni, amit akarunk, nem fog ránk támadni. Mészárszákra viszik és engedi magát. Jámbor élet, nem akadályozza meg. A keresztyéneknek is ilyennek kell lenni, nem kell oévetlenül megharadudni azokra, akikkel találkoznak és együtt élnek. Ugy küldi el, mint bárányokat a farkasok közé. Az a szelidség legyen bennetek, ami bennem van. Mint Máté evangéliuma mondja, tanuljátok meg tőlem, hogy szelid és alázatos vagyok. Mert így fogjuk a farkasok között megtalálni azt a lelki nyugalmat, amelyen keresztül lehetünk a világ minden sötét viharán, habár bárányok leszünk és magunkban és emberekben bízunk, hanem az örökkévaló Istenre bízunk a mi életünket és Tőle várjuk a szabadítást. Azonban Jézus mégis olyasmiről is beszélt, amelyet a 12-nek nem mondott. Azt mondta, ha valamely városba bementek, azt egyétek amit előtökbe adnak. Ez ismétlésnek tűnik fel, azonban mégse ismétlés és mégsem felesleges, sőt nagyon is fontos utasítás volt, itt ugyanis nem arról van szó, hogy egy bizonyos házban miből éljenek, terhére legyenek-e egy családnak vagy nem. Itt egy városról van szó, ahova a tanítványait küldte, görögökből lakott város volt, és a műveltség is görög volt. És itt a zsidók elvesztették a maguk külön állását, a görögökhöz lettek hasonlóvá, azokat a tisztasági szabályokat, amelyeket csak zsidó lakosu városokban megtehettek. Most, hogy a tanítványok ne jussanak abban az örök félelemben, hogy jaj valami tisztátalant fogunk enni, mint Péter nyugtalankodott, amikor Kornéliuszhoz utasította az Ur és fényes nappal látott mindenféle tisztátalan állatot és hangot hallott - öljed Péter és egyél -, mint ahogy Péter erősen nyugtalankodott, amikor be kellett menni Kornéliusz házába, hogy most semmi nyugtalanságuk ne legyen, azt mondta Jézus, amit előtökbe tesznek, azt egyétek. Ne kutassátok, hogy ez pogány áldozati hus, ne nyugtalankodjatok, hanem amit előtökbe adnak, azt egyétek. Itt kb. azt a tanácsot adta, amit Pál később adott a korinthusi keresztyéneknek. Így küldte el Jézus a maga tanítványait, talán, hogy felébressze, nem úgy mondom, hogy öntudatukat, hanem Isten-tudatukat, hogy felébressze annak tudatát, hogy mi csoda méltóságra küldte el az Ur az egyszerű embereket, akiknek nem volt még az a tanultságuk, amelyeket rabbi-iskolában elsajátítanak, hogy érezzék, milyen fontos a küldetésük, azt mondta, hogy aki titeket fogad be, engem fogad be, és aki engem fogad be, azt fogadja be, aki engem elküldött. Vagyis, miközben a tanítványok szétmennek az Igét hirdetni, az az Ige, az az Evangélium, amelyet szétvisznek, őket Isten követeivé teszik és nekik úgy kell viselkedni, mint Isten követeinek. Éppen ezért az Evangéliummal nem lehet szerénykedni, és azt nem lehet emberek elé úgy odaadni, nézzétek, ez az én véleményem, mert ilyen szerénykedésnek nincs helye, akkor amikor az emberekkel azt kell közölnünk, hogy Isten hívja őket. Jézus a történelem talán legszerényebb embere volt. Olvassuk, hogy az utcán nem emelte fel a szavát, hogy mennyire szeretett elrejtőzni, az emberek előtt, vagy eltüntetni, hogy akiket meggyógyított, hogy tovább adják. Nem volt olyan mint azok a mozi színészek, akik miután a gyógyítást végrehajtották, körülnéznek és szinte meghajtják magukat a közönség előtt, mint a nagy művész, tudós, ahogy várják a tapsot. Valahogy a Jézus ábrázoló színészek is odafordultak a hallgatóságukhoz. Jézus nem ilyen volt. Ő szerény volt. A lényéhez hozzátartozott ez a szerénység, de amikor az ő küldetéséről volt szó, nem szerénykedett, akkor Jézus világosan megmondta az embereknek, hogy aki őt visszautasítja, azt utasítja vissza, aki őt küldte, az égi Istent. Amikor az ő küldetéséről, az Istennek a neki adott felhatalmazásáról volt szó, azt mondta, boldog a ti szemetek, hogy azt látjátok, stb. Itt tehát minden szerénység eltűnik és Jézus úgy lép fel, mint Isten választottja, Isten Fia, mint Messiás. Minekünk sincs okunk arra, hogy szerénykedjünk, amikor az Evangéliumot hirdetjük, hanem világosan és határozottan meg kell mondani az embereknek, ha ezt visszautasítjátok, elvesztek, és akkor sem kell szerénykedni, amikor Isten Igéjéről, igazságáról és tekintélyéről van szó, és nem kell a világ tudósaitól mind hátrább vonulni, amikor azt mondják, hogy Isten Igéje is csak olyan beszéd

mint amely tele van tévedéssel, mert szerénykedés nélkül vallhatjuk, hogy Isten Igéjében nem találhatunk tévedést, és Isten nem hűtlen hozzánk amikor ránk bizta az Ő kijelentését, itt tehát a szerénykedésnek nincs helye. Így küldte szét Jézus a tanítványait, egyszerű embereket, akik melléje állottak, és mégis az Örökkévaló Istennek a követői és ezeket az egyszerű embereket, akik talán nem tudták jól forgatni az evőeszközöket, mármilyen akkor volt és akiknek talán nem volt, mint régebben szokás volt mondani, gyerekszobájuk, amelyben csak ők tanyázhattak, egyszerű, műveletlen emberek voltak és mégis átvilágosította őket az Isten Evangéliuma, átragyogott rajtuk az égi fény, amellyel szétküldte őket az Ur, az a bizonyosság, amit kaptak az Isten szent Szelleme által, hogy ők nem emberek küldöttei, hanem Istennek a küldöttei a többi emberhez. És amikor az a hetven tanítvány szétment és amikor odaálltak, hogy a betegeket meggyógyítsák, akkor amikor rájuk vetették a kezüket, amikor látták, hogy az ördögök engednek nekik és kimennek a megszállott emberből, akkor elfogta őket valami csodálatos lelkesedés, örömeztetés, tudták, hogy az Isten velük van, és ahogy elvégezték munkájukat, és visszatértek az Urhoz, örömmel híresztelték neki, még az ördögök is engednek nekünk. Jézus azt mondta, és ez a szíjjongó, dicsekvő felkiáltás különböző érzelmeket keltett benne, különböző dolgokat vivot ki, amelyre ezután is szólaltatott magában. Azt mondta, hálát adva előttük az Istennek: láttam a Sátánt, mint villámlást alázuhanni az égből, a földre. Mit jelent Jézusnak ez a kiáltása? Vannak akik arra magyarázzák, hogy a Sátánnek a mostani földnek, tehát a hatnapos teremtésnek az előállása előtt az égből alátaszított és Jézus, akkor mint Istennek a Fia, a Szentháromság tagja, ott volt az égen és Jézus látta a Sátánt alárepülni. Ez nagyon akadákos magyarázat és semmi értelme nincs. Mert a Sátán igazi munkája akkor kezdődött el, amikor a hatnapos teremtés véget ért és amikor a paradicsom keltésében a jó és rossz ismeret fájával megkísértette az embert, akkor kezdte a maga áldatlan munkáját és diadalát akkor érte. Nincs semmi értelme annak, hogy egy megelőző lezuhanásról beszéljen. Nincs értelme azért sem, mert Jézus a 72 tanítvány dicsekvésével kapcsolatának tünteti fel. Ugyezuhanását, tehát a mostani kegyelem korszak diadalának tünteti fel. Ugyezuhanását, tehát a régi kalandos mesét, amely pogány eredetű, hogy a Sátánegy megelőző világban már vétkezett és megbukott, nyugodtan félretehettük, mert erről a Biblia sehol sem beszél. De hát valamikor az emberi történelemben a Sátán csakugyan az égből letaszították, szól erről a Biblia? Erről sem találunk semmit. Ellenben azt találjuk a Jel.12-ben, hogy amikor az egyház tagjai felragadtatnak az Isten trónusához és bizonyágtételüknek a szava az égen is megjelenik és amikor az egyház a Sátán minden védjével és hazugságával szemben igazolni fogja az Istent, hogy az Isten hűséges volt, igaz volt, hogy akkor a Sátán Mihály arkangyallal és társaival vívott küzdelemben az égből alá fog taszítottatni a földre, és többet a menybe nem juthat fel, hogy Isten választottai ellen Isten trónusá előtt vádoló beszédet tartson, mint ahogy azt most teszi. Tehát a Szentírás alátaszításról abban az időben beszél, amikor az egyház a maga hívatását betölti, befejezi. Miért mondta Jézus azt, hogy láttam a Sátánt mint villámlást aláesni az égből a földre? Ugyanolyan látás volt, mint amilyen látásban János apostolnak volt része Pathmos szigetén, aki látomásban mind maga előtt látta az elkövetkező eseményeket és többek között ezt is. Ha János láthatta ezeket, mennyivel inkább láthatta Jézus, aki együtt élt az Atyával. Aki látta a láthatatlan világot, aki látta a halottak lelkét és azt, amikor nem halt meg a leánya és a halott előjött a sírból. Mennyivel inkább láthatta a jövőt az a Jézus, akinek szavára elcsendesült a vihar és aki úgy beszélt az Atyával, mintha együtt volna vele, mintha látná Őt. Csak természetes az, hogy akkor, amikor a megkísértés Jézussal szemben végbement, és a Sátán kárvallottan és legyőzve vonult el, hogy akkor, amikor hiábavaló volt minden kísérlete, hogy megingassa az Atyához való hűségét, hogy akkor az elvonuló, szégyennel továbbkullogó Sátán egyszerre úgy jelent meg Jézusnak a tekintete

előtt, mint aki villámként zuhan alá abból a magasságból, ahol fenn tartózkodik, a mélységbe alá. Láttam a jövőt. Megjelent előtte éppen úgy, mint ahogy Isten már e világ fundamentumának levettetése előtt maga előtt látta a megölt Barányt, úgy látta maga előtt Jézus az égből alátaszított Sétánt. Nem úgy indult harcra, mint aki megalkuszik 50 %-ra, meg akar egyezni, aki folytonosan enged a gonosznak, hogy kiméltet erőltessen ki tőle, hanem úgy ment a gonosz ellen, mint aki tudta, hogy nagyot fog zuhanni és ennek semmi ereje én velem szemben nincs, és amikor a 70 tanítvány elmondta, még az ördögök is engednek nekünk, a mi szónoknak, akkor Jézust az sem lepte meg és hogy a tanítványoknak hogy magyarázza meg a dolgot, hiszen ebben semmi meglepetés nincs, a Sétán sorsa meg van pecsételve, ez a végzete, hogy alátaszítottassék az égből a földre és ő mint villám fog alázuhanni a földre és összetörök minden hatalma. Azt akarta, hogy a tanítványok ő vele együtt lássák ezt a csodálatos jövőt, hogy a gonosz nem fog uralkodni végnélkül, hanem összetörök és a sorsot az igazságszeretet, a könyörület, hűség fogják kezükbe venni a kormány-pálcát, hogy uralkodjanak ezen a földön. Azt akarta, hogy vele együtt lássák a tanítványok, hogy nem kell meglepődni, hiszen Isten minden aján-dékát meg adja nekik. Ne azon örüljenek, hogy a kígyók nem árthatnak, hogy a gonosz minden hatalmára rátaposhatnak, hiszen ez természetes do-log, hanem annak örüljenek, hogy el vannak jegyezve abba az égi városba, amely egyszer az égből alá fog jönni a földre és az ő nevük be van írva az élet könyvébe. Annak örüljenek, hogy azok ne tartozzanak ehhez a vi-lághoz hozzá, hanem a másik világhoz, amelynek örök fényességéhez nem férhet hozzá a gonosznak semmiféle hatalma és amellyel szemben meghiusul a gonosznak minden ereje, hogy vele együtt lássák az apostolok, hogy mi odatartozunk ahhoz a másik világhoz. Láttam a Sétánt, mint villámlást alá zuhanni az égből a földre. S azután Jézus továbbmegy ezekben a dolgokban. Más Evangéliumokban az összefüggés nem olyan világos, mint itt Lukácsnál, egyszerre az ég felé fordul az Ur és hálát ad Istennek azért, ahogy eze-ket a dolgokat elrejtette a világnak és értelmesei előtt és a kisdedeknek megjelentette. Amint előbb mondtam, a 70 tanítvány nem tartozott a vi-lág tanult rabbijai közé, sem pogány bölcsek közé nem tartoztak, ahova men-tek. Amikor ezekben a görög műveltségű városokban mentek, színelőadá-sokat tartottak és hatalmas görög művelődést honosítottak meg a görögök. Ezek egyszerű falusi emberek voltak, távol ennek a világnak minden tudó-mányától. Nem tartoztak a világ bölcsei közé és értelmesei közé és mégis valamit láttak, amit a többiek nem láttak. Valami világos volt előttük, ami a többiek előtt nem volt az, azoknak sejtelmük sem volt arról, hogy létezik egy láthatatlan világ, és az hatalmasabb, mint az a világ, amely-ben benne élünk, mint ennek a világnak a bölcsessége, hatalma és fegy-vere. Ezek a bölcsek nem is sejtették, hogy az a másik világ rájuk tekint de az a hetven tanítvány érintkezésben volt avval a másik világgal és amikor széjjelmentek, rátekintettek az örökkévaló Istenre és az előttük való betegek rávetették a kezüket és akiket nem tudott meggyógyítani minden tudományával a pap vagy orvos, ők azt egyszerű szóval meggyógyi-tották, mert látták az Istennek a hatalmát, Jézusban, aki őket elküldte. Láttak valamit, amiket a többi ember nem látott. ~~Láttak, hogy~~ Láttam, hogy a gyengeség, elhagyatottság, egyszerűség ezen a földön diadalt arathat, amikor a föld minden hatalma alulmarad. A többiek előtt el volt rejtve, de ők látták. És Jézus hálát adott azért, hogy a kisdedeknek jelentetett meg és akkor bizonyára nem gondolt a testi, korszerint kisdedekre, az egyszerű emberek, akiket a többiek lenéztek, ezek a tanulatlan emberek megszegyenítik a tanulatkat. Azonban Jézus tanítványai között olyanok is voltak, akik tanultak valamit. Máté pl. és ezek a tanult tanítványok is ezeknek a kis-dedeknek a sorába tartoztak. Mert annak a feltétele, hogy valaki beálljon Jézus tanítványai sorába az volt, hogy bölcsből kisdeddé legyen, hogy el-vette minden bölcsességet, eldobva magától minden hatalmat, összekötte-tést, ebben a világban úgy álljon meg Isten előtt, mint tehetetlen kis-ded és úgy kérje az örökkévaló Isten segítségét és az ilyen kisdednek ki-jelenti magát Isten. Ha a világnak a tudása kisdeddé tud lenni és mint

egy kised tehetetlenül, tudatlanul áll meg Isten előtt és azt mondja, Uram látom milyen gyenge és tudatlan vagyok, akkor ez a földi trónusról leszálló tudós vagy király, vagy pedig hadvezér, vagy államférfi egyszerre meglátja Istennek a hatalmát, mert kiseddé tudott lenni. Azért mondja Jézus, ha olyanokká nem lesztek, mint a kisedek, nem láthatjátok meg a mennyeknek királyságát és azért adott hálát, hogy ezeket a dolgokat elrejtette a bölcsék és értelmesek előtt és megjelentette a kisedeknek. Így volt ez jó, helyes, így volt a mennyei Atya akarata szerint való, mert az ember a maga hatalmát és bölcsességét belekeverve az Isten hatalmát, önmagának számítja be azt, ami történik, magaráttámaszkodik, ott hagyja az Istent és a sötétségbe esik bele. Eppen azért amíg valaki az Isten előtt kiseddé nem lesz, erőtlen és tehetetlen az Isten országában. Így adott Jézus hálát azért, amit az apostolok tettek. S az után oda fordult hozzájuk és azt mondta, akik olyan gyermekeken állottak előtte és dicselkedtek azzal, hogy még az ördögök is engedelmesek nekik, azt mondta nekik, sok próféta és király kívánták látni stb. de nem láthatták. Mikor tehát Jézus nem rejtette el a tanítványok elől, hogy ő kicsoda, hogy ő Istennek a Fia, hogy az egyszerű földi külső mögött mi lakik benne tulajdonképpen. Nem rejtette el a tanítványai előtt, hogy ezen a földön valaki olyan jelent meg, amelyben hasonló nem volt a földön, hogy Jézusban az ég minden dicsősége szállott alá, hogy aki őt látja, az az Atyát látja. Jézus nem rejtette el. Jézus nem rejtette el, hogy tőle olyat láttak és hallottak, amikor én rá hallgattok, amiket nem láttak és nem hallottak próféták és királyok. De ti halljátok és látjátok és akkor kezdett a tanítványok lelkében felcsillanni az a csodálatos kincs, amellyel Isten megajándékozta őket, hogy egyszer ebben az egyszerű fekete könyvben az égnek a fénye szállt le erre a földre hozzánk, és amikor ezzel a Könyvvel elindulunk, akkor ez a könyv bevilágítja előttünk az utat, nem járunk sötétségben, az Isten velünk van és tudjuk hova megyünk és körülöttünk minden homály és sötétség és bizunk és tudjuk azt, hogy velünk a lámpás, ami világítja minden lépésünket, nem kell félni, velünk az Isten. Immanuel, velünk az Isten. Magunkkal hordozzuk azt a csodálatos frigyládát, amelyben ott trónol az örökkévaló Isten dicsőségben és ez a frigyláda elkísér minden harba, küzdelembe ezen a világon. És a győzelmet nekünk adja. Ime, ilyen leleplezést tett az Ur, a 70 tanítvány előtt. S azután elindult és ment tovább Jeruzsálem felé, hogy meghalájon értük. És mi is elindulunk tovább és keressük az égi várost, amelyben meg fog pihenni a földön elfáradt fejünk, ahol megtaláljuk a mi Királyunkat, akit királyok és próféták akartak látni és nem láthattak és mi látni fogjuk őt, belenézünk az ő dicsőségébe és ebben a reményben és várakozásban nem fogunk csalódni.

A hamis sáfár példázata a magyarázóknak sok fejtörésre adott okot; mégis minden magyarázatnál bizonyos hiányérzetünk van: érezzük, hogy nem az igazi magyarázatot hallottuk. A hamis sáfár, aki azon az áron jut be a mennyek országának nyugalmaiba, hogy megcsalja gazdáját, bármily eszes legyen is, rossz példaképnek látszik és sehogysem támad kedvünk követésére.

Minden bibliai helynek legjobb magyarázata a bibliában magában található; próbáljuk meg a hamis sáfár értelmét is ott megtalálni. Nézzük meg a környező szöveget /contextus/, hátha lelünk ott valami utbaigazítást. A hamis sáfár példázata egy hosszabb példázatsor egyik tagja, melyhez a Gazdag és Lázár éppen úgy hozzátartozik, mint a 15. fejezet három példázata az elveszett juhról, drachmáról és fiúról. E hosszabb beszéd elején /15. rész/ a következő megjegyzés áll: "Többször közeledtek hozzá mindenféle vámszedők és bűnösök, hogy hallgassák őt; de mind a farizeusok, mind az irástudók zugolódni szoktak ezt mondván: bűnösöket fogad magához és velük együtt eszik!" Ő pedig a következő példázatot mondotta nekik...." A következő öt példázatot közül a negyedik a hamis sáfárról szól.

Az elmondottak valószínűvé teszik, hogy mind az öt példázat azzal az ellentéttel foglalkozik, amely egyfelől a vámszedők, bűnösök, szegények között volt, másfelől a farizeusok, irástudók és a gazdag néposztály tagjai között. Jézus ebben az ellentétben a megvetettek oldalán áll, azokat fedezi, azokat igyekszik megérteni s a másik osztály előtt megmagyarázni. Ezek a szegények az öt példázatban úgy jelennek meg, mint elveszett juh, elveszett pénz, elveszett fiu, hamis sáfár és beteg Lázár; míg a másik, a tekintélyes, a gazdag néposztály tagjai úgy jelennek meg, mint el nem veszett juhok, pénz, mint az idősebbik fiu s példázatbeli gazdag. A hamis sáfár példázatában a 99 juhot, a 9 pénzt, az idősebbik fiut és a gazdag embert azok képviselik, akiket a hamis sáfár megcsalt; hiszen a vámszedőktől és paráznaasszonyoktól azoknak a "tisztességes" embereknek kellett szenvedniük, akik őket megvetették. A két néposztály közti ellentétet a szeretet oldja fel, az a szeretet, amely a pásztort a juhok után üzte, az asszonyt a pénz keresésére ösztönözte, az apát elveszett fia várására indította s Ábrahámot arra bírta, hogy a megérkező Lázárt a mennyei asztalnál maga mellé a főhelyre ültesse, hol ~~az~~ az fáradtan keblére hajtotta fejét. A hamis sáfár példázatában ezt a szeretetet azok képviselik, akik a hamis sáfárt az örök hajlékokban várják és maguk közé fogadják. Ez az elfogadás olyan mint mikor a tékozló fiut atyja várja otthonában és azonnal asztalhoz ülteti. A hamis sáfár is tékozló fiu: eltékozolta életét és azt csak a földi élet végén, mikor állásából elbocsátották, hozta helyre. A hamis sáfár jobban megmagyarázza és kibővíti a tékozló fiu példázatát, mint ahogy a drachmák példázata a juhok példázatát egészíti ki s az elveszett fiu a juhok és drachmák képeit egészíti ki s gazdagítja új vonásokkal. Az elveszett bűnös tehetetlen, mint az elveszett juh; de érték Istennek, mint a pénz; életét hiábavalóságokban tölti, mint a tékozló fiu. A hiábavalóság a földi, evilági kincsek s örömök szolgálataiban jelentkezik, mi a hamis sáfárt jellemzi élete első szakában; viszont a megérkező bűnös, a megtérő bűnös a tékozló fiu példázatában rongyos, a hamis sáfáréban kétsébeeső, míg az ötödik példázatban beteg, de imádkozó, istenfélő. A hamis sáfár első élete olyan, mint a tékozló fiué: bőség. A bőség után következik; a világ édessége után annak keserősége.

A hamis sáfár példázatát tehát Jézus a zugolódó farizeusoknak és irástudóknak mondotta el azzal a titkos szándékkal, hogy a hamis sáfárban némileg ők is magukra fognak ismerni s a tanulságot maguk

számára is levonják. A hamis sáfár a vámszedő, a zsidó életnek ez a megvetett, sőt gyűlölt alakja; csak további, átvitt értelemben magyarázható a parázna nőre, aki a rábizott vagyont, a szépséget adja adósainak s megcsalja őket, mert életerejüket kívánja tőlük kamatként. Tehát hagyjuk a kissé erőltetett átvitelt és maradjunk meg a vámszedőnél. A római birodalom vámszedőinél a gazda az állam volt, a császár és az adósok a polgárok, kiktől a vámszedők szedték az adót és vámot, rendszerint igazságtalanul többet követelve, mint amennyi elő volt írva. A példázat azonban ezt a viszonyt egy másik, gyakran előforduló viszony képébe öltözteti és pedig a városban lakó földes urnak és megbizottjának képébe, ki a városi ur vidéki, falusi javait kezeli. A vagyonkezelő, ki itt a sáfár nevet viseli, nem urát csalja meg, hanem a bérlőket, mikor többet követel tőlük, mint amennyit gazdája előírt, - éppen úgy, mint ahogy a vámszedők sem a császárt csalták meg, hanem az alattvalókat. A legtöbb magyarázó fordítva gondolta a dolgot: a hamis sáfár szerintük először a helyes összeget követelte s később, mikor a gazda felmondott neki, urát úgy csalta meg bosszúból, hogy adósainak elengedte a tartozás egy részét. A példázatnak azonban így nincs értelme. Az adósok, akik tudták, hogy a sáfárnak mennie kell, aligha mentek volna bele olyan alkuba, amelyet a sáfár távozása után az ur ugyanis megsemmisített volna s utólag a neki járó összeget rajtuk csak behajtotta volna. A sáfár számára sem lett volna megbizható az olyan nyugalom, amelyet a törvény megsemmisített volna. Tehát a sáfár az első kirovánál csalt és akkor nem urát, hanem az adósokat, a falusi bérlőket csalta meg és a második kirovánál diktálta a helyes összeget, amelyet ura tőle csakugyan követelt; a sáfár először csalt, abból megtért és megtérése után csak a törvényes összeget követelte. A megtérő sáfárral aztán a bérlők szívesen békültek ~~meg~~ össze és elbocsátása után barátjukként bántak vele. Jézus tehát nem a csaló sáfárt állította példaképül, hanem a megtérő sáfárt.

Ez a magyarázat világosan következik abból a tényből, hogy Jézus a római birodalom vámszedőit példázta, kik a népet, az adósokat csalták meg s megtérésük után igazságosak lettek, mint ezt Zakeus életében gyakorlatilag látjuk is. Ezt a magyarázatot az is igazolja, hogy a sáfár vétkezését maga a példázat is a felmondás elé teszi: a gazdának besugták, ~~h~~ hogy a sáfár igazságtalan hasznot tesz zsebre, megkárosítja a bérlőket. Az első vers szerint a gazdag embernek a fülébe az a vád jutott, hogy a sáfár "szétveri" a vagyont. A diszkordidzó ige nem elköltést, elfecsérlést jelent, hanem az együttlévőnek szétverését, mit a hamis sáfár a bérlők elkedvetlenítésével csinált és nem azzal, hogy nekik jogtalan nyereséget ajánlott, miről a felmondás előtt szó nem is lehetett. Igaz ugyan, hogy a ~~mostani~~ magyarázat szerint a sáfár nem urát, hanem annak adósait csalta meg; de urát is megkárosította azzal, hogy a gazdaság működésében levő rendjét a munkát végző bérlők elkedvetlenítésével veszélyeztette, feldulta. A példázat nem mondja, ~~hogy amikor a sáfár~~, hogy amikor a sáfár a felmondás után ura adósait hívatta s nekik ~~szóval~~ az addigi tartozás helyett kevesebbet diktált, csalt volna: ezt a magyarázók találták ki. Ismétlem, a csalás a felmondás előtt történt és a felmondás után a sáfár megtért. Ez a megtérés a példázatban abban a számvetésben jelenik meg, amellyel a sáfár helyzetét tisztázza: "Mit tegyek? Uram elveszi tőlem a sáfárságot; kapálni nem tudok, koldulni szégyenlek!" Ez a szó: "Tudom már, mit tegyrek, hogy amikor áttevédom a sáfárságból, befogadjanak engem hajlékaikba!" az új élet programját foglalja magában: saját tehetetlenségének teljes beismerése párosul azzal a bizalommal, hogy mások fognak gondoskodni róla, kik majd házaikba is befogadják őt. Egészen értelmetlen volna ezt a bizalmi viszonyt egy hamis, hazug tettel eszközölni ki; a bizalomnak ez a viszonya már az új életet jelzi a hamis sáfár életében.

A hamis sáfár élete megtérése előtt tehát ugyanaz volt, ami a vámszedőké: ott állt a birodalom ura és az alattvalók között, illetve leg a földes ur és a bérlők között és megcsalta az alattvalókat, illetve az adósokat. A császár messze volt Rómában, nehezen juthattak el hozzá a megcsalt és kizsárolt alattvalók; a földesur valamilyen városban élt uri módon és a bérlők, kik a bért termékekben fizették, mint búzában, olajban, nem igen tudhatták meg, hogy a sáfár rászedi őket; legalábbis a megtérő sáfár új s lényegesen kisebb számai örömei és nem bosszúságot okoztak nekik, tehát csak részben látták át a sáfár üzelmét. A sáfár a hamisságból, a hazugságból és kizsákmányolás gonosz bűnéből tért meg és megszüntette ezeket a bűnöket, mikor a bérlőknek a helyes adatokat diktálta le. A megtérés a Szentírás nyelvén metanoia, azaz a gondolkodás és azzal együtt a törekvés megváltoztatása. Megtéréskor a rövidlátó és az anyagi haszontól és testi élvezetektől elvakított ember messzebbre néz és meglátja a maradandó javakat, az el nem muló örömeiket. Ezt a gondolkodás-változást szemlélteti az Ur azzal, hogy a sáfár megtudja, hogy ott kell hagynia anyagi hasznot nyújtó állását. A sáfártól használt metastathó szó más viszonyok közé való helyeződést, elüzetést jelent, de nagyszerűen szemlélteti azt a változást is, amely a halálban áll be, mikor is egészen más viszonyok közé jutunk és ebből a földi életből kiüzetünk. A megtéréskor az ember a halállal számol, mely után ítélet fog jönni. A halál nem megsemmisülés, hanem áthelyeztetés /metastasia/; utána más körülmények között, de ugyanaz az ember fog élni. Készülni kell a halálra, hogy meglepetésként ne érjen az áthelyeződés, mert így esetleg igen sok fájdalommal fog az járni. A sáfár készülődését a következő meggondolás fejezi ki: ha mostani helyzetemből kiüznék, nem fogok tudni magamról gondoskodni: kapálni nem tudok, koldulni sem, mert szegénylen; tehát másokra fogok szorulni. Azoknak a jóindulatát kell megszereznem, akik el tudnak az áthelyeződés után tartani. Ezek pedig éppen azok, akik ellen a felmondás előtt vétkezett; ezekkel helyre kell hozni a jó viszonyt, a békességet, sőt meg kell szerezni jóindulatukat, szeretetüket! Ezek után a sáfár sorra érezte az össze-eket, akikkel szemben rendezni valója van: a megtérés után következik annak a gyakorlatba való részletes átvitele. Az Istenhez való megtérést a megszentelődés követi, mi abban áll, hogy a megtérés nagy megfordulását az élet apró részleteire átvisszük. A hasonlat tehát tökéletes! A keresztyén ember földi életét megtérése után az tölti ki, hogy a megtérés nagy irányváltozását megszilárdítsa, minden területen, minden irányban működésbe hozza, kidolgozza. Amit a sáfár az ura adósaival tesz a felmondás után, az a sáfár új élete: mindenkivel rendbe igyekezik jönni; közben megszilárdul élete új irányában. Tehát mikor új tartozási összegeket irat, nem csal, hanem visszatér az igazsághoz, érvényesíti a jogot; ezt nem haszonlesésből teszi, hanem megtérése folyományaként. A bérlők, ahogy a sáfár megtéréseinek őszinteségét látják, megengesztelődnek, kibékülnek a sáfárral és elbocsátása után szerető testvérekként bánnak vele: szeretettel magukhoz fogadják.

Éppen ekörül a fogadás körül is némi baj van a megszokott magyarázatoknál: 1/ úgy tüntetik fel, mintha a sáfár jóakaró barátain, tehát korábban megcsalt embertársain mulnék, hogy az örök hajlékokba befogadják; 2/ az üdvösség útját a példázat a jó cselekvésben látszik mutatni, a sáfár tetteivel ~~érdemlik~~ érdemi meg az örök hajlékokba való felvételt. De itt a magyarázók nem tudnak eléggé különbséget tenni. A görög szó: dexóntai, nem befogadást, hanem csak fogadást jelent; vagyis a megszerzett jóbarátok nem az örök hajlékok ajtajainak a kinyitói, hanem csak fogadó bizottság, mely a halottért jön. Haláleseteknél gyakran halljuk, hogy a meghaló régebben elhunyt kedves hozzátartozóit pillantja meg, kik érte látszanak jönni. De attól a felfogástól sem kell visszariadnunk, hogy a keresztyén testvéreknek

közük van ahhoz, hogy testvérük felől odaát hogy fognak dönteni. Leglábbis az Ur szava erre a befolyásra mutat: "Amit megkötöztök a földön, a mennyben is kötve lesz; amit megoldotok a földön, a mennyben is oldva lesz". /Mt.18,18./ Az érdemszerzésről a példázatban szó sincs, csak az életirány megváltozásáról, azaz a megtérésről: enélkül pedig nincs üdvösség /szabadulás/. Mert ha valaki értelmével, eszével elfogadja a megváltás dogmáját, de gonosz életével nem szakít, annak ész-hite semmit használni nem fog; tehát igenis szükség van a hit gyümölcseire, hogy azok a hit valódiságát igazolják /Mt.7,16-21; Jak.2,14-26./ Különbösen pedig Isten parancsolatainak megtevése nem érdem, hanem kötelesség; ha mindent megteszünk is, amit Isten mond, tekintsük magunkat haszontalan szolgáknak, akik csak annyit tesznek, amennyi kötelességük! Ezeknél a jótetteknél az irány a fontos, amelyben haladunk; ha erők nincsenek a jótetésre, ad az Isten az őszintének; aminthogy minden tettünkhöz Ő adja az akarást is, a véghezvitelt is /V.ö.Lk.17,10; Fil.2,13./

Még világosabban mutatják a példázat értelmét azok a következtetések, amelyeket az Ur maga von le belőle a példázatot követő versekben. Érdekes, hogy az Ur nem hamis sáfárnak nevezi őt, hanem a "hamisság sáfárának" /oikonomos és adikias/. Ez a kifejezés azt jelenti, hogy a sáfár egy igazságtalan rendszerhez tartozik hozzá s nem tévedünk, ha ezt az igazságtalan rendszert azzal azonosítjuk, amit az Ur evilágnak nevez. Ezt az értelmezést igazolja a 11. vers, amely már a hamis szót alkalmazza /adikos/, de ezt a mammon-nal, a jelenkor gazdagságával köti össze: a sáfár ennek a hamis gazdagságnak a kezelője. Jézus tehát nem a hamis sáfárt dicsérte - az már akkorra megtért, tehát nem volt sehol - hanem a hamisság sáfárát, azaz a hamis mammon kezelőjét. A hamis mammonra kimondatott az isteni ítélet, hogy el fog mulni és birtokosai áthelyeztetnek máshová. A megtérő sáfár olyan körülmények közé helyeztetett át, amelyek közt neki el nem muló, nagy mennyiségű, igazi, azaz valóságos és saját tulajdonát képező vadnak majd, míg a mostani mammon csekély, hamis és a másé; azért hamis, mert a másé, mégis úgy bánunk vele, mintha a miénk volna! Minden esetre, a Teremtő jóvoltából ezen a csekély, hamis és idegen vagyonton tanuljuk meg a hűséget. A mostani idő a tanulás ideje; a mostani kincs csak taneszköz, amelyen jövő feladatainkra készülünk elő. /V.ö.10-12.vk./ A 9. vers azt mondja a hamis mammonról, hogy az egyszer kihagy /eklipé/, t.i. akkor, amikor "áthelyeztetünk", amikor a hamis mammon kihagy, akkor lesz szükségünk "barátokra", hogy fogadjanak minket az örök hajlékokba. Az örök hajlékokban kapjuk meg az igazi vagyont, mely sok lesz és miénk lesz. A példázat szerint tehát a földi élet célja nem a meggazdagodás - erre igyekezni esztelenség, mert a földi vagyont kihagy egyszer és semmit belőle magunkkal nem vihetünk; a földi élet célja: barátok szerzése, szeretet gyakorlása: ilyen kincseket kell gyűjtenünk. A szeretet megmarad és az örök hajlékokban fizetési eszköz lesz, melyből minél többet kiadunk, annál több lesz nekünk. A sáfár példázata ezt mondja a farizeusoknak: az élet legnagyobb értéke ~~szerezni~~ szeretni - a vámszedőket, paráznákat.

A következő példázat olyan embert mutat be, aki ezt a szeretetet a földi életben nem gyakorolta s vagyona odaát semmit sem használt neki.

Jézus a hamis sáfár példázatát arra használja fel tanításul, hogyan kell nekünk a mennyek országába elkészülni. Szerezzetek magatoknak jóakaró barátokat a hamis mammonon. Ennek a mondatnak bántó értelmét érzik azok, akik a mennyek országába való bemenetelt másként, mint hit által elképzelni nem tudják. Hogyan, hát Jézus azt mondta, azt tanította, hogy pénzen lehet megvásárolni a bemenetelt a mennyek országába? Erről tulajdonképpen itt szó nincs. Jézus csak annyit mond: szerezzetek magatoknak jóakaró barátokat, hogy majd azok befogadjanak titeket a mennyek királyságába. De hogy a mennyek királyságába jócselekedettel, vagy bűnök helyrehozásával jutunk be: Jézus nem mondja. Ellenben bizonyos, hogy ha valaki hit által megszerezte magának Isten bocsánatát, akkor ezen nem állhat meg úgy, hogy most már minden rendezve van és élheti tovább a régi életet, mert hiszen biztosítva van a mennyek országába való bejutás; hanem, ha az ember Istentől bocsánatot kapott, új életben kell járnia, a régit megtagadni, újat kezdeni, és ennek az új életnek az élésében éppen úgy nem a saját erejére van szüksége, hanem Isten viszi véghez, mint ahogy a bűnbocsánatnak a megszerzésénél sem a saját érdemére vagy erejére van utalva, hanem Isten ingyen adta azt. Az az Isten, aki ingyen bocsátja meg a bűneinket, éppen úgy ingyen adja az erőt, a képességet arra, hogy Istennek tetsző életet éljünk, de ezt az isteni ajándékot keresni kell. Tehát szó sincs arról, hogy itt Jézus az üdvösségnek más útját hirdeti, mint amit hirdetett másutt és amit hirdetett Pál, vagy Luther, vagy hirdetnek mindenütt, ahol az evangéliumot hirdetik. Ellenben, ha az ember tényleg a szeretet országában egyszer helyet akar magának, akkor úgy kell készülnie abba az országba való bemenetelre, hogy előre megszerze azoknak a barátságát és szeretetét, akiket ott az örökkévalóságban akar megtalálni, velük együtt lenni.

Hogy is képezed azt, hogy az örökkévalóságban együtt lehetsz azokkal, akiknek itt nem bocsátottál meg, hogy az örökkévalóságban te az idők végéig azokkal együtt fogod szívni a levegőt, akik rád neheztelnek? Hogy hogyan tehetjük az embereket jóakaró barátokká, annak az a módja, hogy a hamis mammonra használjuk fel, hogy segítséget, szeretetet mutassunk; ezen a módon tudjuk a sziveket magunkhoz csatolni. Nem ezeken az embereken mulik, hogy mi a mennyek országába beme gyünk-e, vagy nem, hanem az örökkévaló Istennek az ítéletén; ellenben, hogy a mennyek országában jól érezzük magunkat, azon mulik, hogy jóakaró barátokat találunk-e vagy ellenségeket.

Amde, mikor Jézus azt mondta, hogy a hamis mammon, a hamis, az igazságtalan vagyont arra használjuk, hogy azon jóakaró barátokat szerezzünk, akkor Jézus tudta, hogy ez a tanács bele fog ütközni egy nagyon erős és elterjedt emberi ragaszkodásba a mammonhoz és a pénzhez, és hogy az emberőknek rendkívül erős harcot kell vívni, hogy a pénzszereteten győzedelmeskedjének és a mammon oda tudják adni könnyű szívvel arra, amit Jézus tanácsolt. Azért Jézus a további beszédében igyekezett megkönnyíteni nekünk azt, hogy a mammonról lemondjunk, és párhuzamba állította egy másik vagyonnal, kincessel.

Márom versen keresztül beszél az Ur erről a párhuzamról. Ebben a párhuzamban szemben áll egymással a mammon és az égi gazdagság. Az égi gazdagságot Jézus soha nem nevezte mammonnak, csak a földi gazdagságot, azonban mind a kettő kincs, a földi is, a mennyei is. Ezt a kétféle kincset Jézus a következő párhuzamos szavakkal jellemezte: a földi kincset, a mammont kevésnek, az égi kincset soknak mondta; a földi kincset hamisnak, igazságtalannak, az égi kincset igaznak; a földi vagyont Jézus másénak mondta, nem a mi tulajdonunknak, az égi kincsről pedig azt mondta, hogy az a mienk lesz. Ezzel a három kifejezéssel különböztette meg egymástól a kétféle vagyont. E Lássuk tehát ebben a megvilágításban ezt a kétféle vagyont.

A földi vagyonról, a mammonról azt állította Jézus, hogy az kevés, hamis vagy igazságtalan és hogy az idegen tulajdon, nem a miénk. Mát csakugyan így van ez? Az, hogy valami kevés, vagy sok, az relativ dolog. Pl. 100 Ft nekünk igen nagy pénz. De annak, akinek 5 vagy 6 ezer forint jövedelme van, nem nagy pénz. Annak, aki a földi életre rendezkedett be és nem néz a földi életen túl, csak ezt a földi életet látja, annak a világ kincse igen sokat ér; aki nem hisz a mennyei életben, annak a mennyei kincs nem ér semmit. Ennélfogva egészen viszonylagos, relativ dolog az, hogy vajon kevés-e a földi kincs, vagy pedig sok; egyiknek kevés, a másiknak sok. Aki nem hisz a mennyei kincsen, annak minden a földi kincs és ha azt elveszti, öngyilkos lesz, nem érdemes tovább élni. Aki pedig ebben az életben égi kincset keres magának, annak olyan mindegy, hogy szerényen, egyszerűen, szűkösen él-e, vagy pedig gazdagon, hiszen olyan hamar elrepül a földi élet és jön az örökkévalóság a maga csodálatos és kimondhatatlan gazdagságával. Minden attól függ, hogy hogyan látjuk a dolgokat. Ha valaki hitetelen az örökkévaló dolgokban, az természetesen a földi kincset nagynak látja, aki pedig meggyőződött arról, hogy Isten az övének kincsről gondoskodott, amit szem nem látott, fül nem hallott, az embernek értelme át sem gondolt, hogy olyan dicsőség lesz az, ami odaát vár, hogy ezt a nyomorult földi pénzt nem érdemes mellette említeni. De azt is mondta az Ur Jézus, hogy a mammon hamis, igazságtalan és ezzel azt akarta az Ur jellemezni, hogy ha a kincs sok, bűn tapad hozzá. Hogyha minden vagyon és minden pénz a pénztárcánkba kerülne és elmondaná nekünk minden pénzdarab, hogy milyen embereknek a kezén fordult meg, amíg hozzánk érkezett, azt hiszem: rémtörténeteket mondanának el, jajszavakat, drámákat, borzalmakat. Csakugyan, ennek a világnak a kincséhez annyi sóhaj, gyötrelmek tapad, hogy az ember meg kell gyűlölnie a pénzt, aminek megszerzéséért annyi kínzó, gyöttrő, szenvedő ember kiáltott bosszuért Istenhez az égre.

Tehát Jézus ennek a világnak vagyonát igazságtalannak, hamisnak mondta, azért is, mert ezt a kincset használja fel a Sátán csalétkül, mint a horgász a pondrót, ezt a kicset használja fel, hogy az embereket elcsábítsa az egyenes utról; hogy a pénzt el ne veszítsék, embereknek a kedvében járjanak; megtagadják magukat, emberi méltóságukat azért, hogy ezt a pénzt el ne veszítsék és összeszövetkeznek a Stán hordájával, hogy el ne veszítsék a pénzt, amelyről azt hiszik, hogy joguk van hozzá. Tehát ennek a világnak a vagyona tényleg hamis, igazságtalanság, jajszó, vád, panasz fűződik hozzá; de milyen más lesz az a csodálatos kincs, amely ott vár a másik világban, mert ahhoz nem fog hozzáfűződni sem jajkiáltás, semmiféle bűn, mert abba a világba nem fognak belépni a gonoszok, az igazságtalanok, a hamisak.

Végül az Ur Jézus ennek a világnak a vagyonát másénak mondta: az nem a miénk. Ez az emberek előtt furcsának hangzik, mert ahhoz vagyunk szokva, hogy a magántulajdon szent. És íme Jézus azt mondta a magántulajdonra, hogy az a másé, nem a miénk. Ugy látszik, hogy a Biblia és az Ur Jézus egy egészen sajátos és különös gazdasági felfogást hirdetett. A pénz nem magántulajdon, nem a miénk, hanem Isten ránk bízta akkor, amikor nekünk adja azért, hogy sáfárként használjuk és majd egyszer elszámoljunk vele. Így adta Isten nekünk a földi vagyont, a mammont, és hogyha a földi vagyont úgy használjuk, mint Isten sáfárai, hogy majd egyszer számot adjunk róla, hogy Ővele együtt költsük el arra, amire Ő akarja, akármennyi igazságtalanság, szenvedés, könny tapad hozzá, nem fog bennünket megemészteni, tisztán megy át a kezünkön, Isten kezéből vettük és Isten kezébe adjuk vissza. Milyen megnyugtató ez egy keresztyén lelkiismeret számára! Ez a vagyon tehát, amit itt a földi életben akarunk, nem a miénk, Istené, el kell számolnunk vele. Ezzel szemben azt az ígéretet kapjuk, - éppen ebben a beszédben - hogy az a másik vagyon, amely sokkal-sokkal több, az a vagyon, amelyhez nem fűződik igazságtalanság, az a vagyon a miénk lesz, úgyhogy senki soha el nem idegeníti tőlünk. A földi vagyon felől nem vagyunk biztosak, elveszithetjük, de azt soha nem fogja elvenni tőlünk senki. Micsoda biztosság lesz odaát!

Íme ezek a gondolatok vannak elrejtve azokban a szürke, egyszerű szavakban, amelyekből Jézus itt levonta a tanulságot a hamis sáfár példázatából, és mégis milyen csodálatos mélységek tátognak és milyen csodálatos hegyek emelkednek fel mögöttük. Milyen csodálatos figyelmeztetés a veszélyre, hogy azt kikerüljük és milyen csodálatos, szerető intés arra, hogy a tekintetünket vessük a mennyei városra és arra tekintve menjünk előre a cél felé, meg nem restülve, meg nem lazkodva, amint az a skót cigány megírta ezt a Zarándok útjában: Romlás városából kifelé a nagy Király felé, az égi városba.

Igy áll egymással szemben ez a kétféle vagyon. Az is kitűnik Jézusnak a szavaiból, hogy Isten azért bizza ránk ezt a sáfárságot, a keveset, a hamis mammont, - azt, ami nem a miénk, hanem a másé, - hogy próbára tegyen bennünket, iskolába járasson és amikor elkövetkezik a vizsga ideje, akkor majd megkapjuk a bizonyítványt arról, hogy hűséges sáfárok voltunk: mert azt mondja az Ur, hogy aki hűséges sáfárnak találtatik, rá fogják bízni az igazi vagyont, aki pedig nem volthú a kicsin, ami nem az övé, arra nem fogják rábizni az örökkévaló vagyont. Tehát jól vigyázzon mindenki, hogy hogy forgatja a pénzt, amit rábizott az örökkévaló Isten, mert aszerint lesz a bemenetel abba az országba és aszerint kapja meg annak az országnak a kincsét.

És még egy jelentőségteljes figyelmeztetést adott, amikor azt mondta, hogy senki nem szolgálhat két urnak, mert vagy az egyiket szereti és a másikat gyűlöli, vagy az egyiket megutálja és a másikhoz ragaszkodik, de két urat egy háziszolga nem szolgálhat. Ez van az eredeti szövegben, hogy háziszolga. Egy cseléd egyszerre két urat nem szolgálhat, mert mind a kettő egyszerre fogja rángatni és féltékenyen öröködik azon, hogy a másiknak többet ne szolgáljon; lehetetlen egyszerre két urat szolgálni. Ezt mondta Jézus: Nem szolgálhattok egyszerre a mammonnak és az égi Urnak. És itt a mammont megszemélyesíti, mint hogyha a földi gazdagság mögött állna valaki, aki azt kezeli. Csakugyan áll valaki, aki a horgára fűzi a csalétket: a Sátán. Nem szolgálhattok egyszerre Istennek és a Sátánnak, vagy az egyiknek, vagy a másiknak. Voltak az ott ülők között olyanok, akiket Jézusnak ez a beszéde igen elevenen érintett, ezeket az embereket az Irás pénzszeretőknek mondja. A farizeusok voltak a zsidók közül a legvallásosabbak, ma úgy mondanánk: a legszorgalmasabb templomjárók, urvacsorát vevők. Mindig ott voltak a presbiteri padokban, mindenki látta őket. Elvitték az áldozatot a templomba, megtartották a bőjtöt, adakoztak az utcasarkokon, hoszszu rojtot varrtak a ruhájukra, hogy mutassák, milyen nagy súlyt helyeznek a vallásosságra, minden külső hájjal megkentek voltak. Mindez nem volt más, mint kirakat, hogy az embereknek mutassák azt, hogy ők kicsodák. Megtagadták Istent; ha nem tagadták volna meg, nem éltek volna olyan életet, amely csak az embereknek szólt és nem Istennek. Szerették a pénzt, szerették a bűnt és bár odataszították azt az asszonyt a templomba Jézus elé, akit házasságtörésen tetten értek, de nem vitték el vele a férfit, aki megcsalta, elcsábította az asszonyt és aki, úgy látszik, közülük való volt. Szerették a bűnt és amikor Istennel szemben a lelkiismeretüket nem tartották szükségesnek rendezni, ugyanakkor az emberük előtt úgy mutatták, hogy ők vallásosak; Jézus azt mondta, hogy ez Isten előtt utálatos. - - Nos, ezek ott ültek, mikor Jézus ezt a példázatot elmondta és levonta belőle a tanulságot. Ugy látszik, nagyon elevenen érintette őket, amit Jézus mondott, mert amikor kimondta, hogy senki sem szolgálhat két urnak, akkor elkezdtek egymásnak inteni, összesugtak, kicsufolták Jézust, olyanokat mondtak, hogy épen ennek a szájából halljuk ezt, akinek egy fillérje sincs, hitvány koldus, aki semmit sem ér. Jézus akkor ezeket a kemény szavakat mondta, hogy ami az emberek előtt magasztos, az az Isten előtt utálatos. Ti vagytok azok, akik igazságosnak tüntettek föl magatokat az emberek előtt, de az Isten ismeri a ti szíveteket, mert ami az emberek előtt magasztos, Isten előtt utálatos. Ezekben a kemény szavakban benne van az, hogy a külső és belső vallásosság között ott tátong egy örvény, hogy a kettőt egyesíteni nem lehet. Aki külsőleg mutatja magát vallásosnak, az Isten előtt nem kedves és akit Isten megbecsül és szeret, azt az emberek nem fogják elfogadni, hanem ellenségei lesznek és gyűlölni fogják és izve-

keznek megölni. Nem fér egymással össze a két urnak való szolgálás. Sajátságos, hogy amikor ezt a népet, amelyet Isten kiválasztott magának, meg akarta rontani, akkor a pénzt választotta legfőbb családkül, hogy megrontsa őket; ezzel lehet vallásos látszatot kelteni magunk körül, mert a pénz hulladékával jótékonykodunk, szent célokra adunk, és megtisztelve fogják magukat érezni a vallásos emberek és úgy tekintenek ránk, mint Istennek a kegyeltjeire. A legjobb bizonyítványt kapjuk azoktól, akiknek mi adunk pénzt, és a Sátán ezzel a borzalmas méreggel és bilivccse kötözte meg azokat, akiknek az Isten Igéjét kellett volna széjjel vinni. És így van ez most is, az u.n. pogány népek között megért keresztényeknél, a hitetlen papok részére nincsen nagyobb csábító hatalom, mint a pénz: több fizetést kapni, több ételt, több pénzhez jutni és ez az ár, amiért odaadják foglalkozásuknak legdrágább kincsét. Ime tehát ezek a vallásos farizeusok, akik Jézust annyiszor megvádolták azért, mert szombatot gyógyított, ime látjuk, miért haragudtak annyira Jézusra: mert ami az emberek előtt megbecsült, az az Isten előtt utálatos. Jézus előtt a vallásoskodásnak külső látszata egyszerre szétfolyt, s nem maradt belőle semmi sem. Le voltak leplezve a maguk szive gonoszságában és nem volt többé semmi mentség részükre. Jézus igazi orvos volt, aki mélyen benyomta kezét a gennyedő lélekbe.

A törvény és a próféták csak Keresztelő Jánosig voltak, attól kezdve többé azoknak nincs érvényük, csak Jézusig voltak. Miért? Mert János hirdette először azt, hogy az Isten királysága eljött a földre, s nincs szükség több templomra. Ahol Istennek Fia testben megjelent az emberek között, semmi szükség sincs áldozatra; ahol Istennek Szentje saját életét adta oda a bűnösökért áldozatul, semmi szükség a külső ceremóniális istentiszteletre; ahol Istennek Szent Szelleme szállt alá, az isteni Szellem megtölti az emberek szívét és vezeti őket. Eljött a valóság, elmehet az árnyék, itt van a test, nincs szükség árnyékokra. **H**ogyan hatott ez a szó a farizeusokra, amikor minden dicsőségüket a törvénybe vetették?

Akkor Isten királysága hirdettetik örömmel és mindenki erőszakkal megy be abba. Ez azt jelenti, hogy a régi vallásoskodásba könnyen elhelyezkedett az ember, az különösen, akinek pénze volt; mert akinek pénze van, azt mindig megbecsüli az egyház, mert attól lehet várni adományt, ajándékot. Milyen jó annak, akinek pénze van, azt kezükön viszik be a papok a mennyek országába; viszik ám, az ördög országába. Mizelegnek nekik, mert ők is szeretik a pénzt. De az Isten országába nem így könnyű az út, oda erőszakkal kell betörni, minden áron; ha kell, levágjuk a kezünket, kivágjuk a szemünket, csak hogy bejussunk az Isten országába, hogy a mennyek királyságát megszerezzük magunknak. Elhagyva minden dicsőséget, mikor egyedül maradtunk, az elhagyatottá, meztelenné vált ember egyszerre megkapja azt a csodálatos fehér ruhát, a bűnbocsánatot, amelyben be lehet menni királyi lakomára, de erőszakkal, úgyhogy az ember mindent elhagy, minden felfuvalkodást, vágyat erőszakkal kidob magából, hogy ne maradjon semmi szívében, ami visszatartja a Krisztus iránt való hűségtől az embert.

Törvényre hivatkoztak a farizeusok, amikor vádolták Jézust, hogy a szombatot nem tartja meg, pedig csak abban nem tartotta meg, amit nem az Isten, hanem emberek parancsoltak. Egyszerre azt mondja ezeknek a gyönyörűeknek: könnyebb elmulni az égnek és a földnek, mintsem a törvényből egy pontocskának elesni. Vagyis ez azt jelenti, hogy Isten a maga törvényét keresztül fogja vinni teljesen és az meg fog valósulni a maga egészében. Ugy valósítja meg, hogy akik bűnbocsánatot kapnak, azoknak az életében valósággá teszi Isten a törvényt a megszentelés útján, úgy vezeti őket, hogy valósággá lesz életükben Isten törvénye, és hogy ebből izelítőt adjon hallgatóinak, azt mondja: mindaz, aki a feleségét elbocsátja és másikat vesz feleségül, házasságtörő és aki egy másik embertől elbocsátott feleséget vesz, házasságtörő. Két feltétel, kivétel van a szabályok alól: akkor, ha a parázna, nem áll rá a törvény; a másik Pál apostolnál van: hogyha hívő és hitetlen ember házasságban él

és a hitetlen válni akar. A zsidók azonban sokkal szabadabban nézték ezt a dolgot. A rabbik körülírták, hogy ha a férj nem akarta megtartani a feleségét, el lehetett bocsátani, de elbocsátó levelet kellett írni és az felhatalmazta az asszonyt, hogy egy másik embernek legyen a felesége. Jézus ez ellen emelte fel a szavát. Isten országában más a törvény, mint amit a farizeusok felállítanak. Az asszonyt nem lehet cserélni, mint a ruhát vagy cipőt. Ezekkel a szavakkal Jézus odaállította a farizeusok bűnét, mert ebben a tekintetben ők egyáltalán nem hajoltak meg az Isten törvénye előtt. Ime így végződött a hamis sáfár példázatának tanulság-levonása. Egyszerre az Isten országa, melybe oly könnyű bemenni, hiszen nem kell mást tenni, csak hinni az Istennek szeretetében, hogy bűneinket megbocsátja, - egyszerre az Isten országa úgy tűnik fel előttünk, ami százszor, ezerszer szigorubb, mint amit a papok tanítanak. De hozzá tehetjük még, hogy annak, aki mindenáron Istenhez akar jutni, annak könnyű lesz azt megtenni, mert az Isten vele van és aki magát gyötörve tör előre és mindenáron be akar jutni a mennyek országába, ahhoz egyszercsak lehejöl egy égi ker, megfogja és keresztül emeli, de akkor, amikor már megmutatta, hogy mindent kész odaáldozni érte.

- - - - -

A gazdag és a Lázár

Ez a sokat tárgyalt, hallott és kimerített példázat, azt hiszem, hogy még mindig és sokáig sok magyarázni valót hagy maga után azoknak, akik az Írást kutatják. Ebben a példázatban adott az Ur világos, határozott utmutatást arra vonatkozólag, hogy mi vár ránk a halál után. De bámmennyire világos és határozott is az Urnak a szava, az emberek csak nem tudnak ezekhez a szavakhoz igazodni és vagy nem veszik tekintetbe, vagy félremagyarázzák. Hogy csakugyan élt-e ott Jeruzsálemben egy gazdag ember, akinek öt testvére volt és annak a gazdag embernek az ajtaja elé vitték oda egy beteg, tehetetlen koldust, akit fekélyek borítottak, amint egyszer Jóbót, vagy pedig kitalált történet~~et~~-nem tudjuk. Akár így, akár úgy van, az bizonyos, hogy ilyen gazdag emberek voltak Jeruzsálemben és ilyen Lázárok is. Lázár neve magyarul: nincs segítség. De csak az emberi oldalról nem volt segítsége. Ilyen, magukat Istenre bizó, beteg koldusok, szegények mindig voltak a földön, többen a koldusok közül, mint a gazdagok közül. Tehát, ha a történetet az Ur csak úgy kitalálta, akkor is igaz a történet, igazak a benne szereplő személyek. Amde mutatnak arra is írásmagyarázók, hogy Kajafásnak, ennek a gazdag főpaprak öt testvére volt és a háza elé vitték a szegény, nyomorult embereket, hogy ott kolduljanak. És mert Kajafás főpap volt, nem verhette el a háza elől ezeket a nyomorultakat, kénytelen volt a látszat kedvéért tűrni. Azt mondják az írásmagyarázók, hogy Kajafás ezért a példázatért gyűlölte meg Jézust annyira, hogy nem volt részére kegyelem, mert Jézus ebben a példázatban az istentelenekek az alvilág kinjait jelölte ki. Lázárt az angyalok viszik el, úgy amint a zsidók is vallották, hogy az istenfélő zsidókat az Isten angyalai viszik el és Jézus ezt a hitet helybenhagyta, megerősítette, ezzel a példázattal. A gazdag emberért nem jöttek el azok az angyalok, akik Lázárért eljöttek. A történet tehát igaz és igaz a második fele is:

Akkor, amikor az Ur szólott, valószínűleg még élt Lázár és a gazdag ember is, de az Ur előre látta a véget, ami a tulsó parton következni fog és megmondta azt. Mi büne volt a gazdag embernek? Büne-e az egy embernek, hogy drága ruhába öltözközz, hogy Egyiptomból hozott finom, ~~valóságos~~ gyolcsot használt alsóruhának? Büne-e az egy embernek? Azt hiszem, hogy nem. Mi volt hát a büne? Az, hogy vígan lakozott? A vigságot sem bünteti az Isten, de van ott egy kifejezés, amely ezeknek a dolgoknak az értelmét megváltoztatja és ez az, hogy mindennapon. Nem volt semmi más életfeladata, csak az, hogy mindennapon, naponként dusan vigadozik, a testére visel gondot, finom ruhát hord és azasztala terhelve volt finom enni és innivalóval. Más célja, rendeltetése az életének nem volt, csak dusan élni, lakozni. Aki ezen a földön, ahol annyi nyomorúság van, annyi feladat, amelyet Isten állít elé, mást nem tud tenni, csak magára gondolni, az ezzel az önzésével vétkezik súlyosan.

Ahogy itt körülnézünk, nincs itt köztünk egy gazdag ember sem. Egyikünknek több a jövedelme, a másiknak kevesebb, de ilyen gazdag ember nincs egy sem. Tehát nem vonatkozik ránk ez a példázat? De vajjon amikor látunk magunk előtt embereket kényelemben élni, nem jutott-e eszünkbe megkivánni ezt az életet, nem ébredt-e fel az a gondolat bennünk, hogy bárcsak én is így élhetnék? És ha ez felmerült a szivünkbe akkor a gazdag ember bűnét követtük el. Szegény vagy, nem vagy gazdag ember, nincs annyi pénzed, kevesebbel kényszerülsz beérni, de csak azért éred be kevesebbel, mert nincs több pénzed. Az, hogy szegényebb vagy, de ha a te gondolataid nem mennek túl a te saját érdeken, s multságaidra gondolsz, mit sem változtat rajtad. Ha magad körül forog a gondolatod, ha nincs számodra isteni parancs elmenni és segíteni

Lázár, ha nincs benned irgalom és könyörület, éppen úgy elköveted a gazdag ember bűnét. Nehogy azt higgyük, hogy itt nem ülnek gazdag emberek és Lázárok. Lázár, akinek ~~szüleit~~ ezen a földön nem volt segítség, aki halálos betegségben szenvedett, abban különbözött más koldusoktól, hogy nem irigykedett a gazdag emberre és nem is kéregetett a gazdag embertől. Mert azt olvassuk róla, hogy ő csak avval kívánt megelégedni, ami a gazdag embernek az asztaláról morzsaként aláhullott. ~~és a mondat, hogy még ezt is sajnálták tőle, nincs a Bibliában; ez a tékozló fiú példázatában van, onnan vették át később és esatolták a szöveghez.~~ Tehát a gazdag ember nem akadályozta meg, hogy a morzsát odaadják, de nem jutott eszébe Lázárt meghívni asztalához kényelmes lakásába, orvost hívni hozzá és enyhíteni szenvedéseit. Ezt a szolgálatot az ebek végezték el. Zsidóországban, mint általában a keleti országokban, kétféle ebet ismertek. Az egyik volt az ebecske, kutyácska; ezek voltak a háziebek, amelyeket a lakásban tartottak. Itt nem ebekskéről van szó, hanem a kóbor kutyákról, amelyek a keleti városokban a köztisztasági hivatalnokok voltak. Minden élvezhető, kidobott eledelt megettek. Nos, ezek a kóbor ebek jöttek el és a gazdag ember házából kidobott ételmaradékon viaskodtak, de valami csodálatos ösztöntől vezetve, odamentek Lázárhoz és elkezdték a sebet nyalni. Kinyalták a gennyet és elvégezték azt a munkát, amelyet az orvosnak kellett volna elvégezni. Tudjuk, hogy az állatok nyálában van valami olyan alkatrész, amely a véризést elállítja és gyógyulást idéz elő. Az ebek tehát jótékony segítséget nyújtottak Lázárnak, de csak az ebek, senki más nem könyörült rajta. Így áll tehát egymással szemben a két ember. Lázár, akinek minden segítségre szüksége van és semmit sem kap, és a gazdag ember, akinek mindene megvolt arra, hogy segítséget nyújtson, de csak magára gondolt és őrizte gondosan azt, ami az övé volt. Így állott egymással szemben ez a két ember. Ez a kétféle indulat megszabja ennek a két embernek Istenhez való viszonyát. is.

Az önző, csak magával törődő ember, -aki lehet, hogy Kajafás volt, - Istennel semmiféle viszonyban nem volt. Nem törődött Istennel, csak a pénzzel és élvezettel, azzal, hogy milyen mulatságok várnak rá holnap, hogy kiket hívjon meg asztalához, milyen új dologgal lepje meg vendégeit, milyen szakácsot fogadjon fel a régi helyett, akit megunt. Ez volt az egyik, akinek Istennel semmiféle viszonya nem volt. A másik, Lázár, akiről azt olvassuk, hogy a gazdag ember asztalának morzsáira vágyott, nem irigykedett, abban a nyomoruságban is meg volt elégedve és ez a megelégedettség Lázárnak a szívét felfelé irányította, Isten felé. Felfelé tekintett és onnan várt segítséget és Isten sokáig késett, amíg eljött a segítség. Az volt a segítség, hogy meghalt. A földön csak nyavalyát vett el, a gazdag ember mulatságát. Így érkeztek meg mind a ketten ahhoz a választóvonalhoz, amelyet úgy nevezünk, hogy halál.

Mi van túl ezen a választóvonalon? Mi vár ránk a halál után? Éppen erről lebbenti fel a leplet Jézus ebben a példázatban. Lázárra vártak az Isten angyalai, de nemcsak ekkor vártak rá az Isten angyalai, amikor meghalt,; szemük rajta volt éveken keresztül, figyelték, nézték, az életét, beletekintettek a szíve vágyódásába, hallották a jajszót. Az ég tele volt szánalommal, irgalommal és mégsem segíthettek előbb, el kellett telni az időnek, amelyet Isten rendelt. S amikor eltelt az idő és az ég alányult, hogy segítsen, amikor levette az Isten a nyavalyát teljesen a testtel együtt, akkor szomjas vágyódással nyultak utána az angyalkezek és ragadták magukkal egy csodálatos helyre, amelyet úgy nevezett Jézus, hogy Ábrahám kebele. De mi vár a gazdag emberre a halál után? Érdekes, hogy a halál után Lázárnak a lelket kíséri el az Ur tekintete, a testével nem törődik, a gazdag embernek pedig csak a testét kíséri figyelemmel az Ur. Eltemették, fényes szép temetést rendeztek, beszédek hangzottak el, dicsérték a gazdag

embert, mint ahogy ma is szokás. Feldicsérték azt, aki nem volt dícsérni való. Falun a kántor csinálja a dolgot, itt pedig valami művész; amit csinálnak, ugyanez. Eltemették a halottnak a testét, s hogy a lelke hova lett, hova került odaát, azt csak később tudjuk meg, amikor a gazdag ember kinok között kiált fel, mert nem volt segítség. A Lázár név gazdát szerélt, mert a gazdag ember számára nem volt segítség sehol. A gazdag ember szétnézett segítség után és amikor a gondolata ráterelődött arra skoldusra, aki ott feküdt házának ajtaja előtt ~~XXXX~~ a földön, nem csodá, hogy a látása megerősödött; s mint a szellemek világában, akire erősen gondolunk, megjelenik, az ő tekintete előtt is megjelent Lázár, amint Ábrahám kebelére hajtva fejét, az égi lakomán az első helyen ült, mindenkitől megtisztelve, gyöngédséggel, szeretettel körülvéve. Nem táncognók lejtették a táncot, nem vándorszínészek játszották a maguk izetlen, sületlen dolgát, égi öröm vette körül. S mikor a gazdag ember meglátta őket és fekkialtott: Atyám, Ábrahám! És Ábrahám feléje fordult. Atyám Ábrahám, Küldd el Lázárt, nedvesítse meg az ujját és érintse meg a nyelvemet, mert gyötrődöm a lángok között. Az Ótestamentum úgy ábrázolja a halottak lakhelyét, hogy az a föld alatt van, de ide nem a halottak teste kerül, hanem a szelleme. Az a tűz, amelyről a gazdag ember panaszkodik, nem fizikai tűz volt, nem az a belső tűz, amely a földnek a közepét elfoglalja, hanem ez nem volt más, mint azok a kívánságok, amelyek eltöltötték itt a földön. Mindig lobogóbbak lettek a kívánságok, pénze volt és teljesíteni tudta. És egyszer a halál elmeteszte az alkalmat, a kívánságokat átvitte magával, a pénzt azonban nem, teljesíteni nem lehetett. Ideát maradt a pénz, a vagyon mind, csak a kívánságok mentek át vele. Vágyódni, epedni, visszakivánni azt, ami volt: ez az a láng, amelyben a gazdag ember gyötrődött. Azért, ha ezeket az Isten nélkül való kívánságokat magunkban megtűrjük és a rabjai maradunk, akkor a lángokat visszük át a halállal. A gazdag embert tehát lángok gyötörték, a teljesületlen, gyötrő kívánságok égető tudata. A maga lázas voltában földiesen fejezte ki magát, hogy Lázár mártsa ujja hegyét a vízbe és hűsítse meg a nyelvemet, kiszáradtam, ég mindenem, nincsen szabadság, enyhülés, csak egy kis enyhítést, egy pár csepp vizet, eped a gazdag.

De egy rettentő kényszerrel áll szemben: nem lehet, Lázár és közte egy szakadék van és ezen a szakadékon nincs átvezető út, nincs híd. Ime, ez következik a halál után, egy szakadék, amely elválasztja egymástól az embereket, akik itt együtt élnek. Isten akarta, hogy így legyen. Itt a gonoszok gyötrik az igazságosokat; emberek, akik csak a kívánságuk teljesítésének élnek, az évezreket, milliókat gyötrőnek és Isten egy mély szakadékot rendelt a halál után, amely el fogja őket választani. A gazdag ember nem alkudozik tovább, csak még egy kérése van, hogy lelke kinjén egy kicsit enyhítsen, még egy mód van: odaát a túlsó világban még öt testvére van és azok utban vannak, ahol a gazdag ember gyötrődik és attól akarja lelkiismeretét megkönnyíteni, hogy azoknak szenvedése ne terhelje ~~kak~~ még jobban. Ime feltűnik valami jó a gazdag emberben, lelkiismerete furdalni kezdi "küldd el Lázárt a földre, hogy ők is ide a gyötrelemnek helyére ne kerüljenek. De itt ugyanolyan lehetetlennel találkozik, mint az előbb. Céltalan a visszamenetel, van Mózesük és prófétáik, hallgasság azokat. Ha ezt lefordítjuk a mai nyelvre, azt jelenti: van Bibliájuk. Ha a Bibliát nem olvassuk, akkor hiábavaló minden, még ha a halottak közül valaki visszajönne is. Ime, micsoda felelősség van rajtunk azért, hogy Isten Bibliát adott a kezünkbe, ha azt nem olvassuk, nem kutatjuk, nem tesszük életünk legnagyobb kincsévé, akkor nincs számunkra segítség. Hiába jönnek a halottak, meg van írva tisztán, világosan, ha valaki ennek nem enged Akkor a visszatérő holtaknak sem. Nem lehet, nem lehet helyrehozni ott, a halál után, amit az ember itt vétett. Ime, ez a világosság, amelyet az Úr adott a túlsó világ felől. Micsoda borzalmas "nem lehet" az egyik oldalon, s ennek a "nem lehet"-nek a neve börtön, amelybe

be van csukva a halott és csakugyan így is nevezi a Szentírás ezt a helyet, hogy börtön, ahol a gazdag ember volt. De milyen kedves, csodálatos kix az a másik hely, ahol Lázár volt, Ábrahám kebelén, ahol lehajtotta fejét és kipihente magát, öröm várta, ahol már régen várták az égi lakók és részvételt vették körül. Ilyen csodálatos az a szeretet, ahol Lázár van. De a kettő között áthághatatlan szakadék van, amelyet Isten helyezett oda és mind a kettő a halottak világa, ahová alászállottak az ótestamentumi kegyesek és ahová alászállottak a többiek, akik meghaltak a földön. És mégis, hogyha alászállottak is, ha a halottak gyengeségében kellett várni is, micsoda különbség a két-féle állapot között, ahogy Lázárt látta az Ur és ahogy a gazdag embert látta.

Es így volt akkor, amikor Jézus a példázatot mondta. De megváltozott a helyzet egy pár héttel később, amikor a Golgota keresztnél elhangzott ez a kiáltás: Elvégeztetett! és utána a másik: Atyám a te kezébe teszem le az én szellememet! Amikor Jézus alászállott a halottak közé, - azt olvassuk, - hogy sok elhaltak a teste feltámadott és bementek a szent városba és ezalatt nem a földi Jeruzsálemre kell gondolni, hanem a mennyekre, amelyet Ábrahám látott s a nem kézzel csinált városért otthagyta a kézzel csinált várost. Jézus, mikor meghalt, legyőzte a halálnak a hatalmát és kiragadta a halálból azt a keveset és ezek közé a kevesek közé tartozott bizonyára Ábrahám is és Lázár is. És ezt a keveset felragadta valahová, ahol az a város áll, ahol az a város lassan megtelik és ahonnan alá fog szállni a város: az új Jeruzsálem az új földre. Jézusnak a halála nemcsak a földi történetet változtatja meg, hanem az alvilág, a halottak birodalmának a történetét is, helyzetét is. Ott is forradalmasított, a halál hatalmát megtörte. És néhány testnek a teste, a sokhoz viszonyítva, s mégis sok szentnek a testé a mi kicsiny seregünkhöz viszonyítva, feltámadott és bement a szent városba. Így olvassuk Máté ev. 27. részében. Így tehát tudjuk a tulvilágról azt, amit tudnunk kell és ha valaki közébe veszi a Bibliát és kutatja, nem hiába fogja kutatni. Mózes és a próféták, a Szentírás szavai itt vannak a kezünkben és ha valaki ennek ellenére nem készül el és úgy él itt, mint aki soha nem hal meg, annak egyszer azt fogják mondani: nem lehet, nem lehet. Amilyen jelentéktelenné hangzik ez a szó itt, olyan borzalmas lesz odaát.

12

A felolvasott versekben Jézus a sokasághoz szólott, és abban, amit mond, nagyon komoly, határozott intelem van, erős dorgálás. Azt mondja a sokaságnak, hogy az időjárásról meg tudjátok itélni, mert ha nyugatról felhő jön, azt mondjátok, eső lesz; ha déli szél fu, tudjátok, hogy hőség lesz. Ez egyszerű dolog, mert Zsidóországtól nyugatra van a Földközi-tenger és épen úgy, mint mi az Atlanti-óceán felől kapjuk a légáramlást, úgy ott is a Földközi-tenger felől jön az eső. Ellenben ha a sivatag felől fúj a szél, az sohasem esőt, hanem tikkasztó hőséget, forróságot hoz, mely a sivatag levegője. Abból tehát, hogy honnan fúj a szél, meg lehet állapítani, hogy milyen idő lesz. Azt mondja Jézus, hogy az időjárásról meg tudjátok itélni, de az időpontokat nem. Szellemi következtetést nem tud a sokaság levonni. Mire gondolt Jézus? Arra gondolt, hogy azok, akik abból, hogy nyugatról felhő jön, vagy délről fu a szél, az időjárásra következtetnek, éppen olyan nyugodtan vonhatják le a következtetést abból is, hogy valaki betegeket gyógyít, evangéliumot hirdet, halottakat támaszt és a szeretetet hirdeti. Mindez egészen világossá tehetné előttük azt, hogy Isten közeledik hozzájuk, és ők mégsem fordulnak felé, mégis haboznak és nem tudják biztosan, hogy Istentől van-e, vagy pedig alulról, Babilóntól, mint ezt az irástudók és ferizeusok állították. Azután azt mondja nekik, miért nem hoztok ítéletet afelől, hogy mi az igazság? Magatoktól hozzatok ítéletet, vagyis tegyétek magatokat függetlenekké a tanító mesterektől. Ne arra figyeljétek, hogy mit tanítanak azok, akiknek érdekükben van tanítani, hanem ahogy az igazságérzetetek diktálja. Nát honnan jöttem én, aki ~~szólok~~ mindig igazat mondok, szeretetet, irgalmat gyakorolok; honnan jöttem én, aki a betegeket gyógyítom, a Sátánnak munkáját rombolom? Itéljétek meg igazán, hogy Isten királysága érkezett el hozzátok. De az embereknek az ítélőképessége akkor, amikor az Isten szól hozzájuk, amikor az Isten dolgában kell itélni, felmondja a szolgálatot. Felmondja a szolgálatot, mert az nem közönyös dolog az emberek szemében, hogy eső lesz-e vagy pedig szárazság, arra vonatkozólag meg lehet mondani a véleményt, de hogy Isten országa miben közelít hozzátok, nem akarjátok megítélni. Tegyétek függetlenné magatokat azoktól, akik a népek vezérei és magatoktól ítéljétek, mert egyszer felelni fogtok azért, hogy hogyan ítéltek. Egyszer a bíróhoz fognak titeket vinni és a bíró átad titeket a poroszónak, az börtönbe vet és nem szabadultok ki addig, amíg le nem dolgozzátok az adósságot az utolsó fillérig.

Ezeket a szavakat mondta Jézus a sokaságnak és felelőssé tette őket annak ellenére, hogy a tanítók mást tanítottak, mint amit Jézus hirdetett. És ebből az következik, hogy az ember majd Isten ítélőszéke előtt nem védekezik azzal, hogy kérem engem senki sem tanított, vagy engem így tanítottak, kérem az én tanító mesterem ezt és ezt mondta. Az ember nem védekezik ezzel, mert az Isten dolgai olyan egyszerűek, hogy mindenki megítélheti azokat; megítélheti, hogy mi az igaz és nem kell az embernek más hata mögé bujni. Tekintetbe kell venni azt, hogy akkor, amikor Jézus ezeket a szavakat mondta, Zsidóországban már egy erős és folyton erősödő kényszer volt, az embereket arra kényszerítették, hogy Jézus ellen foglaljanak állást. Tudjuk, hogy azt a vakot, akit Jézus meggyógyított és akit azért, mert Jézust Istentől küldött Mesternek tekintette, kivetették a zsinagógából. Atok alá vetették, mert Jézust nem akarta tisztátalannak itélni, és ki volt adva a jelszó, hogy mindenkit ki fognak vetni a zsinagógából, aki Jézus mellett tanuszkodott, és mégis Jézus azt követelte, hogy mellette tegyenek tanuságot és azt mondta, képmutatók vagy-

tok, mert meg tudjátok ítélni az időjárást, de a szellemi változásoknak az idejét nem akarjátok látni.

Ebben a történetben igen érdekes mondat, hogy majd, amikor az ember, aki idejében nem akarta rendezni az ő dolgát embertársával, akkor a bíró elítéli kényszer munkára, vagyis addig kell a börtönben dolgoznia, amíg meg nem fizet az utolsó fillérig. Ebből sokan azt a következtetést vonták le és vonják le ma is, hogy ime, tehát a tulvilági szenvedés nem más, mint vezeklés és egy idő múlva levezelek a bűneinket, s akkor a tulvilág tömlőcéből szabadulni fogunk. Ez a következtetés azonban hamis, azért, mert semmiféle más bibliai hely ezt nem támogatja, s akkor egy ilyen homályos helyből ilyen irányú következtetést levonni nem lehet. Annál kevésbé, mert más bibliai helyek egészen világosan mutatják azt, hogy sem ebben a világban, sem a másik életben bűneinket le nem vezekelhjük, csak úgy szabadulhatunk meg, ha azokat megvalljuk és Jézus Krisztus vére alá vesszük és ez a vér eltörli bűneinket és fehér ruhát kapunk Istentől ajándékba. Akkor megszabadulunk, de más út nincs, hogy megszabaduljunk bűneinktől. Ez egészen világos a Szentírás minden helyéből, úgy az Ótestamentumból is, mely az áldozatot jelezte engesztelésül, a prófétáknál, akik előre látták az áldozat érdemét; Ezs. 53-ból és az Újtestamentumból is egészen világos, hogy semmiféle vezekléssel a bűn terhétől megszabadulni nem lehet, ennél fogva ez a hely nem jelenthet vezeklést. Azonban jelenthet valami mást és hogy mit kell jelentenie, azt is a Szentírás más helyei mondják meg. Van valami, amiért tényleg gyötörődni kell az embernek, ez kétségtelen. Jakab mondja a levelében: gyötörjétek, alázzátok meg magatokat és úgy közeledjétek Istenhez. Tehát hogy Istenhez közeledhessünk, ahhoz magunkat törni, zuzni kell. Vajon mit kell törni, zuzni magunkban? Vajon csakugyan úgy van-e, ahogy a szerzetesek látták és állítják még ma is, hogy az embereknek szenvedésekkel kell érdemeket szerezni Isten előtt, hogy kedvessé váljanak? Nem, ez pogány felfogás, ez az egész gondolat pogány eredetű. Jakab nem erre gondol, hanem egészen világosan a hit alapján áll, nem az emberi érdemszerzés álláspontján. Amit ő gondol, az nem más, mint az emberi gőg, mert az emberi gőg az oka annak, hogy az ember nem tud megalázkodva Isten elé járulni, bűnét kitárni Előtte. Az emberi gőg az oka, hogy az ember mindig bünbánatot érez a bűnei miatt, de nem azért, mert a bűnt gyűlöli, hanem sértve van az önérzete, kínozza az embert és azt összecserélik a büntudattal. Más a bünbánat, mint a sértett emberi önérzet. Az, akiben igazi bünbánat van, annak nem az féj már éppen, hogy elesett, hanem az fáj, hogy bűne van, amely elválasztja Istentől. Isten miatt fáj a szíve. Jakab tehát arra gondol, hogy az ember ezt az emberi gőgöt, fennhéjázást törje össze, zuzza össze, alázza meg Isten előtt magát és úgy menjen megalázkodva Isten elé.

Az ítélet, amelyről itt Jézus beszél, nem egészen világos, hogy csak a tulvilágra értendő-e, vagy ezen a világon is utolér. Mert úgy van a dolog, hogy már ebben a földi életben a bíró kezére kerülünk sokszor. Keményszívűségünkért, kegyetlenségünkért, szeretetlenségünkért, önhittségünkért sokszor Isten már itt utolér bennünket, azért is érezzük azt, hogy az ő börtönébe jutottunk bele és nem tudunk szabadulni: sokszor betegségbe, szenvedésbe, egyedülmaradásba. Ez a börtön sokszor abban áll, hogy az ember bizonyos bűneiből nem tud szabadulni és hiába imádkozik, azok a bűnök rajta maradnak. Vagy ilyen, vagy olyan börtönbe veti az Isten az embert és az ember érzi azt, hogy nem szabad, nem tud felélegezni. És az ember addig marad a börtönben, amelybe Isten belevetette, amíg meg nem fizet az utolsó fillérig a gőgjéért, amíg össze nem tört teljesen, amíg mindent ki nem adott magából, ami gőg, ami közte és Isten között van. S mikor többé nem mint kiválasztó valaki, érdemes valaki, hanem úgy, mint elesett, de bocsánatot

talált gyermek közeledik az égi Atyához, akkor, amikor felnőtt gögjét eldobta magától és újra mint kicsiny gyermek koldul az édesatyának ajtaján, akkor megnyílik a börtön ajtaja és kiszabadul az ember. A tulvilágon is utolérhetik ilyen szenvedések az embert. Hogy aki itt a megtérést elmulasztja, az még ott helyrehozhatja, ezt soha nem hittem és nem hiszem, de mégis van a Bibliában utalás arra, hogy a tulvilági szenvedés is sokszor arra szolgál, hogy az embernek gögjét letörje és ez sokszor csak azt eredményezi, hogy a bűnös elismeri Isten ítéletének jogosságát.

Mert az bizonyos, hogy amikor az utolsó ítélet napja eljön és az a nagy fehér trónus felemelkedik mindenkinek a szeme előtt, hogy akkor mindenki meghajol a trónus előtt és azt fogja mondani, hogy igazságosan ítéltél, az is, aki a tűznek távába vettetik. De van hely a Szentírásban, mely azt mondja, hogy egy-egy ilyen gyötrődés után, mikor megaláztatik az ember énje, amikor minden elég, amit az ember a földön épített, minden érdeme, minden sikere, mint fa, széna, pozdorja ég el és pusztul el, hogy akkor az égi tűzön keresztül az emberi lélek megmentetik az Istenhez. Erre világos jelek vannak a Szentírásban, s ez nem halálon túli megtérés, hanem halálon túli megvilágosodás; ahogy Péter apostolnál találjuk, hogy az Ur Jézus leszállt a halottakhoz és az evangéliumot hirdette azoknak, akik Nőé idejében engedetlenek voltak és engedetlenségükben találta őket az özönviz. Nehogy valaki azt gondolja, hogy a tulvilágon meg lehet térni, itt nem kell komolyan venni a dolgot; a Bibliában erre egyetlen szó sincs. Tehát erre vonatkozhatik az a kifejezés; ki nem jössz onnan, míg meg nem fizetsz az utolsó fillérig. Nem az Isten előtt való tarozásunkat fizetjük ki, mert azt a názáreti Jézus megfizette, hanem megalázkodva egész a földig, hogy semmi dicsőség ne maradjon, mint nyomorult bűnös, mint elveszett bűnös álljunk az Isten előtt, mert akkor, amikor többé nincs mentségünk, akkor tud kinyulni a kéz és megragadni az Isten bocsánatát. Amíg az ember magában bizik, nem tud hiálni.

Hogy azonban ez a börtön a tulvilágra is vonatkozik, nemcsak erre a földi életre, azt Jézus rögtön a következő példázatban érzékelteti. Hallgatói között is ültek emberek, akik nemrég érkeztek és Jézusnak hírül hozták, hogy Jeruzsálemben a templomban borzalmas mézarlás történt. Pilátus, aki olyan gyengének mutatkozott Jézussal szemben és a főpappal szemben nem ez a gyengeség volt a rendes lelkiállapota. Ő a legkegyetlenebb, leghitványabb helytartók közé tartozott, akik valaha Palesztinában uralkodtak. Kb. 10 éves kormányzata alatt egész sereg vérfürdő fűződik a nevéhez. Josephus Flavius erről a vérengzésről nem tud, mert hiszen ha ő ügyes író is, de nem megbízható. Különbben Pilátus többször is rendezett ilyen vérfürdőt, úgyhogy egyik ilyen vérfürdő lehetett az, amiről Jézus ebben a pillanatban értesülést szerzett. Elég az hozzá, hogy emberek jöttek, akik galileabeli embereknek a szomorú végéről tudósították, amely Jeruzsálemben, a templomban érte őket utól. Az a templom, amelyet Heródes helyreállított és nagyrészen felépített, egy hosszú téglalaphoz volt hasonló, amely hosszában északról dél felé nyult. Az egész óriási területet, amely fél km hosszú és több, mint 200 m széles, egy szintre hozták azáltal, hogy élen és keleten óriási fallal feltöltötték a völgyet; a falon belül üres helyiségek voltak, északon pedig leborotválták a hegyet és ilyen módon létesült egy hosszú, egyezintén álló téglalap, aminek inkább északi felén feküdt a templom. A templom előtt volt az asszonyok udvara, amelyből egy kapu vezetett a papok udvarába, amelyen maga is a templom épülete állott. A templomot körülvette a ssidóudvar és ezen/kívül az óriási nagy terület, ami még maradt, képezte a pogányok udvarát. A ssidóudvarnak 10 bejárata volt és mind a tíz bejáraton éretáblák figyelmeztették három nyelven a pogányokat, hogy aki belép erre a területre, halálbüntetéssel lakol. Nagyon érzékenyek voltak a ssidók, hogy a templomnak erre a területére csak sai-

dők léphettek be, pogányok nem, még kavésbé léphettek be az ezektől körülvevett papok udvarába, ahol a nagy véres áldozati oltár állt, a templom bejárata előtt. Ezek a galileabeliek áldozatot vittek be és így kerültek a papok udvarába, amikor Pilátus katonái, öldösvé őket, utolérték, a papok udvarába behatoltak és az oltár és a templom között gyilkolták le a galileai származású zsidókat, akiket valószínűleg valami felkeléssel gyanúsítottak, és minden bírói eljárás nélkül legyilkoltatta őket Pilátus. Ez a tette Pilátusnak kihívás volt Istennel szemben és a zsidósággal szemben, s nem egyszer tett ilyet. Az emberek megrémülve, felháborodva vitték a hírt tovább és így került Jézus fülébe is. Jézust is bizonyára mélyen érintette ez az aljas és gonosz visszaélés, de a sokasághoz fordulva, levonta a következtetést előttük. A zsidók úgy beszéltek ezekről a meghalt emberekről, mint az 5 vértanúkról. Jézus nem így beszél róluk, nem ezen az állásponton volt. Ő úgy fogta fel ezeknek az embereknek a pusztulását, mint akiket utólért az Isten keze. Egy illusztrációt látott arra, amit előzőleg mondott. Az előbb azt mondta, hogy vigyázz, amíg uton vagy, igyekezzél kiegyezni a te ellenfélleddel, nehogy a poroszlók börtönbe vessenek és ki nem jössz onnét, míg meg nem fizetsz az utolsó fillérig. Talán azt gondoljátok, hogy ezek a galileabeliek gonoszabbak voltak a többiekénél, minthogy őket az a nem várt halál érte Jeruzsálemben. Tehát nem úgy fogja fel a dolgot, hogy hősi halált haltak a kegyetlen, hitvény, aljas római helytartónak a visszaélése következtében, hanem úgy, mint Istennek büntetését, Aki utólérte a bűnt és elszólitotta a tömlőcbe, ahol felelni kell a földi életért. Mert nem ez a földi élet az egyetlen élet, ezután következik egy másik élet, és nem mindig az jár rosszul, akit ebből az életből átvisznek egy másik életbe, de sokszor rosszul jár, aki ebből az életből átmegy egy másik életbe és Jézus ezt a szörnyű tettet, amelyet Pilátus elkövetett, odaátárja eléjük és azt mondja: ha meg nem tértek, akkor ti is éppen így vesztetek el. A megtérésre pedig a metanoicin szót használja. Azt mondja: változtasd meg a gondolkodásodat, a látásodat, másképpen íteld meg magadat, bűneidet, az Istenhez való viszonyodat, szennyesnek lásd magadat és irgalmasnak, kegyelmesnek Isten Fiát, Aki érted a Golgotán meghalt. Jól gondoljátok meg, hogy ha meg nem tértek, ti is így fogtok elpusztulni.

Ekkor Jézusnak eszébe jutott egy másik eset. A jeruzsálemi templomtól délre a Minnom völgye felé volt egy kis vízvezeték-medence, amelyet egy földalatti csatorna köt össze a Kidron-völgy másik oldalán levő forrással. Ez a forrás időszakos forrás, mert a napnak bizonyos szakaszában jön a víz, máskor meg elapad. Olyankor, mikor elkezd jönni a víz a forrásból, akkor zuhog a medencébe, melyet Ezékiás király idejében ástak és megtölti a tavat, amelyet úgy hívnak, hogy Siloám tava. E körül a tó körül fürdőhely-féjét építettek akkor, a romjai megvannak most is. Most is látni ott egy tornyot; azelőtt még több épület lehetett itt, fürdőhely lehetett a zsidók számára. Pilátus maga is épített itt, a templom kicsét használta fel arra, hogy ezeket a vízvezeték körüli épületeket rendbehozza, részben újonnan építse. És talán - nem tudjuk - éppen ilyen építkezés közben történt, hogy a hosszú, felrakott torony aláomlott és 18 embert egyszerre megölt. Jézusnak eszébe jutott ez az eset, valószínűleg nem régen történt. Ezeket a szavakat mondta a sokaságnak: azt gondoljátok, hogy az a 18 ember, akiket Siloám tornya megölt, amikor leomlott, gonoszabbak voltak, mint a többi jeruzsálembeliek? Ha meg nem tértek, ti is éppen így elvesztetek. ~~xx~~ Aki készületlenül megy át a másik világba, annak borzasztó meglepetése lesz; egészen máá annak, aki készülve megy át. Aki készületlenül megy át, azt rettentő rémület éri, mert ott szembekerül dolgokkal, amelyeket nem várt. Ezért mondja Jézus, hogy ha valaki nem igyekszik ő ellenfelével rendeződni és kiegyezni - ez az ellenfél lehet az Isten, lehet egy ember, aki ellen valami bűnt követtünk el - akkor a bíró kezére jut és a bíró a poroszlók kezére adja és a poroszló nem

más, mint a büntető angyal, aki a halottakat elviszi oda, ahol magukba sárkóva, szellemi tömlőben mással nem foglalkoznak, csak önmagukkal, múltjukkal; előttük állnak a bűneik és ebben a kényeszerű rabságban kénytelenek látni maguk előtt régi életüket úgy, ahogy Isten látja. Mint ahogy Jézus a gazdag és Lázár példázatában bemutatta. A Jelenések könyvében egy csomó csapást tisztátalan szellemek intéznek, de a hét csészt tiszta angyalok öntik ki. A 3. tulvilág nem olyan barátságos, nyájas hely azoknak, akik oda készenlétlenül mennek. Ha meg nem tértek, ti is hasonlóképpen elvesztek. Tehát a tulvilágra úgy is át lehet menni, hogy az ember elvesz, de úgy is, hogy megtartják. Ezt mondta Jézus figyelmeztetésül. Ebből látjuk, hogy az Isten másképp ítéli meg a halált, mint az emberek szokták. A halál nem az a szép, titokzatos ifjú, aki nekünk némelyek festik. A halál nem az a kaszás ember, aki elvág bennünket innen, azután csónakon átvisz a másik világba, a halál el-lenség. És hogyha valakit úgy ér a halál, hogy nem Jézus kezébe téve a kezét megy át ebből a világból a másik világba, akkor annak a számára az a másik világ rémületnek és borzalomnak a helye, és azért int, figyelmeztet az Ur arra, ha meg nem tértek, ti is hasonlóképpen elvesztek.

Jó az embernek tisztában lenni azzal, hogy a halál után mi vár rá. Jó elkészülni a halálra. És jó naponként magunk elé állítani a halálnak a képét, hogy elmeneküljünk tőle a mi Üdvözítőnknek nyájas, szelíd arcához, átszögezett két kezéhez, és belekapaszkodjunk és azt mondjuk: Uram, Te az enyém vagy és akkor sem hagysz el, amikor átmegegy a másik világba. Jó az embernek elkészülni a halálra. A régi egyiptomiak mulatozásuk alkalmával egy koporsót hordoztak körül és emlékeztek arra, hogy meg fognak halni, mulassunk hát annál inkább, mert ez még a miénk. De bennünket nem arra int, hogy annál inkább mulassunk, mint az egyiptomiak tették, hanem arra, hogy készüljünk ezentúl arra a pillanatra, mikor elvisznek innen, mert a halál jöhet hietelen, mint a galileabelieknek, vagy a siloámbeli 18 embernek.

Ezután az Üdvözítőnek szeme előtt megjelenik egy szomorú kép. Ezt a most következő példázatot nem értjük meg másképp, csak úgy, ha arra gondolunk, hogy tekintetét Jeruzsálem felé fordította, a felé a város felé, amelyről később megmondta: hányszor akarta fiait összegyűjteni, mint tyúk a csibéit, de te nem akartad. Hogy nem az egész zsidó történelemtől mondta a terméketlen fügefá példázatát, világos a gazdának a kijelentéséből: három éve hűába várok gyümölcsöt, vágd ki azt. Ez világosan mutatja, hogy Jézusnak a három esztendejéről van szó, hozzászámítva azt az időt is, amikor Keresztelő János fellépett. Három éve volt Jeruzsálemben az Ur és hívta őket megtérésre. Szívrehatóan beszélt velük, világosan megmondta az igazságot, hol keményen ostromozva, hol lágyan szólt a bűnösöknek; mint nyílt meg a szive a betegek, nyomorultak iránt, hogy segített a 38 éve betegen fekvőn, hogy gyógyította meg a vakot, hogy fogadta magához a házasságtörésen kapott asszonyt; a templomban hogy mutatta meg Isten szentségét, amikor két izben kiűzte a kufárokat; mennyit beszélt, mennyit ment, fáradt, s ez a kemény nép nem tért meg. És most, amikor életének utolsó esztendejében tekintett Jeruzsálem felé, még egyszer elmondja fájón ezt a történetet.

Egy gazda az ő szőlőkertjében egy fügefát ültetett és várta annak gyümölcsét. Úgy látszik, ez az egy fa volt abban a kertben. A fügefának levelei haragszerűen borulnak a föld felé, kitűnő rejtőzködő helyet adnak. Nagy kincs volt egy ilyen fügefá a sőlőkertben, az évnek tíz hónapjában mindig lehetett valami gyümölcsöt találni rajta, vagy a nyersen érett fügét, vagy a későn érett fügét, mely télen át ottmaradt az ágon a levelek között. Az

17:1-10.

Azt mondja Jézus a tanítványainak, elképzelhetetlen dolog, hogy botránkozások ne következzenek be. Vagyis elfogadhatatlan, az értelem számára, vagy elképzelhetetlen, hogy botránkozások ne következzenek be. Igen sokszor és bizonyos előszeretettel beszéltem már arról, hogy a bibliai botránkozás nem egyezik meg azzal a botránkozással, amelyet különböző világi/ és egyházi körökben gyakran és élvezettel szoktak az emberek csinálni. Éspedig azzal a botránkozással, amelynek a magyar neve szörnyülködés. Szóval, ahol szörnyülködés van, ott nem botránkoznak. Vagy nem okvetlenül botránkoznak. A szörnyülködés egy igen kedves foglalkozás, olyanféle, mint a dohányzás, vagy valamely más ilyen szenvedély. Vagy detektívregény olvasás, vagy hasonló dolgok. Szóval kell, hogy az élet egy kis borsot, paprikát kapjon, különben az ember nem érzi jól magát, akkor az élete megkeseredik, joggal panaszkodik, má egyetlen jó hirt nem hallotta, vagyis odyat, amelynek alapján valaki ellen felháborodhattam volna. Milyen egyhangu, unalmas az élet, amelyben még szörnyülködés sincsen, nem fontos, hogy igaz legyen, alapja legyen a szörnyülködésnek, fontos az, hogy legyen okunk szörnyülködni. Legyen okunk valamin felháborodni, mert ez hozzátartozik az életnek a légzesebb élvezeteihez. Hát ehhez az élvezethez semmi köze sincs annak, amit az Úr Jézus sokszor mondott: a botránkozásról. A görög szó: skandalom, amelyet magyarra botránkozással fordítanak, egy görbe fát jelent. Rész az egész helyett, vagyis egy ilyen görbe fa volt a legfontosabbalkotórésze annak a kelepccének, amelyet felállítottak, hogy bizonyos állatokat megfogjanak és eszerint a skandalom kelepccét jelent, amelyet azért állítanak, hogy valakit megfogjanak, megtapjanak, hogy valakit elejtsenek. A más alakja ennek a török, nem az, amit be szoktak szárni valakibe, hanem az a fonalból készült hurok, amelybe a madár be repült, ráhurkolódott a lábára és megfogta. Ilyen hurok, kelepccék, török vannak elhelyezve a világba és arra szolgálak, hogy a gyanutlan embereket megfogják és pedig a sátánnak a rabjává tegyék. A kelepccétől megfogott emberek többé nem járhatnak szabadon, nem tehetik azt, amit szívesen tennének, foglyok. Mondom, ilyen hurkokat készített a sátán, ilyen kelepccéket helyez el a világban és aki belelép, nem tud inni többé, nem tud bizni többé. Hogy ezekkel a kelepccékkel tisztában legyünk, azt gondolom, legjobb lesz, ha néhány bibliai helyet kikeresünk, abból megértjük a kelepccéket, botránkozásokat.

Máté 11:6. Kiről van szó? Jézus mondja meg arról Keresztelő Jánccsal kapcsolatban, aki követeket küldött Jézushoz, hogy vajjen ő az eljövendő, vagy mást kell várni. K.J. tehát elveszítette a hitét Jézusban, megfogta a tör. Ki vetett őrt neki? Heródes azzal, hogy jegtalanul, igazságtalanul elfogta és börtönben tartotta. Várt a szabadulást és ehelyett egy aljas, tisztátalan királynak a börtönbe jutott és kezdett a hite inogni Jézusban. Őe vagy-e az eljövendő, vagy mást várjunk. Heródesnek az aljassága volt az a kelepccé, amelybe K.J.-t elfogta. És a kettő közül Jézus azt mondta, jaj a botránkoztatónak, jobb volna,

ha malomkövet kötnének a nyakába és a tenger közepébe vetnék. Tehát, az aki a maga gonoszságával embereknek a tömegét hitetlenné teszi az Istenben, az az ember egyszerkeservesen számolni fog az Isten előtt, amit tett a földön, márpedig ilyen emberek vannak ezen a világon, akik gonoszságukkal emberek százait, ezreket, millióit botránkoztatnak meg Istenben. Ugyánteti fel a dolgot, mintha nem volna igazságos és bosszuálló Isten, pedig van és felelni fog. Ilyen botránkoztatott volt K.J.

Mt. 5:29-30. Miről van itt szó? Az előző vers paráznaságról beszél. Arról van szó, hogy ha valaki tisztátalan tekintetet vet egy asszonyra, házasságot tör a szívében. Egy tekintet és elkövette a házasságtörést. Ha pedig a te jobbszemed megbotránkoztat, vagyis törbeccsal téged, itt a megbotránkozás a házasságtörés bűnébe való beesés, ennél fogva azok a nők, akik úgy öltözködnek, hogy kihívják a férfiak viselkedését, és azok a férfiak, akik enyelgésükkel a nőket elhittetik, azok botránkoztatnak. Nem olyan ártatlan dolog az az öltözködés. Még a különböző körömfényesítések és ajakfestések. Nem olyan ártatlan dolog az. Jaj megbotránkoztatónak, jobb volna annak, ha malomkövet kötnének a nyakába és a tengerbe vetnék, mintsem tovább folytassák így az életüket. Nem olyan kis dolog az az enyelgés, nem olyan ártatlan dolog, hogy valakinek a tetszését megszerezzük magunknak. Jézus azt mondja, ha a te jobbszemed megbotránkoztat, törbeccsal téged, vájd ki inkább, jobb neked egy szemmel az életre menni, mintsem két szemmel a kárhozatra. Nyilvánvaló, hogy itt képekről van szó. Nem a jobb szemről van szó, hanem arról, az alkalomról, amelyet a szem kihasznál arra, hogy bűnös dolgokat nézzen és abban gyönyörködjön. Vagyis jobb az embernek magában elvágni azokat az alkalmakat, amelyek bűnre csábítják mint ezeket az alkalmakat megtartva, állandóan kísértésben lenni. Tehát, ha valakinek a lakásban olyan kép, szobor, könyv van, amely alkalmas arra, hogy valakit törbeccsaljon, jobb elégetni. Nem eladni, mert az illető az által botránkozást okoz, ő fog Isten előtt felelni, az Isten ítélőszéke előtt ki fog derülni, hogy körül az a kép, vagy könyv a megbotránkoztatott kezébe. Akinnek ilyen képe vagy könyve van a lakásban, jobb elégetni, mint egyszer az örökkévaló Isten előtt felelni a botránkoztatásért. A jobb kéz alatt meg azokat a munkákat kell érteni, amelyet az ember azzal végez el és így természetesen a kereseti alkalmat is. Nem olyan ártatlan dolog az, hogy valakinek olyan keresete van, amelyel valakit valami bűnbe beleránt. Egyszer felelni fog majd. Jaj annak a jobbkéznek, amely másoknak kárt szeréz. Azért a lelkiismeretünket tisztítsuk meg.

Mt. 13:21. Nyomorgatás vagy üldözés. Az első Igét K.J. történetéből olvastuk, ahol Heródes nyomorgatta K.J.-t és az ő hitét, ilyen közziklás földnek bizonyult. Ha nem is egészen követte el a bünt, de halott rá, megkezdte a bünt, itt az ilyenről van szó ebben a versben. Jaj azoknak, akik üldözéssel és pedig ilyen üldözéssel a történelem folyamán gyakran folytatták. Jaj azoknak, akik üldözéssel rákényszerítették az embereket arra, hogy Isten előtt szólnak, cselszövekedjenek. Gyűlnek, gyűlnek a botránnyok, ezekért valakinek felelni kell.

13:57. Názáretben látogatást tett Jézus és ott megvetették. Miért botránkoztak meg benne? "Ismerjük az anyját, a leánytestvéreit még itt laknak köztünk, ez akar valamit nekünk? És megbotránkoztak benne. Vagyis nem hitték el azt, hogy ő lehet az Istennek a Messiása. Azért, mert a rokonait ismerték. Hogy ebből hogyan következik az, hogy ő nem lehet a Krisztus, nem tudom, itt tehát semmi botránkoztató nincs. Itt a názáretiek magukat botránkoztatták meg. Ő maga hazug, aki saját magát botránkoztatja, árt magának, azzal, hogy úgy válogatja össze az érveket, hogy az az Isten-hit ellen szóljon. Jaj, annak, aki nem becsületesen okoskodik. Azt gondolják, hogy az okoskodás, beszélgetés, az az érvelés az olyan ártatlan dolog, pedig azzal is lehet sok botránkozást okozni. Meggondolatlan okoskodással mennyi kárt lehet csinálni. Nemrég valaki hozzám jött azzal, hogy náhat ha nektek ilyen reformátorok van mint Kálvin, örülök, hogy katolikus vagyok. Zweig Adolf nevé zsidó írónak a könyvét olvasta, aki Kálvinról írt egyet a más. A könyv elismeri Kálvinnak a kiválóságát, de ott van egy csomó célzatos és félreccsavart adat és érvelés. És az, aki olvasta Z.A. könyvét, valószínűleg még több ment a következtetésben, ha valaki Kálvinban megbotránkozik, de ha valaki Kálvinnal együtt megveti azt, az igazságot, amelyet hirdetett, az már veszedelmes dolog. Látni, mennyi minden kárt lehet okozni azzal, hogy az ember bizonyos érvelések kedvéért hamis könyvet írt. Hazug könyvet írt. S mennél nagyobb talentuma van valakinek, mint pl. Z-nek, mennél nagyobb van, annál sötétebb a jövő, amelybe beletekinthet. Keményebb lesz a számadás, amellyel számt kell adni. Nem olyan egyszerű, ártatlan dolog, hogy az ember hogy érvel, hogy vitázik. Igen, igen sok bűnt el lehet követni nyelvel. De különben erre is, felhívom a figyelmet, meggondolatlanul továbbadni híreket, következtetéseket, amelyeket még meg sem próbáltunk, szintén botránkozást okoz. Ha valakiről valami rosszat továbbadok és ha nem próbálok meg alaposan, hogy igaz-e és csak éppen meg hallottam, akkor én magamat felelőssé teszem azzal, hogy továbbadtam a rossz hírt és botrányokozóvá lettem. Jaj annak, aki botránkozást okoz, jobb lenne, ha malomkövet kötne nek a nyakába. Jobb volna, vigyázzunk a nyelvünkre és az eszünkre, hogy hogyan következtetünk. Mert következtetéssel is lehet botrányt okozni.

Mt. 15:12. Itt Jézus volt a botránkoztató. Azért botránkoztak, hogy Jézus az emberi parancsolat ellen szólt, amelyet ők szentnek tartottak. Itt a botránkoztatók maguk a farizeusok és irástudók. Mert amit Jézus mondott, az igaz volt de hogy emberi parancsolatokat tanítottak, az volt a hazugság. Az, hogy Istennek tulajdonítottak olyan parancsolatot, amelyet emberek találtak ki. Ez volt a botránkoztató. Debrecenben voltam egy konferencián, ahol két espases is és idősebb fiatalabb lelkészek voltak. Figyeltek és tanítottak. Este hozzám jött egy idősebb lelkész és azt mondta szomorúan: én azt gondoltam magamról, hogy én a Krisztusé vagyok és én szeretnék a Krisztusé lenni. De engemet összezavartak. Mert hozzám jött valaki és azt mondta, mondjam meg neki, mikor tértem meg és én nem tudom, megmondani és most elvette a bizalmamat abban, hogy megtértem. Mit szólsz ehhez, milyen tanácsot adsz? Kérdezem, hogy hol van megírva, hogy mindenkinek meg kell írni tudni mondani azt, hogy mikor tértem meg. Ezt emberek találták ki. Amellett ostoba, együgyű dolog is és ezzel a kitalált

embari kénysszerkérddással végigkinozták az egész országot, olyan emberek, akik ebből sportot üznek. Megmagyarástam az illetőnek, hogy az emberi üdvbizonyosságuknak az alapja nem az, hogy megtértek, hanem az, hogy Krisztus meghalt. Ha válassza magát arra az üdvösítőre, akkor a földtől talajon áll. Egészen megváltozott az arca és azt mondta, hála, vagyis azért, hogy a nyugalmamat visszaadtad. Itt újra láttam, amikor egy lelkes, egy komoly, idősebb embert összezavartak olyanok, akikről azt tetelente lelkészek, hogy több a világszáguk, mert vakmerőbbek voltak, tehát mivel akkor volt a vakmerőségük, hogy neki mertek menni azt hitte, hogy csakugyan Isten küldötte. Ez is botránkozás. És ez újra megerősített engem abban, hogy fel kell emelnünk a hangunkat az ellen az ipar ellen, amely egyesek a tértéssel csinálnak. És amelyek az a célja, hogy uralkodjanak a lelkeken, ez nem a Krisztushoz vezetés szílyenféle. Én sem tudom megmondani, hogy mikor tértem meg, észrevétlenül mentem át egy olyan állapotból, amelyben nem hallottam Krisztusról, egy olyan állapotban, amikor hittem benne, az első pillanatban megfogta a szívemet, de akkor igen kevés világosságon volt, hogy mikor tértem meg, ez olyan mellékes. Én csak abban hiszem, hogy az én Úram Jézus Krisztus keresztfán meghalt. Ezt a Jézust elfogadom és a magaménak vallom. Miért fontos ez? Szóval az, aki embereti parancsokat Isten parancsaiért tanít, az az emberektől kitalált dolgokat emberekre ráerőszakol, az botránkoztat.

17:27. Kiket nem akart Jézus megbotránkoztatni? Ezek együgyű emberek voltak, akik abban a tudatban, hogy szent dolgokra gyűjtik a pénzt, Jézustól és tanítványaitól is kértek. Péter habozott, hogy adjon-e vagy né. Jézus meghallotta és azt mondta, eredj, fogj egy halat és annak a szájában találsz egy pénzt. Péter megfogta a halat és valóban a szájában volt a pénz, amelyet két embernek kellett fizetni. Jézus azt mondta, eredj add oda magadért én én értem. Hogy ne botránkoztassuk őket, vagyis ezek az emberek, templomi adószedők voltak, azt hitték volna, hogy az egész ügy hamis, amiben dolgoznak, mert hiszen egy ilyen elismert próféta, mint Jézus, visszautasítja. Adjuk oda a pénzt, nehogy leromboljuk azt az együgyű hitet, ami bennük van. Jézus mondhatta volna, hogy én a templom adófizető, ott ahol én vagyok, az maga a templom, én vagyok az Úr, hát akkor én tőlem nem kérhetitek pénzt és tekintettel arra, hogy ez igazság, az igazságért teszem, amit teszek. Hány ilyen okoskodó ember van, amikor látszik, hogy igazuk van és tulajdoltják az igazságot és ebből csinálnak kárt másokban. Jézus nem botránkoztatott, noha Fin volt, kifizette az adót. De mikor a tanítók jöttek hozzá, a törvénytanárok jöttek hozzá, megtörte a szombatot és botránkoztatta őket azzal, hogy igazságot cselekedett.

24:10. Ennek a világtorszaknak a vége az antikrisztusi időkben, az utolsó nagy üldözési időkben, amikor nagyon sokan meg fognak botránkozni miatt, hogy Krisztus mellett megállni annyi jelent, mint elveszteni az állásomat, mint börtönbe jünni. Emiatt sokan meg fognak botránkozni. Azt fogják mondani: Isten megmondhatta volna, engemet, de nincs kenyerem, családom és én is éhezünk, én megakarom tartani az állásomat és ennek a kénysszernek engedve, megtagadják a Krisztust és ez is botránkozás lesz és itt válik azoké, akik a botránkozást csinálják, vagyis azok, akik a kérdéseket azok elé állítják, és onnan vagy

állás és akkor elveszti az állását. Egyszer jaj lesz azoknak, és egyszer jaj lesz azoknak, akik ilyen mesterkedésre odaadják magukat, de azoknak is jaj, akik az Istent megtagadják.

26:31-33. Az urvacsora után van, csupán a kertben, az elfogadás előtt. Az urvacsora után beszélt Jézus a tanítványainak és pedig a beszélgetés utközben történt, amíg kimentek a Getsemáné kertébe és himnuszokat énekeltek, közben megmondta a tanítványainak, mielőtt kimentek volna, megtagadtok és elhagytok engem, kivétel nélkül. Péter meg is tagadta nyilvánosan, János is elhagyta, a kényszer alatt vétetekbe estek. Mert meg van írva, megverem a pásztort és elszélednek a juhok.

Mit jelent Jézusnak ez a mondása: feltámadásom után előttetek megyek Galileába. Azt jelenti: el fogtok hagyni, megtagadtok, rossz lesz a lelkiismeretetek, de emlékezzetek vissza, hogy én Galileában várlak titeket és ott alkalmatok lesz rendbehozni, amit tettetek. Előre megadja nekik a bocsánatnak a lehetőségét. Micsoda szeretet. Tehát ha valaki megbotránkozik Jézusban és megtagadja őt, Isten nem veti őt el, hanem magához hívja, és bocsánatot ad, de ha nem megy vissza az ember, akkor nincs számára segítség. Péter amikor fogadkozott, olyan volt, mint a gyermek, aki fogadkozik, hogy nem teszem többet. Nem ismerje magát. Hozzá tartozik a megszentelődéshez, hogy az ember saját magát megismerje. Minél közelebb jut az ember Jézushoz, annál jobban megismeri a szívét, minél közelebb jutunk Jézushoz, annál bűnösebbek leszünk. Jézushoz, legközelebb vannak a legnagyobb bűnösök. Mennél távolabb van valaki Jézustól, annál erényesebb. Hányszor hallja az ember, hogy semmiféle bünt nem követtem el, de csak jusson abba a fénybe, ami az utolsó ítéletkor minden emberen rajta lesz. Az ilyen beszéd soha nem őszinte. Mindenki tudja, hogy vétkezett. Nem ilyenre gondolok. Nem szoktuk tudni, hogy milyen gonoszak vagyunk. Mennél közelebb vagyunk Jézushoz, annál jobban látjuk a gonoszságunkat. Ha azt mondja valaki, hogy nem vétkeztem, az már hazug.

Most már látjuk, mi a botránkozás. Micsoda szörnyű dolog egy malomkövel anyánkban a tenger közepébe hullni, biztos, hogy zuhanunk le a mélybe, ahol a legjobb uszó is elvész. Kicsit túlzott a kép, de csak azért, hogy sokkal inkább megmutassa, hogy a teljes pusztulás, elvesztés jobb, minthogyha tovább botránkoztat. Ebből mi következik? az, hogy a másik világon nem egyenlő az emberek sorsa még az ítélet alatt sem. Egyiknek a sorsa borzalmasabb, mint a másiké és az, aki másokat botránkoztat meg, annak a legnagyobb gyötrelme lesz a másik világon. A gazdag embernek is az volt a gyötrelme, hogy az őt testvérének ő adoggy példáját, és félt a nagy felelősségtől. Ez a példázat mutatja, hogy mi az a botránkozás, ami az odaát a másik világon, amikor a gazdag ember annyira szeretett volna szabadulni a felelősségtől. Azért annak a halottnak, aki malomkövel a nyakába a tengerbe esett, jobb sorsa lesz odaát, min aki itt él a földön és botránkoztat. Lássak meg, hogy milyen nagy felelősséget halmoznak és ezek mind az embereknek a feje felett és ha igazán Isten gyermekei ma hallgatnak, amikor eredményel hirdethetnek, akkor ők is felelősséget halmoznak magukra.

Minden Ártán, amit ma mondán, jegyezzük meg ezt a parancsot: előttek
megyek Galileába, és ott azonk a szék
együtt, és ahol oly sokszor hallottok engem; ezután, hogy megtagadtátok,
megemre hagyatok, újra velem lesztek és azt mondta Jézus, azon az
éjszakán, amelyen tudta, hogy el kell menni, halálra fogják hűvelni,
és nem volt a szívében semmi kétség a tanítványai iránt, csak
gyengeséget. Meg fogtok téged megfogták Galileába. Ennek a mondatnak
ezt mondja: vigyázzatok magatokra, ne
lépnek bele. Óvatosan járjatek a világban. Reggel, ha felkeltetek, imádkozzatok,
Isten segítségére kikerülni a törőket, amelyeket a sátán elénk
fog vetni. Isten légy velem, nehogy valakinek tudatlanul valamibe beleremjenek,
amibe te nem viszel engem. Erizz meg Uram! Egy osztrák katona beleremjenek
egy aknába és felrobbant. Ez a világ tele van aknákkal. Ha pedig a te
bűntvéred vétkesedik, bocsáld meg, és ha megír, bocsáss meg neki. Kiké
szó a botrányoztatás? Tehát ak milyen szörnyű sorsa lesz a botrányoz-
tatóknak, de mi nekünk ezekkel szemben egy dolgnak van, őket menteni,
Tehát gondoljuk el, mielőtt sötétjülnék, jövedél Jézus a botrányozta-
tókhoz, és mégis bocsássa őket meg nekik, ha meg térnek. Ebből az is követ-
kezik, hogy a keresztényen, aki oly könnyen esztogattja a bocsánatot, a-
zoknak, akik vétkeztek ellene; azok Isten parancsolatai ellen járnak el,
Hogy mi az, amit felmentünk a felelősség alól, aki a bűnket meg nem bánja,
nem bánja fel és az ilyen keresztényiség nem is keresztényiség, hanem zűla-
los gyengeség. Azt mondja Jézus, ha valaki vétkezik és megbánja, bocsáss
meg neki. Más fenntartani a bünt, mint haragudni. A bírónak nem szabad ha-
ragudni. Mikor szabad a kereszténynek haragudni? Akkor, amikor Isten is ha-
ragodik és Jézus is haragszik. Mikor szombatnapon nem akarták enged-
ni, hogy a hajlottháru öregasszonyt meggyógyítsa, amikor az ő kicsinyeit
ig, akiket botrányba ejteni, az ő haragodott, akkor, amikor tanítványait
botrányoztatott meg a törvénnyel.
akkor, amikor istentelen cselekedetet láttok, haragudjatok, de tartóztat-
sátok meg magatokat mindenféle cselekedettől. Az ítélet az Istené. Az, aki
teht látja a bűnt, amelyet elkövettek ellene, és bosszat áll érte, az
haragodott és végkezett. Tehát látjuk a bűnt, haragszunk érte. Azért, ha
valaki elcsúsz, arra ne haragudjunk, de amikor valaki hiú szánitással
vétkezik ellenünk, akkor az ítélet Istenre hagyjuk. Az avétkezés, amikor
az emberiségét meg akarunk szerezni igazságot.
Még dorgálás. Egy kicsit szedni a bűnről a bocsánatot, azt jelenti az api-
tíno. Nem a megdorgálás, de nem jelent tette, cselekedetet, és meg-
előzi a megterést. Nem a megterés után dorgálja meg, a megterés után már
minden helyen a dorgálásnak, és ha az illető nem szedi le róla a bocsánatot
tet, akkor hogy tudjon megtérni. Meg kell világosítani a szívet. Tehát,
ha az ember nem valami hitványtágot csinál, azt meg nem, mielőtt eljő,

kölyök vagy, leszedelem róla a bédőltet és akkor az illető magára es-
és azt mondja, jót tettél velem az arám és azt mondják a fiatalok, ha va-
lamiért megforgáljuk őket, nem haragudni kell, hanem azt mondani, jól
teszik az öregek, ha a nyakam közéssapnak. Ha hétszer vétkezik ellened,
egy napon és hétszer megtér hozzád, akkor engedd el neki. Lehet az Isten-
hez megtérni, Jézushoz megtérni, hozzám is lehet megtérni. Azt mondja
Jézus: meg fogsz neki bocsátani, ez egy kész parancs. Hozzád megtér any-
nyit jelent, hogy azokat az akadályokat, amelyek a vétkek által köztetek
támadt, elhárítja. Ha elvesz tőle valamit, visszaküldi, ha megrágalmazta,
akkor elmegy hozzá, ha kegyetlen volt, akkor amiatt megalázkodik és jó-
skaratú lesz.

7.8. 9. vers. Nem szokás a szolgáknak megköszönni. Csak azt tettem, amit
tartoztam tenni. Tehát aszolgát tartozik megtenni a dolgokat. A nekijáró
díj ezért a fizetése, külön köszönést nem jár neki, ez az igazság. Megkap-
ja a fizetését, és ezzel a munkája ellenértékét megkapta. Ha megköszönni
a fizetését, akkor a gazda is mondatja, hogy köszönöm a szolgálatot, de
külön valami jótéteménynek tekintem azt, hogy a szolga elvégezte a kö-
telességét, vagy a munkás, azt nem szokás. Nem szokták a munkásnak meg-
köszönni azt, hogy dolgozott. Köszönet helyett kiadják a bérét. Ebből az
következik, hogyha mi Isten szőlőjében dolgozunk, akkor azért kö-
szönetet nem várhatunk Istentől. Több ha valaki adekozik, munkát vállal,
azt elvégzi, ekkor ne álljon egy a többiek előtt, mint aki valami elis-
merésre méltó, mondja azt, hogy haszontalan szolga vagyok, aki még azt
sem tettem, amit rám bízta. Még az sem. Mert mi minden kötelesség vár-
na ránk, ahelyett mi eljárunk a billiaórákra élvezni, de nem jut eszünk-
be, hogy ezért valamit tenni is kellene. Szolgálni embertársainknak, a
sok élvezet között elfeledkezünk arról, hogy nekünk is szolgálni kellene.
És ha szolgálunk, úgy tekintjük a dolgot, mint valami érdemet. Ez a meg-
alázkodás, hogy csak haszontalan szolga vagyok, még ha mindent megtettem
is. De ha tekintetbe vesszük, hogy az Üdvözítő mit fizetett előre, mikor
a Golgota keresztjén meghalt, értünk és előre kifizette azt, ami nekünk
jár vagy nem jár, ingyen adta, ha tekintetbe vesszük azt, amit előre adott,
okunk van a szégyenkezésére, és ezt mondani, haszontalan szolgáló is ha-
szontalanabbá vagyok, én még azt sem tettem meg, amit rám bízta, nem
dolgozom érted, nem cselekszem érted, nem hozok áldozatot érted.

Lukács 23, 44-49.

Jézus utolsó szavai a keresztfán így hangzottak: "Atyám, a Te kezébe teszem le szellememet!" Ez volt a hetedik szózat. Ha ezt a szózatot összehasonlítjuk a megelőzőkkel, akkor egy bizonyos előrehaladást, különbséget látunk, különösen az ötödik és hetedik szózat között. Az ötödik szózat azt mondja: "én Istenem, én Istenem, miért hagylál el engemet?" Mintha ez a szózat a másiknak fordítottja volna. Isten helyett ~~ez~~ a megszólítás hangzik: "Atyám!" Az elhagyás helyett az egyesülés. "A Te kezébe teszem le szellememet!" A két mondás között valaminek történnie kellett, ami megfordította az eseményeket. Ezt a megfordulást fejezi ki a közbeneső hatodik szózat: "Elvégeztetett!" Tehát azzal, hogy Jézus a keresztfán magára maradt, azzal, hogy Isten elhagyta az ember-Jézust, azzal, hogy Jézus átokká, bűnné lett értünk, azzal elvégeztetett Jézus földi feladata. S miután elvégeztetett a feladat, tovább az Urnak, a különbségnek, a távolságnak nem kellett meglennie Isten és Jézus között, az Atya és Fiu között. S miután eltűnt, ami kettejüket elválasztotta, a Fiu nyugodtan mondhatta ki azt, amivel földi életétől megvált: "A Te kezébe teszem le szellememet!"

Látjuk tehát, hogy Jézus utolsó szavai mint a fogaskerekek, úgy illeszkednek egymásba. Hogy ezt az utolsó szózatot és annak jelentőségét megértsük, vegyük annak szavait külön-külön szemlélet alá és próbáljuk meg minden egyes szónak a mélységébe, értelmébe behatolni.

Atyám, a Te kezébe teszem le szellememet! Négy szó, négy gondolat. Jézus nem ebben a pillanatban nevezte Istent Atyjának. Sőt általában úgy szólította meg Őt. Jézusnak volt földi atyja, akit ugyan testi atyjának nem nevezhetünk, de azért a világ rendje szerint mégis nevelőatyja volt József. Ennek a Józsefnek a szerepe a Bibliában alig érintett dolog, de amit tudunk róla, az ránézve csak kedves. Tudjuk, hogy igazságos férfi volt. Éppen azért akarta elhagyni Mária-t és azért akarta titkon elbocsátani, mert irgalmas is volt. Inkább magára vette az elválás felelősségét, mintsem hogy Mária-t tegye felelőssé. Tudjuk ezután, hogy az angyal szavának, aki álomban figyelmeztette, hogy vegye feleségül Mária-t, örömmel engedelmeskedett. Látjuk Józsefet és Mária-t együtt haladni a Bethlehemi felé vivő úton, együtt megérkezni. Majd látjuk őket újra úton, egy újabb angyali figyelmeztetés után, Egyiptom felé. József a természetes védője az anyának és a kicsiny gyermeknek. Az egyiptomi tartózkodásról nincs semmi tudomásunk, de visszafelé újra együtt vannak és József gondoskodik a családról, nem viszi őket Bethlehembe, ahol Heródes fia uralkodik, hanem mennek Nazáretbe, hogy abban az eldugott városkában rejtsék el a féltett gyermeket. Ezután még egyszer tűnik előnkbe József, amikor Jézus tizenkét esztendőse volt. Akkor is ott látjuk Őt Mária-vel együtt. Együtt keresték az eltűnt gyermeket és mikor megtalálták a templomban, tudjuk, hogy Mária beszélt vele, József pedig hallgatott. Józsefnek egész élet-története hallgatás és cselekvés volt. Mint igazi férfi hallgatott és cselekedett. Mivel Jézusnak csak nevelőapja volt, azért szerényen visszavonult és átadja a szót az igazi szülőnek, Mária-nak. Ez nem férfiatlanság volt, csak a férfi szerénysége. Így áll előnkbe József. Ebből a kevés adatból úgy rajzolódik elénk, mint nemes, hűséges, tetterős, cselekvő férfi. Mivel Jézus 12 éves korában már felszolgált ifjunak számított, az akkori életviszonyok szerint még nyilván sok időt tölthetett együtt a nevelőapja és a gyermek, s ez alatt az idő alatt Jézus megszerethette Józsefet. Hogy mikor tűnik el a család életéből Jézus, nincs benne a Szent-

írásban. Valószínű, hogy József halála után Mária Kapernaumba költözött, de hogy mikor, arról nincs felvilágosításunk. Józsefnek ez a visszavonuló, hallgatag élete elég arra, hogy bizonyos fenntartással igazat adjunk a régi egyháznak, mikor Józsefet szentnek nevezte. Nekünk ugyan más fogalmaink vannak a szentségről, mint amilyen a későbbi egyháznak volt, de amellett József élete bizonyítja, hogy Istennek szentelt élet volt. Jézus tehát ismerte az igazi földi apát, s hogy mégis Jézus nyilatkozatai között egy sincs, amely földi apjának nevéhez fűződne, ez nem azért van, mintha József méltatlan lenne erre a megszólításra. Hiszen tudjuk a 12 éves Jézus történetéből, hogy Jézus alávetette magát nemcsak Máriának, hanem Józsefnek is, márpedig ha alávetette magát, nyilvánvaló, hogy az a vezetés, amelyben szülői részesítették, helyes volt. Mégsem találunk egyetlen nyilatkozatot sem, amely Jézust mint gyermeket állította volna a földi apával szembe. Ennek az oka az, hogy oly tulnyomó volt a mennyei Atyának szerepe Jézus életében, hogy emellett a földi apának el kellett homályosulnia, mint az anyai tekintély elhomályosult a mennyei Atya vezetésével szemben. József is, Mária is eltűnik Jézus életéből. Jézus kiszabadul a földi keretek közül, örökkévaló keretek közé lép már a földi életének idején. Ugy, mint mindenkire nézve természetes, aki újonnan születik, hogy a földi keretek közül az örökkévaló keretek közé lépjen át, s életét nem a földi viszony szabja meg, hanem az égi. Lassan a földi atya, anya, gyermek, rokon helyébe égi összeköttetések lépnek, s ezek erősebbek, mint a földiek, mint a testiek. Ha ez a mi életünkben így van és így természetes, mennyivel inkább így volt természetes Jézus életében. Mikor tehát Jézus a mennyei Isten felé ezzel a szóval fordul: "Atyám", akkor ennek a szónak ránézve mély értéke van. "Tyám!" Milyen erősnek kellett lenni annak az atyai befolyásnak, hogy egyedül foglaljon helyet Jézus életében, s onnan mindkét szülő kiszoruljon. Nem a szeretetéből, nem a gondoskodásából, mert hiszen földi édesanyjáról még a keresztfán is gondoskodott, hanem a vezető viszonyból.

Jézus lassankint csak egy szülővel áll szemben, s ez a mennyei Atya. Hogy hogyan ismerte meg Jézus a mennyei Atyát, azt - mint már korábban is mondtam - a Szentírás adatai alapján meghatározni nem tudjuk. A természet maga nem mondhatta meg neki, hogy a mennyben egy édesanya lakik. - A természettudományok magikban nem vezetnek el bennünket az Atyához, mint a napot, holdat, csillagokat imádó ősök sem jutottak el a természeten keresztül a mennyei Atyához. Ahhoz külön kijelentésre volt szüksége Jézusnak is.

Az Atya belépett Jézus életébe és Jézus találkozott az Atyával. Hogy ez mikor történt, hogyan történt, nem tudjuk. De hogy a mennyben fönt az a hatalmas Lény, akinek minden kezében van, aki mindent tehet és mindennél erősebb, az az isteni Lény az Atya, ezt Jézus megtudta és lassankint mindaz, amit erről a világról tudott, beleilleszkedett abba a látásba, hogy a mennyben az Ő Atyja él és kormányozza a világot. A mezők lilomának sorsában épen úgy a gondoskodó édesatyját látta, mint a kicsiny verebek életében. Isten mindenkiről gondoskodott és az embereknek életében épen úgy atyaként látta Őt, mikor azzal biztatta tanítványait, hogy "még a ti fejetek hajszálai is számolva vannak". Ugy tanított minket imádkozni: "Mi Atyánk, aki a mennyekben vagy..." Aki ott fenn a mennyekben uralkodik, az az Édesanya és akiket teremtett, azok gyermekei. Így a földön élő emberek mindig úgy fordulhatnak ahhoz a mindenkinél hatalmasabb Lényhez, mint Atyjukhoz. Ez Jézus lelkén átszűrődött. Ebben a fényben járt, ezzel oldotta meg a földi élet megoldhatatlan kérdéseit. Minden sötét zugában ennek a világnak ezzel a lámpással világított be. Mindenütt az Atyát látta, pedig ezen a földön nehéz mindenben az Atyát látni. Hogy mikor Heródes elrendelte a betlehemi gyermekek legyilkol-

lását, a római katonák véres utjában az Atya járt volna, mikor keresztelődő Jánost az igaz szóért a földi király tömlőcsebe vetette, mikor egy érzéki leánynak bűvös táncáért odaadta a király keresztelődő János fejét, mikor a zsidó szünetdrion tetején olyan hitvány emberek ültek, mint Annás és a rómaiaktól helyébe tett Kajafás, és ezek kormányozták a zsidó népet, mikor egy ember élete olyan jellemtelen emberek kezébe van letéve, mint a római hatalom képviselője Pilátus és társa, az épen Jeruzsálemben tartózkodó Heródes, hogy a néptömegeket ezek az emberek vezessék, akik a legaljasabbak, leghitványabbak és azok adják meg az alaphangot: "Feszítsd meg!"... hogy az ember olyan emberek kezébe legyen odadobva, mint a durva papi szolgák voltak, akiknek Jézus a kezébe került, vagy akik megkorbácsolták, hogy kinn a Golgotán a kereszt alatt azoknak az embereknek hangja legyen uralgó és lehangosabb, akik gunyolták a keresztben szenvedőt, - mind ebben az Atya utját látni, bizonyára nem volt könnyű dolog. S végig a világtörténelmen keresztül az erőszakoskodók, az aljasok diadalában mindenütt az Atya nyomdokait pillantani meg, annak az Atyának az utját, aki a kicsiny verebekről gondoskodik és a liliumot öltözteti; mikor milliók pusztulnak el, árvák, özvegyek sóhajában mindenütt az Atya kezét látni - nehéz dolog.

Ott a Gecsemáné kertjében küszködve a fenyegető vésszel, azzal a gondolattal, hogy el kell szakadni az Atyától, abban az imádságban: "Atyám, ha lehetséges, muljék el a keserű pohár", abban a véres küzdelemben, amelyben az Ur verejtékezett, az Atya kezébe belefogózni - nehéz dolog volt. Keresztülküzdeni magát a keresztfa sötétjén, bűn alatt elítélve lenni és Istentől elhagyatva mégis keresni az Atya kezét és hinni, - mikor minden elhomályosul, - hogy az Atya ott van felette, - ez volt a legnehezebb. És mégis, minden sötétségen keresztül, a pokol minden győzelmén keresztül, minden állításon, minden látszaton keresztül, a pokol minden győzelmén keresztül, minden aljasságon, minden erőszakon át, Jézus végig ragaszkodott ahhoz: Atyám! - Ez volt a kereszt legnagyobb diadala: Atyám!

Mi is hasonló helyzetben vagyunk sokszor, elhagyatva, sötétben tapogatóva, semmit sem látva, imádságainkkal érc-éggel szemben állva, melyről lepattan a szó, keresve a fényt és sötétségben járva, sokszor kételkedve abban, hogy Isten az Atyánk! - Ez az első szónak a tanulsága.

A második szó így hangzik: "a Te kezébe". Nyilvánvalóan képről van szó. Az Isten Szelleme és Istennek nincs keze. De hogy az Istent valahogy közelebb hozza hozzánk az Írás, azért beszél róla úgy, mint emberről. Mindenesetre a szellemvilág valóságához nem tartozik hozzá, hogy az ember a szellemeknek kezet és lábat tulajdonítson, mint a spiritiszta összejöveteleken az a vágy vezeti, hogy a szellemek valamiképpen a kezük vagy lábuk nyomát hagyják hátra. A Szentírás csupán képnek használja ezt, hogy: "a Te kezébe". Isten kezébe. Ez nem Isten valósága. De az a kéz, amelyről itt szó van, valamit beszél nekünk az isteni valóságról. Ez a kéz az alkotásnak, cselekvésnek eszköze. Isten keze az alkotó Istenről beszél. Mikor tehát Jézus azt mondja: "Atyám, a Te kezébe teszem le szellememet", a kéz alatt a cselekvő Istent értette. A cselekvő Istent, aki tesz. És Jézus tetteket vár. Akkor, amikor úgy látszik, hogy csak a gonosz cselekszik, amikor úgy látszik, hogy a jó meg van kötözve és csak a gonosznak van hatalma, akkor Isten kezéről beszélésintézet lázadás a gonosz, a Sátán ellen. Jézus ebben az értelemben beszélt az Atya kezéről. Akármilyen erős is volt a gonosz hatalma, akármilyen büszkén és diadallal triumfált is a papok és farizeusok serege, hogy ott függ a názareti Jézus, akármilyen hatalmasnak bizonyult Pilátus keze és a szögeknek ereje, melyek ott tartották Jézust a keresztfán, akármilyen erősnek látszott is a halál hatalma, mely gyötörte őt és azt a szót hívta ajkára: "Szomjazom juhozom", Jézus mégis tudta, hogy az Atyának keze van, az Atya

cselekszik és ehhez fordult ott fenn utolsó szavával: "Atyám, a Te kezébe teszem le szellememet". Nehéz ezt a cselekvő atyai kezet látni a világban, de Jézus tudta, hogy ez a kéz cselekszik. Abban a legnehezebben is, hogy neki ott kellett függnie, hogy jött a sötétség, hogy magára maradt, hogy diadalmaskodott a gonosz, hogy közeledik a halál, mindebben az Atya kezét látta, amely egyszer meg fogja fordítani az események útját és az ut, mely lefelé visz, felfelé fordul és ő ezt a fordulatot várta most az Atya kezéből, mikor azt mondta: "Atyám, a Te kezébe ..." A folytonosan lefelé vivő utnak felfelé kellett fordulnia az Atya keze által. Az atyai kéz a cselekvő Isten, aki az erőszaknak a keze által is cselekszik, aki megengedi, eltűri a gonoszt, hogy a rosszából hozson ki jót. Aki megengedi a legnagyobb erőszakosságot, Isten Fia megöklését, keresztre feszítését, meggyalázását; az az atyai kéz, amely a keserűből is tud édeset kihozni, a halálból az életet; aki a halál útját teszi az élet útjává; az a csodálatos atyai kéz, akinek hatalma van a Sátán kezéből kicsavarni a győzelmet, és az atyai kéz volt az a hatalom, amelyhez Jézus ott fenn, a keresztfán fellebbezett: "Atyám!... Nem Filátus, nem Heródes, nem a főpapok kezébe, nem az üvöltő tömeg kezébe, hanem: a Te kezébe teszem le szellememet". Mindezeknél hatalmasabb vagy Te, Atyám, a Te kezébe! Ez a második gondolat, melyet Jézus utolsó szavata a keresztfán felébreszt bennünk.

Utána így folytatódik Jézus mondása: "teszemle". Helyesen úgy is lehetne magyarra fordítani: "fogadd be". Ezt a szót István vértanu mondta, mikor halálra követték. Már csak térden tudott állni, már maga előtt látta a halál sötétségét és abba épen úgy beszállni készült, mint Jézus; akkor mondta István vértanu ezt: "Jézusom, fogadd el az én szellememet!" De milyen másképp hangzott el István ajkáról, mint Jézus ajkáról. István vértanu szavai egy alázatosan kopogtató vándor szavai, aki bebocsátást kér, mint egy koldus, aki irgalomra számít, kegyelemért folyamodik. Így könyörgött István vértanu, akinek arca megdicsőült az Atya fényében: "Jézusom fogadd el az én szellememet!" Milyen más volt Jézus szava! Ő nem könyörög, nem esdekel; úgy közeledik, mint egy hadvezér, mint a győztes és azt mondja: "Atyám, a Te kezébe teszem le szellememet!" Rendelkezik. Ez a rendelkező Jézus máskor is előttünk áll. Mikor pl. főpapi imájában azt mondja: "Atyám, azt akarom, hogy ahol én vagyok, az enyéim is ott legyenek." Ott is úgy látjuk, mint rendelkező, győzelmes hadvezért, aki munkájának gyümölcsét akarja látni. Mikor egyszer hálát ad Istennek, hogy az meghallgatta, akkor hozzátesszi a hálaadáshoz, hogy csak a körülállók kedvéért mondja, hiszen tudta, hogy az Atya mindenkor meghallgatta. Oly szoros volt a kapcsolat, hogy ebben nem lehetett szó kérésről, csak a Fiu akaratáról, és ez az akaró, rendelkező, győzelmes harcos Jézus áll előttünk ebben a szóban: "Atyám, a Te kezébe teszem le szellememet!" Jézus előtt tisztán állott az ut, melyen tovább kell mennie. Nem habozott, nem kételkedett. Tudta, hogy az ut nem lefelé visz, tudta, hogy hasafelé megy most már. Mikor alászállt halottként az alvilágba a halottak közé, oda nem úgy ment, mint legyőzött, hanem mint aki győz. Az alvilág megvilágosodott, mikor leszállt a halottak közé, az evangélium fénye felragyogott. A sötétségben ülő halottakvilágosságot láttak. Jézus győzelmes szeretetét, mely őket kiragadja a kétségbeesésből, mert bocsánatot hirdetett nekik. Az evangélium bocsánatát, Isten bocsánatát. Ettől a pillanattól kezdve Jézus nem lefelé, hanem felfelé szállt. A szellemének győzelme volt, amely behatolt a halottak közé és életet vitt oda. Tisztának feltámadása csak folytatása volt annak a szellemi győzelemnek, melyet a halottak birodalmában aratott. Azért hangzik természetesen ez a biztos rendelkező szó: "Atyám, a Te kezébe teszem le szellememet!" Ugy rendelkezik az Atya segítségével, mint ami természetesen az övé, amiért nem kell könyörögnie, csak igénybe kell vennie, mint ami neki

van félretéve. A halállal szemben est a biztonságot látni valami oly gyözelem, ami szívünket nekünk is megdobogtatja. És a harmadik szó értelme.

A negyedik szó: " az én szellememet". A görög Biblia különbséget tesz lélek és szellem között. A görögben itt "pneuma" áll; szellem, nem pedig lélek. Jézus nem a lelkét teszi le az Atya kezébe, hanem szellemét. Az életnek a táplálóját, az életáramnak csatornáját, azt az utat, amelyen átfolyik az élet; azt az összekötő kapcsot, amelyen áramlik a fény a szellemvilágból a földi világba, az ember testébe. Ez az összekötő kapocs Isten és a földi ember között az ember szelleme. Jézusnak mint embernek szintén volt ilyen szelleme, s ezt az összekötő kapcsot tette le Jézus az Atya kezébe. Az élet forrását benne. Már a régi egyiptomiak is különbséget tettek a kétféle láthatatlan rész között. A lelket "ká"-nak, a szellemet "bá"-nak nevezték. A "ká"-ról azt állították, hogy a holttesttel marad együtt. A másik lelket, a "bá"-t az egyiptomiak régi papírokon, köveken egy madár alakkal ábrázolták, amely kirepül és kíváncsian visszatekint oda, ahol a "ká" várakozik, hogy egyszer vele egyesüljön. Ime a régi pogányok sötétségében még mindig több világosság volt, mint a mi teológiánkon Magyarországon. - Tehát csakugyan van az embernek egy olyan alkotó része, mely, mikor az ember meghal, kirepül az emberből, mint egy madár, s elrepül valahová. De hol lesz akkor az ember lelke? Csakugyan úgy van, ahogy az egyiptomiak tanították? Az a testtel együtt marad, vagy belékapaszkodva a szellemmel elrepül valahová és tovább táplálkozik Istenből? Ez a kérdés, melyre a halál előtt álló ember szívesen keresne feleletet. Mi lesz a lelkünkkel? Mert a tudatos lényünk a lélek. Hol lesz a halál után? Odakötte a romladosó testhez, odakötte a sir mélységébe a koporsóhoz, vagy pedig asszal a hatalmasabb, Istenből való részünkkel, a szellemünkkel együtt elrepül valahová és megszabadul a mulandóság szolgaságából? Hová megyünk a halál után? Együtt rothadunk a testtel, mint azt az adventisták állítják, vagy a lélek elhagyja a testet és máshová megy? Erre a kérdésre a feleletet úgy adhatjuk meg, hogy Isten a szellemmel adhat oly erőt, hogy az magával ragadja a lelket is. Vagy pedig Isten megvonja életerejét a mi szellemünktől és a lélek aláhanyatlik a koporsóba, a mélységbe, a sötétségbe? Tudunk halottakról, akik itt vannak ezen a világon, itt akarnak élni más emberek lelkébe belekapaszkodva és élni akarnak a megszállott emberek lelkierejéből, mint ahogy a spiritista szellemek élnak a médiumok lelkierejéből, míg el nem száradnak, össze nem zavarodnak, míg a szellemi világosságot el nem vesztik. Ha Isten a halál után a szellemeknek nem ad világosságot, erőt, életet, akkor a lélek a halálba hanyatlik alá. De milyen más az, mikor a halál pillanatában az emberi szellem, amely elválik a testtől, az Istenből új töltést kap! Az emberi szellemem át élet és világosság áramlik a lélekbe és a léleknek nem kell belekapaszkodni ebbe a világba, hanem felfelé szárnyalhat, mint az egyiptomi madár. De milyen más, ha a lélek a halál pillanatában összeköttetésben áll Istennel, új töltést kap és a szellem magával ragadja. Milyen más, ha a lélek a teremtő Istenben nem idegent, nem ellenséget, bírót lát, hanem Jézus vére által megtisztulva Atyát lát benne; Atyát, aki hívja, akihez a halál pillanatában kiálthat, Atyát, aki nem hagyja el abban a sötét órában, mikor a halál sötétsége körülveszi a lelket.

Jézus világosan tudta, amit mondott, mikor azt mondta: "Atyám, a Te kezébe teszem le szellememet". Azt mondta ezzel: tudom, hogy mikor a testi halál sötétsége rám borul, akkor nem szűnik meg a kapcsolat Te közötted és közöttem, abban a pillanatban belém áramlik Szellemed és a Szellem erejével, mint mikor elindultam a kereszt-ség útján, az utolsó pillanatban a halál után Isten Szellemevel fogok behatolni a halál birodalmába és magammal ragadom azokat, akiket nekem adtál. Jézus azt mondta ezzel: Az élet forrása Nálad x

van és mikor megválok ettől az élettől, tudom, hogy a Te kezében van az én szellemem és ezen keresztül jön a fény, az életérő. Ezt én nem kérem, azt tudom, ezt átveszem Tőled akkor, amikor átadom Neked az én szellememet. "Atyám, a Te kezébe teszem le az én szellememet"; - I ime, ez volt az igazi diadalkiáltás, amellyel Jézus elbucsuzott ettől a világtól.

Két diadalkiáltás ment át ebből a világból a láthatatlanba. Az egyik: "Elvégeztetett!" Ez visszafelé szólt, felénk, emberek felé, s azt hirdette, hogy a dolgunk rendben van, mindent elvégzett. S mikor ezt a mi fülünkbe kiáltotta: "Elvégeztetett", akkor a maga ügyében odafordult a másik irányba az Atyához és azt mondta: "Atyám, a Te kezébe teszem le az én életemnek forrását". Ez volt a második diadalkiáltás. Egy diadalnak a két oldala.

S mégis, ez a személyes oldal is, amellyel a saját élete forrását biztosította, hogy az Atya kezébe tette le szellemét, még ez is nekünk embereknek szólt, hiszen azért ment el innen, azért szállt a halottak közé, hogy azoknak életet, világosságot vigyen, s Isten bocsánatát adja tudtukra. Azért ment fel és ült le Isten trónjára, hogy onnan a magasból küldje Isten erejét a mi szellemünkhöz alá, hogy szellemünkön át megelevenítsen, s életet adjon a halálon át. Még ez a második kiáltás is nekünk szólt: "Atyám, a Te kezébe teszem le az én szellememet".

Ott áll a mesgén az Ur, idézi a legnagyobb erőt. Hol van ehhez az isteni idézéshez az a nyomorult éjszakai játék, mikor a spiritisták halottakat idéznek ekő és azok sipogásától várják a fényt és a vigasztalást!? Hol van ehhez képest az embereknek gyarló és bűnös keresése, mikor a sötétség hatalmánál kopogtatnak, hogy fény jusson hozzájuk a szellemvilágból?! Mikor Jézus a keresztfán Atyját idézte, akkor megjelent az Atya. Az idézett Isten leszállt a földre, az isteni kéz cselekedett és felülről lefelé kettéhasadt a templomkárpit és a sziklák meghasadtak, megnyitlak a sírok és sok elhunyt szent teste előjött. Nézzétek, megrázkódtak a lelkekés a kemény százados bizonyosságot tett: "Bizony ez az ember igazságos volt!" Akik tanúi voltak annak a csodálatos meghalásnak, mellüket verve mentek be a városba. Látták, hogy Isten cselekedett. - A Fiu lelke a szellemtől kísérvé láthatatlanul megkezdte a maga diadalutját felfelé. Az Atyát idézte és az Atya megjelent. De mert aki a keresztfán meghalt, s utolsó szavával az Atyát idézte, a mi Megváltónk volt, a mi bűneinkért halt meg, azért szava, mellyel Istent idézte le a földre, nekünk hozta le az Atyát, nekünk hozta le az Istent. Hiszen értünk szállt le a Fiu a földre, értünk lett emberré, értünk lett halottá, értünk szenvedett a kereszten, hogy mi bocsánatot kapjunk. Azért e szózat: "Atyám, a Te kezébe teszem le szellememet", mindnyájunk öröme, világosságára, győzelmére, életére hozta le az isteni segítséget a földre. Isten megjelent - és lássátok - az utolsó szó ebben a történelemben ezé az Atyáé lesz. Mikor újra megrepednek a kősziklák, megnyilnak a sírok, mikor a győzelmes halottak előjönnek, mikor a Fiu hatalma és ereje meglátszik a világon, akkor beteljesük a csodálatos folyamat, melyet Jézus ezzel a szózattal indított meg:

"Atyám, a Te kezébe teszem le az én szellememet!"

Ma az urvaosoráról szólnak. Az urvasora előkészületeit már előzőlvas-
tuk a különböző apostoli könyvekből. Szemléldésünk kapcsán kiterjesz-
kedtünk több dologra. A tanítványok egymással való vitatkozására, a
lámosásra, amelyben Jézus megalázta magát és megmutatta, hogy mi-
osoda-lelkületűeknek kell lenni a tanítványoknak, kiterjeszkedtünk arra a
osoda-intézkedésre, amellyel az urvaosorát előkészítette az Ur, láttuk,
hogymint egy korsóval a fején egy ember és hogyan mutatta meg tudatla-
nul a vaosorálóhelyet, olvastunk továbbá Judásról, aki megállapodott a
főpappal, hogy az Urat elárulja, de ennek dacára megjelent a lakomán,
hogy hazug hűséggel résztvegyen az Ur vaosoráján. Ezeket a vonatkozó-
kat már áttekintettük.

Azonban az urvaosorával kapcsolatban még sok mondanivaló van, amellyel
tulajdonképpen nem is lehet végezni, ha csupán egy órára való egyetemes
áttéteket végzünk.

A figyelmet felhívom arra, hogy az urvasora előtt költötték el a hus-
véti bárányt és az urvasora csak csatlakozott ehhez az alkalomhoz, a-
melyet Mózes rendelt el az egyiptomi szabadulás emlékére. Ezáltal az
urvasora összekötődött a zsidók páskaosorájával. Az urvasora tehát
hátrább tekint, mint ahogy mi azt fel szoktuk fogni. Visszatekint arra
a szabadulásra, amelyet Isten Egyiptomban hajtott végre, amikor kisza-
badította a zsidókat a Fáraó hatalmából és ugyanakkor az öldöklő an-
gyal hatalmából is.

Ha azonban mélyebben megvizsgáljuk a dolgokat, nyilvánvalóvá válik,
hogy ez a páska-vasora és a zsidók megszabadulása egy alárendelt ténye-
ző Jézus halálával szemben, amelynek jelképe az urvasora. Az a szaba-
dulás, amellyel Isten kiszabadított a zsarnok hatalmából, amely a föld-
dön lenyűgöző, rabzolgává teszi az embereket a bűn által, csak egy
előképet kapott a Fáraó hatalma alól való kiszabadításban. És a keresz-
tyén élet útja -keresztül az élet sivatagán- tulajdonképpen megvalósu-
lása a vándorlásnak, amelyet a zsidó nép tett meg 40 esztendő alatt.
És az a vér, amely a Golgota keresztyén volt kientandó, tulajdonképpen
a valóság annak a husvétii báránynak vérével szemben, amelyet Egyiptom-
ban leölték a zsidók, s amelynek vérével bekenték az ajtójuk szemöldök-
fáját.

Ha tehát az urvasora visszatekint a husvétii bárányra, csak úgy tekint
vissza, mint egy árnyképre. A zsidók szabadulásával szemben a valóság:
A Golgotán elvéggestetett megszabadítás! És ha a zsidók örömmel, hálá-
val emlékeznek vissza /később ez az emlékezés feledésbe ment/, akkor
mennyivel több öröm és több hála kell, hogy a mi szívünkben Isten felé
ömljön, amikor visszaemlékezünk arra a szabadításra, amit a Golgotán
szerzett Jézus! De vajjon ez az öröm és hála eltölti-e napról-napra
szívünket?

Ime, az urvasora ennek az öröme és hálnak a vaosorája.
Amikor Jézus az urvaosorát szerzte -és ezt a vaosorát összekötötte
a páska-bárány vaosorájával- és abból a borból ittak és abból a husból
ettek, amit e vaosorán használtak fel, akkor nyilvánvaló, hogy az ur-
vasora nem egy komor szertartás volt, hanem örömteljes vaosora. Há-
laünnep, ujjongó örömmünnep azok számára, akik egy szent szövetségben
egyesülnek, amelyet a Bárány Jézus kötött velük.

Megértjük tehát az óskeresztyéneknek azt a szokását, hogy az urvaso-
ra mindig hozzátartozott az agapéhoz, a szeretetvendégséghez, amelyre
azért gyűltek össze a keresztyének, hogy növeljék azt a szeretetet,
amely őket az Ur Jézussal összekötötte. /Ilyen alkalmakkor a gazdagok
megosztották az ő gazdagságukat a szegényekkel/.

Az urvasora tehát a hála ünnepe. Hála a nagy szabadulásra, amelyet
a Bárány Jézus szerzett nekünk. Ha tehát az urvasorával élünk, ennek
a hálnak és öröme kell kidomborodnia, hogy Jézus mind a kenyérnek,
Megfigyelhetjük az Evangélium szavaiból, hogy Jézus mind a kenyérnek,
mind a bornak külön jelentőséget tulajdonított. A kenyérrel kapcsolat-
ban Jézus azt mondta: "Ez az én testem, mely tiértetek megtöretik".

A borral kapcsolatban azt mondta: "Ez ama Újszövetségnek bora." Ez azt jelenti, hogy az urvacsora bora éppen olyan szövetség-jel, mint a zsidóknál az áldozat vére, amellyel a pap behintette a szent sátozt, a zsidókat, a frigy láda feletti aranylapot és amellyel kiengesztelte az Istennel szövetségben levő zsidó népet az Istennel. Ennek fogva az urvacsora bora az Újszövetség jele.

A régi vér, - a bűnyak és a tuloknak a vére - a régi szövetségnek a jele volt. Egy jel, hogy Isten engesztelődik.

Az Újszövetség vére, amelynek a bor a jelképe, egy új szövetségnek a jele, amelyben az igazi áldozat: Jézus vére áll előttünk. Ennek fogva az urvacsorában a kenyér másra emlékeztet bennünket, mint a bor. Ezt a különbséget nem igen szokták kidomborítani.

A kenyér annak az egységnek a jelképe, amelyet Jézus az övéi között teremtett. I. Korinth. III. mondja: "Egy a kenyér, egy test vagyunk sokan." Mikor az urvacsora résztvevői ugyanabból a kenyérből ettek, akkor, ha értették volna, tisztába jöttek volna azzal, hogy Jézus megtörendő teste őket egyé teszi. Egy néppé. És most gondoljuk el, hogy ha az urvacsora jelentősége az, hogy akik abból a kenyérből esznek, mind összetartoznak egy testként, mint ahogyan a kezemet nem szívesen hagynám el a testemtől, vagy a lábamat nem tenném a villamos alá, éppen úgy fájni kellene annak, hogy egy tagot elveszítsünk abból a testből, amelyet a megölt Krisztus teste teremt mi közöttünk.

Most, hogy vidéken jártam, arról értesítettek, hogy az egyik gyülekezetben "káderezést" folytattak. Értették ez alatt ezt, hogy az ottani bibliai órák tagjait két fiatal ember sorra kikérdezte s ez alapján osztályozta őket és eldöntötte, hogy rendes tagként, vagy mint pártoló próbatagként vessik-e fel, vagy egyáltalán nem. Megtörtént aztán az, hogy egy olyan keresztyén, aki 30 év óta regaszkodik Krisztushoz, mert az egyik fiatal embernek nem tetszett, nem vették fel. Vajjon, akik ország-szeret ilyen munkát végeznek, meggondolják-e azt, hogy mit jelent egy tag elvesztése, aki élő tag a Krisztus testén? Azért ha rádöbbennének annak fontosságára, hogy mindenkire szükség van, aki Krisztus testéhez tartozik, meggondolnák, mielőtt ilyen elhamarkodott oseeledetet temének. Mert ez, hogy ki tartozik Krisztus testéhez, nem attól függ, hogy rokonszenves-e vagy sem, hanem attól, hogy Krisztus vére meghintette-e? Tehát az urvacsorai kenyér azok egységét jelenti, akik Krisztusban hisznek. Aki tehát nem akar valakivel egységet, annak nincs helye az urvacsorán. Az kárhozát eszik és iszik önmagának. Ezt kellett volna meggondolni annak a másik igehirdetőnek, aki valahol az istentisztelet végestével az urvacsora kezdetén kijelentette, hogy aki pedig kimegy a templomból urvacsora vétel nélkül, az elkárhozik. A tétova emberek ott maradtak és nem tudták, hogy mit oseeledjenek. Vajjon lehet-e ilyen erőszakos hanggal Krisztus testét építeni? Ez idegen Krisztus testétől.

Micsoda Krisztusi osoda az az egységválas! Különböző népből, nyelvből, ágból, törzsből, csoportból, különböző hajlamu emberekből, férfiakból, nőkből, szegényekből, gazdagokból, műveltekből, műveletlenekből Krisztus vére kiválaszt egységet. Ez az Isten nagy osodája. És ezzel a osodával azonban nem tehetünk egyebet, mint laborulunk és imádkozunk. Erre alkalem az urvacsora. Amikor urvacsorát vessünk, Istent magasztaljuk, hogy ezt az egységet megteremtette. Ezt jelenti az urvacsora kenyere!

Az Urvacsora bora jelenti a szövetség vérét. Jelenti azt, hogy Istennel minket összeköt a vér, amely érettünk hullott. A kenyér egységet jelent a keresztyének között, a vér egységet jelent közöttünk és az Isten között, akik bűnösök vagyunk és mégis eggyek az Atyával! Milyen osodálatos, hogy a tanítványok között a vacsora alatt versengés támaát. A tanítványok afelett vitatkoztak, hogy ki közöttük a nagyobb. Jézus szeretetre intette őket. Azt mondta: "Imé a Sátán kikért titeket, hogy megrostáljon, mint a busát, de én imádkoztam érted, hogy el ne fogyatkozzék a te hited /meg ne testüljön a te hited/, ha azért idővel

megtérsz, erősítéd a többieket." Láttá az Ur, hogy milyen gyarló emberekkel áll szemben és mégis adta neki ezt a csodálatos jelet, /vagy éppen azért adta nekik: a vért! Ami odaköti őket a testhez, Csak leborulhatunk Isten előtt, aki igazságánál fogva el kellene pusztítson bennünket és a helyett Egyszülött Fiát áldozta értünk.

Mi tehát az urvacsora? Hála, diadal ünnepe! Tehát nem -mint ahogy sojan hiszik- a vezeklés ünnepe, vagy a bűnvallás ünnepe. Hanem annak az alkalma, hogy akik bocsánatot kaptak bűneikre Istentől, örüljenek, hogy egymáshoz és Istennel, együtt lehetnek.

Az óskeresztények ezért osatolták össze az urvacsorát a szeretetvendégséggel. Tulajdonképpen így volna értelme igazán az urvacsorának. Ez az urvacsora igazi értelme.

Az urvacsora azonban Lukács evangéliuma szerint nemcsak hátra tekint a múltra, hogy összekapcsoljon bennünket a zsidó páska-ünneppel és összekapcsolja a tanítványokat Jézus összetörött testével, hanem előre tekint a jövőre. Összekapcsol bennünket egy még nagyobb örömmünneppel. Erről az örömmünnepről maga Jézus beszélt éppen az urvacsora alkalmával. Mind Máté, mind Márk evangéliuma jelzi, hogy Jézus ezzel a kijelentéssel ivott a borból, amely egyelőre a páska-bárány lakomájának bora volt: "Nem iszom e szőlőtöke gyümölcséből mindaddig, míg ujonnan nem iszom és azt az én Atyám királyságában." Előre tehát tehát egy olyan időre, amikor újra a tanítványokkal együtt fog ülni mindazokkal, akik feltámadnak. Előre tekint egy csodálatos találkozásra, amikor Ő visszegőn az óvéihez. Mivel ezt két sőt három evangélistánál is följegyezve találjuk, láthatjuk, hogy Istennek Szent Szelleme nagy súlyt helyez erre a jövőre. De hiszen Pál maga is így tekint előre, amikor az urvacsora szerzettetésének történetét elmondja: "Ugy oselkedjünk, amint Krisztus elrendelte nekünk, even a kenyeret, iván a bort, amiglen az Ur eljövend". Ezzel összeköti a jövővel az urvacsorát. Ez tehát olyan fontos, melyre Pál is kitért, idézve Jézus idevonatkozó szavait. Azonban kitért arra még részletesebben, és még csodálatosabb szavakkal Lukács is. A 22. fejl. 16. versében először, amikor ezeket a szavakat tulajdonítja Jézusnak: "Mondom néktek, hogy többé nem eszem ezt addig, amig be nem teljesedik Istennek királyságában". Tehát nem eszi a húsvéti bárány lakomáját mindaddig, amig az teljessé nem lesz Istennek királyságában. Ebben tehát benne van az az örömlakoma, amely a zsidókat összefűzte Istennel az egyiptomi szabadulás emlékére, amely egyszer még egy csodálatosabb lakomában nyer beteljesülést. Ha tehát az előbb azt mondtam, hogy a páska-lakoma előképe volt az urvacsorának, akkor most azt mondhatjuk, hogy az urvacsora pedig előképe annak a lakomának, amely majd az Isten országában vár Jézus tanítványaira. Előképe annak a lakomának, mert maga Jézus irányította a figyelmet erre és arra, hogy ebben a lakomában lesz teljesség az urvacsora és a páskabárány lakomája. Ha pedig ennek besz a beteljesülése, akkor világos, hogy az urvacsora nem valóság maga, hanem csak annak ígérete.

A Király visszatérése után az Ő királyi uralkodása alatt fogják élvezni azok, akik ott az Ő tanítványai lesznek. Ez pedig az urvacsorát egy előre tekintő reménység ünnepévé teszi s éppen ezért még csodálatosabb, még ujongóbb örömmünneppé. Beszél nekünk egy lakomáról, amelynek csak árnyéka az az öröm, amellyel, az urvacsora kenyerét és borát magunkhoz vesszünk. Még többet szól Lukács erről a lakomáról, -azután, hogy a tanítványok versengését azelőtt szavakkal megdorgálta az Ur, - mikor a 28. és következő verseiben azt mondja: "Ti vagytok azok, akik minávéig velem maradtatok az én megkísértésemben." Amikor dorgálni kellett volna a tanítványokat, mert versengtek egymással, akkor Jézus szeretete egy jó tulajdonságukat hozta elő. Akármilyen gyarlók voltak, akármennyire nem értették meg Őt, minávéig vele maradtak, az Ő megkísértésében. Hogy szétfutottak, amikor elfogták Jézust. Az utolsó, legnehezebb órában mgára maradt! Ezt Jézus úgy fogta fel, hogy ezért imádkoznia kell. "De én imádkoztam érted, hogy el ne fogyatkozzék a hited. Ha azért idővel megtérsz, erősítsd a többieket!

"Én azért adok néktek, miképpen az én Atyám rendelt nékem, királyságot." Megfigyelhetjük a 30. versben, hogy miben áll ez az ígélet. "Királyságot rendeltek néktek, hogy mind egyetek és igyatok az én asztalomról az én királyságomban". Ez azt jelenti, hogy most láthatatlanul egy asztal körül és az asztal mögött oszódaltos édességekkel és egyszer ez az asztal látható lesz és enni és inni fogunk az Ő asztaláról az Ő királyságában és ott fogunk ülni 12 trónuson megítélni Izrael 12 nemzetiségét. Ime, tehát Jézus összeköti az urvacsorát egy elkövetkező oszódaltos lakomával, a király mennyegzőjével és a vacsora tulajdonképpen a lakomának az előképe és az ígéréte.

Az urvacsora tehát olyan alkalom, amikor hátra tekintünk, a jelenbe nézünk és előre tekintünk. Az urvacsora összefoglalja az egész üdvösségtörténetet, Krisztus értünk való halálát. Magyarzata a múltnak, kulosa a jelennek, ígéréte a jövőnek. Az egész világmindenség ott a Golgota keresztyén egyesül egymással és ennek a oszódaltos szeretetnek, hatalomnak a jelképe az urvacsora. Mennyi minden van összegyűjtve ebben a oszódaltos lakomában. Ha nem is testileg, hanem szellemileg élvezzük azt. Most megértjük azt, hogy az urvacsora miért nem a vezeklés, a bűnbánat Ünnepe. Öröme és hálaadásnak az ünnepe ez. Hálát adunk azért az isteni oszódáért, amit a Golgota keresztyén Isten szeretete végrehajtott.

Még egy körülményre szeretném a figyelmet felhívni, ami mellékes és nem tartozik a központba. Mégis jó, ha ráirányítjuk egy percre a figyelmünket. A 22.17. versben ezt olvassuk: "Én magához vévén a poharat, hálát adott és mondta: fogjátok est és osszátok el egymás között."

Ha itt a lakomának a boráról van is szó, mégis egy jel arra, hogy Jézus az urvacsorát hogyan szerezte külsőleg. Fogta a poharat és odaadta a mellette ülő elsőnek, valószínűleg Jánosnak. János pedig tovább adta és ment a pohár kézzől-kézre, amit eljutott az utolsóhoz, Judáshoz.

Tehát nem Jézus adta oda minden tanítványának szertartásosan, hanem a tanítványok elosztották egymás között. A szertartásosságnak ez a kiküszöbölése lehet, hogy sérti az ember tekintélyét és a pap nélkülözhetetlenségét, de enni az urvacsora méltóságát és tartalmát. Ha tehát még az Ur is tovább adta a jegyeket, akkor világos, hogy az urvacsoránál eltűnik minden külsőség a résztvevők között. Mind úgy állunk ott, mint egymással egyenlők, akik között különbség nincs. Ez az egyenlőség az urvacsorának egyik legkomolyabb és legfontosabb vonása. Fülöldön az urvacsoránál nem is úgy történik, mint nálunk. Ott sokkal jobban kidomborodik az egyenlőség és jobban háttérbe szorul a kiosztónak a szerepe.

Azt szeretném még megkérdezni, hogy a ma hallottak vágyat támasztanak-e arra, hogy egyszer olyan urvacsorában vegyenek részt a jelenlevők, amikor mind úgy fordulnak kedvesen egymás felé és Isten felé az emberek mint egy test tagjai, Isten felé, aki az Ő Egyszülött Fiának a vérért kiöntötte, hogy velünk új szövetségbe lépjen. Én már többször vettem részt ilyen urvacsorán és éreztem annak áldását és boldogságát.